

ΘΕΜΑ

Σε συναγερμό λόγω Τραμπ ο πλανήτης

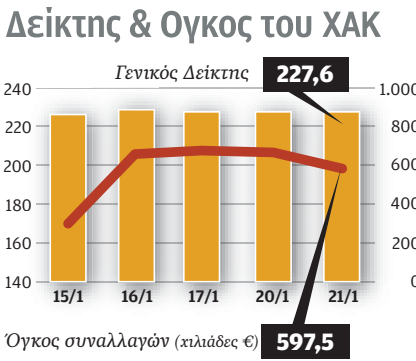
Σελ. 10

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Λίστα αμερικανικών προϊόντων για επιβολή δασμών έχουν οι Βρυξέλλες

Η ΚΙΝΑ

Μεριμνά για την επάρκεια σε τρόφιμα, ώστε να μην εξαρτάται από τη Δύση

Με Nurofen, ο πονοκέφαλος δεν θα χαλάσει τη στιγμή.

ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΡΟΣΕΚΙΝΑ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ. ΣΥΝΟΥΣΗΓΕΙΤΕ ΤΟΝ ΙΑΤΡΟ Ή ΤΟΝ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟ ΣΑΣ.

ΔΗΜΟΦΙΛΗΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ

«Ψηφίζουν» Ελλάδα για διακοπές οι ξένοι

Η Ελλάδα συγκαταλέγεται στους πέντε δημοφιλέστερους προορισμούς για όλες τις μεγάλες ευρωπαϊκές τουριστικές αγορές (Γερμανία, Βρετανία, Γαλλία). Οι έρευνες δείχνουν πως ο ελληνικός τουρισμός είναι ισχυρός και η χώρα μπορεί να προσελκύει τουρίστες υψηλότερου επιπέδου. Ωστόσο, ο ανταγωνισμός με Ισπανία, Πορτογαλία και Κροατία εντείνεται. Σελ. 18

ΔΟΛΛΑΡΙΟ

ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΝΑ ΑΝΕΒΑΙΝΕΙ ΚΑΙ ΟΔΕΥΕΙ ΓΙΑ ΥΨΗΛΟ ΔΥΟ ΕΤΩΝ

Σελ. 9

ΙΣΠΑΝΙΑ

ΦΟΡΟΣ 100% ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΣΠΙΤΙΟΥ ΑΠΟ ΜΗ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥΣ

Σελ. 12

Κίνητρα για δανεισμό γεννάει το 2025

Τέσσερις μειώσεις επιτοκίων το 2024, τέσσερις νέες μειώσεις το 2025 και Σχέδια της κυβέρνησης συνθέτουν το παζλ

Γερές βάσεις για ένα έτος με καλά αποτελέσματα σχετικά με νέο δανεισμό και οφέλη για τους δανειολήπτες θέτει το 2025. Την ερχόμενη εβδομάδα κάνει «ποδαρικό» για το 2025 το Δ.Σ. της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με συνεδρία νομισματικής πολιτικής, στην οποία αναμένεται να ανακοινωθεί μείωση επιτοκίων. Την προηγούμενη εβδομάδα η κυβέρνηση επαναπροκήρυξε το Στεγαστικό Σχέδιο οικονομικής βοήθειας σε νέους και νε-
αρά ζευγάρια κάτω των 41 ετών, με βελτιωμένα κριτήρια και αναμένεται να τύχει σεβαστής ζήτησης. Τέλος, το 2025 ξεκινά με καλούς καιρούς, μετά τις τέσσερις συνεχείς μειώσεις επιτοκίων που πραγματοποιήθηκαν από το καλοκαίρι του 2024, γεγονός που κάνει τον δανεισμό πιο φθηνό. Η προοπτική μείωσης των επιτοκίων της ΕΚΤ για το 2025 είναι προδιαγεγραμμένη, παρά την εκλογή Τραμπ στην Αμερική. Πάντως, η ΕΚΤ μέχρι τα τέλη του έτους
«μιλούσε» για ακόμα τέσσερις μειώσεις επιτοκίων εντός του 2025, αφού βλέπει πως ο πληθωρισμός αποκλιμακώνεται ταχύτερα από τις προβλέψεις της, παρά το ότι επιβραδύνεται η ευρωπαϊκή οικονομία. Σελ. 4

Σηκώνουν άγκυρα για επέκταση του λιμανιού στο Λατσί

Τα σχέδια για επέκταση του λιμανιού στο Λατσί, το οποίο διαχειρίζεται η Αρχή Λιμένων Κύπρου, είχαν παρουσιαστεί από τον Ιούλιο του 2022. Ωστόσο, το έργο φαίνεται πως κόλλησε στο κόστος, καθώς ο προϋπολογισμός του είχε φτάσει στα 53,5 εκατ. ευρώ. Η Αρχή Λιμένων πραγματοποιεί ασκήσεις επί χάρτου για συγκράτηση του κόστους στα 45 εκατ. ευρώ προκειμένου να είναι βιώσιμο. Στην περιοχή θα βρισκόταν την Παρασκευή ο υπουργός Μεταφορών για ανταλλαγή απόψεων με τοπικούς παράγοντες. Σελ. 3

ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Στο μικροσκόπιο οι αυξήσεις τιμών

Τον βαθμό ελέγχου των αυξήσεων των τιμών, το εύρος της εποπτείας που ασκεί και τι ενέργειες κάνει αυτεπάγγελα, θα κληθεί να αναλύσει στη Βουλή η Επιτροπή Προστασίας

Ανταγωνισμού. Στην ατζέντα οι αυξήσεις των τιμών καυσίμων, για τρίτη φορά από την αρχή του έτους με έντονη ανοδική τάση, καθώς και των επιτοκίων και του γάλακτος. Σελ. 7

ΟΙ ΣΤΡΕΒΛΩΣΕΙΣ ΦΕΡΝΟΥΝ ΠΕΡΙΚΟΠΕΣ

Φωτοβολταϊκά συστήματα σε κρίση

Οι συχνές περικοπές των οικιακών φωτοβολταϊκών συστημάτων έφεραν στο προσκήνιο στρεβλώσεις στο μοντέλο της πράσινης μετάβασης που προωθείται στην Κύπρο. Το 2024 κα-

ταγράφηκαν περικοπές πέραν του 30% του δυναμικού παραγωγής. Για πολιτικό ζήτημα κάνει λόγο ο πρόεδρος του Συνδέσμου Εταιρειών ΑΠΕ Κύπρου, Φάνος Καραντώνης. Σελ. 7

Νέα ευκαιρία από Ε.Ε. για άνοιγμα αγοράς ενέργειας

Κρίνεται η χρηματοδότηση

Παράταση για έναρξη λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης αγοράς ενέργειας, το οποίο θα ρυθμίζει το άνοιγμα της αγοράς στον ανταγωνισμό, πήρε η Κύπρος. Το σύστημα θα πρέπει να βρίσκεται σε λειτουργία μέχρι το τέλος του τρίτου τριμήνου του 2025 για να πάρει η Κύπρος τη χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης. Σελ. 6

Μπήκαν οι γραμμές για τα stress tests των τραπεζών

Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών

Ανάπτυξη της τάξης του 3% το 2025 σύμφωνα με το βασικό σενάριο βλέπει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών για την Κύπρο, ενώ στο δυσμενές τα πράγματα είναι χειρότερα, με ύφεση στο 2,5%. Η ΕΒΑ ξεκίνησε τα stress tests του 2025 σε επίπεδο ΕΕ και ανακοίνωσε τα μακροοικονομικά σενάρια των κρατών που θα βασιστούν οι τράπεζες. Σελ. 4

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Σελ. 6

■ **Πρέσινγκ για ταϊβανοποίηση «ΤΑΒΚ»:** Αγκυρα καλεί Βρυξέλλες για τερματισμό «απομόνωσης» των Τουρκοκυπρίων.

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ / ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

Η μάχη θα δοθεί από αυτήν τη γενιά

Στην άλλη άκρη του Ατλαντικού οι μεγάλες αμερικανικές τράπεζες και οι διαχειριστές κεφαλαίων τηρούν μια διαφορετική στάση στα ζητήματα της κλιματικής αλλαγής, προκαλώντας εκνευρισμό στους Ευρωπαίους ομολόγους τους, οι οποίοι κάνουν λόγο για αθέμιτο ανταγωνισμό. Τα δεδομένα, όμως, είναι αδιαμφισβήτητα αφού σύμφωνα με κορυφαία ανασταλυστική της Ευρώπης, οι φυσικές καταστροφές τα τελευταία 30 χρόνια προκάλεσαν ετήσιες ζημιές ύψους 130 δισ. δολαρίων. Αν όμως επικεντρωθούμε στην τελευταία δεκαετία, το ποσό αυτό ανέρχεται στα 236 δισ. δολάρια ετησίως, αυξημένο κατά 80%. Οι πυρκαγιές στην Καλιφόρνια δεν αφήνουν κανένα περιθώριο για διαφορετικές ερμηνείες όσον αφορά στην επίδραση της κλιματικής αλλα-

γής στις φυσικές καταστροφές.

Σκεφτείτε σε ποια κατάσταση βρίσκονται οι τράπεζες που παραχώρησαν δάνεια για απόκτηση κατοικιών που βρέθηκαν στο επίκεντρο της καταστροφής. Συνεπώς, η κλιματική κρίση δεν επιρεάζει θεωρητικά αλλά ουσιαστικά τον τραπεζικό και ασφαλιστικό κλάδο, δύο συγγενείς κλάδους που στις πλείστες μεγάλες ευρωπαϊκές τράπεζες συνυπάρχουν. Ορθά λοιπόν οι επόπτες λαμβάνουν μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι επηρεαζόμενες οντότητες θα αποκτήσουν ανθεκτικότητα απέναντι στους κινδύνους αυτής της μεγάλης πρόκλησης. Όσο και αν δεν είναι δημοφιλής αυτή τα ζητήματα, όσο και αν οι εποπτευόμενοι δυσανασχετούν κάθε φορά που προκύπτουν νέες απαιτήσεις, θα πρέπει όλοι να γνωρίζουν ότι αυτά

τα ζητήματα έχουν ξεπεράσει τα όρια της θεωρητικής συζήτησης και πλέον μας απειλούν άμεσα και ουσιαστικά.

Αρκετές φορές οι μέτοχοι των τραπεζών τηρούν μια πιο μακροπρόθεσμη άποψη για τα συγκεκριμένα ζητήματα, και δικαιολογημένα, αφού λανθασμένα όλοι οι στόχοι που τέθηκαν αφορούσαν σε πολύ μελλοντικούς χρόνους, κάνοντας όλους να πιστέψουν ότι τα ζητήματα της κλιματικής αλλαγής είναι κάτι που θα απασχολήσει τις επόμενες γενιές. Οι εξελίξεις όμως είναι απρόβλεπτες και σίγουρα οι μέτοχοι των τραπεζών, που ανέλαβαν κινδύνους στις πυρόπληκτες περιοχές της Καλιφόρνιας, δεν υπολόγιζαν ότι θα είχαν να αντιμετωπίσουν ένα τόσο δύσκολο ζήτημα λίγες μέρες πριν από την εκπόνησή του 2024.

Οι τράπεζες θα πρέπει να παρα-

μείνουν ισχυρές, προετοιμάζοντας τις επόμενες κινήσεις τους για ένα μέλλον που φαντάζει ολόενα και πιο αβέβαιο. Αυτή η απαίτηση δεν θα μπορούσε να μην επαναφέρει ζήτημα συγκέντρωσης στον τραπεζικό κλάδο. Η ύπαρξη πολλών μικρών τραπεζών, αν και θεωρητικά προσθέτει στην ανταγωνιστικότητα και ποικιλομορφία του τραπεζικού κλάδου, εν τούτοις οι νέες απαιτήσεις δεν αφήνουν περιθώρια για πολλά μικρά σχήματα εφόσον δεν έχουν κάποια ουσιαστική εξειδίκευση. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, μιλώντας πρόσφατα σε τραπεζικό συνέδριο, ένιωσε την ανάγκη να κάνει ειδική αναφορά στα μικρότερα σχήματα που για να μπορέσουν να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις της κλιματικής αλλαγής και της ψη-

φιακής μετάβασης, θα χρειαστεί να καταβάλουν μεγάλη προσπάθεια.

Καμιά επιχειρηματική οντότητα, τράπεζα ακόμα και τοπική οικονομία δεν πρέπει να πιστεύει πως η κλιματική κρίση δεν την αφορά. Ακόμα και η πανίσχυρη Γερμανία της Μέρκελ, έζησε το 2021 την απόλυτη φυσική καταστροφή όταν οι πλημμύρες στην νότια Γερμανία προκάλεσαν ανείπωτο ανθρώπινο πόνο αφήνοντας πίσω περ-
αν των 100 νεκρών. Καθίσταται, λοιπόν, αδήριτη ανάγκη να ληφθούν όλα εκείνα τα μέτρα για τη δημιουργία ανθεκτικότητας σε ατομικό αλλά και σε συλλογικό επίπεδο. Και ποιος ξέρει, μπορεί πέραν των προφανών οικονομικών αποτελεσμάτων αυτή η διαδικασία να αποτελέσει και μια καλή ευκαιρία για να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη.

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις **cashback!**

KATEBAΣE TO TΩPA

HELLENIC BANK

μπλε

Οι Νεάντερταλ φρόντιζαν να είναι όμορφοι

Του ΝΙΚΟΛΑ ΖΩΗ

Την προϊστορία της ένδυσης, της κόσμησης και της νηματοουργίας, που οδήγησαν στον «εμπολιτισμό» (culturalisation) του ανθρώπινου σώματος, ψηλάφισε το φετινό Παλαιοιολιθικό Σεμινάριο, την περασμένη βδομάδα, στο Ινστιτούτο της Δανίας στην Αθήνα (Χαίρεφώντος 14), με τη συμμετοχή κορυφαίων αρχαιολόγων από πανεπιστήμια της Ευρώπης, του Ισραήλ και των ΗΠΑ.

Μέσα από πέντε, ανοιχτές στο κοινό, ομιλίες, που θα πραγματοποιούνται μινιαίως μέχρι τον Μάιο, το σεμινάριο θα μελετήσει τις παλαιοιολιθικές ενδυμασίες και την αξιοποίηση του ανθρώπινου σώματος ως εργαλείου έκφρασης της ταυτότητας (θα μιλήσουν σχετικά οι Ολαφ Γιόρις και Φραντσέσκο Ντ' Ερίκο), τα προϊστορικά κοσμήματα από το σπάλαιο Φράγχχι στην Αργολίδα (Κατρίν Περλές), τις παλαιοιολιθικές τεχνικές

Αναπαράσταση ενδυμασίας της Παλαιοιολιθικής Περιόδου.

φτιά τους με το ανθρώπινο σώμα, διαχρονικά υπηρετούν κανόνες πολιτισμού και αποτυπώνουν το στίγμα μιας εποχής, την περίσταση και το προσωπικό γούστο ή την απουσία του. Ενίοτε νοηματοδοτείται και το ίδιο το ανθρώπινο σώμα με βάψιμο ή δερματοστιξία, ακόμα και με μόνιμες τροποποιήσεις όπως σκαρίψισμο, οδοντική αφαίρεση ή μορφοποίηση ανατομικών στοιχείων.

Σε κάθε ιστορική περίοδο το ρούχο, το κόσμημα και το σώμα λειτουργούν ως μέσα μεταφοράς μηνυμάτων και συμβολισμών. Επηρεάζονται από το οικονομικό γίγνεσθαι και αποτυπώνουν πολιτισμικές και τεχνολογικές δυναμικές. Το ρούχο ήταν απαραίτητο μόνο σε ορισμένα γεωγραφικά πλάτη και κλιματικές συνθήκες. Η ένδυση και αργότερα η κόσμηση κάποια στιγμή γίνονται κοινωνικά ανάγκη και εξαπλώνονται παντού. Πότε ξεκινούν αυτές οι λειτουργίες και πώς μπορούν να ιχνυλατηθούν αρχαιολογικά; Συνδέονται αποκλειστικά με το είδος μας, Homo sapiens, ή προϋπάρχουν αυτού; Η Παλαιοιολιθική είναι η μακρά περίοδος της ανθρώπινης προϊστορίας όπου μπορεί να αναζητηθεί η σύλληψη, η γένεση και τα πρώτα χαρακτηριστικά τους».

Ενώ τα ευρήματα των τελευταίων ετών φανερώνουν ότι το ανθρώπινο ρούχο «ξεκινάει τουλάχιστον πριν από 170.000 έτη, περίοδο κατά την οποία ζούσαν στη Γη και άλλα είδη εκτός από το δικό μας».

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α Ρ Ι Ο

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Πέντε λεσβίες που τρώνε κις επιμένουν να επιστρέφουν...

«**Η επιτυχία** της οφείλεται στη φρεσκάδα, την ανατρεπτική προσέγγιση και το χιούμορ της, που συνδέει θεατές, χωρίς να γίνεται διδακτική ή μελοδραματική. Αντί να διδάσκει, η παράσταση προκαλεί τους θεατές να γελάσουν και να αποδεχθούν την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης φύσης» λέει η Εβίτα Ιωάννου.

«**Η παράσταση επιστρέφει στη σκηνή κάθε χρόνο, αποδεικνύοντας τη διαχρονική της απήχηση και τη μοναδική της ικανότητα να συνδέει ένα ποικιλόμορφο κοινό».**

να έρχονται θεατές με πολύ αρνητική διάθεση και μέσα σε μισή ώρα, τους βλέπεις να γελάνε. Υπάρχει αυτή η αίσθηση ότι η τέχνη μπορεί να διδάξει, να “προσπλυσίσει” το κοινό πάνω σε κοινωνικά θέματα, για μένα δεν μπορεί να λειτουργήσει με αυτό τον τρόπο, προτιμώ τα έργα να έχουν μία αμεσότητα και να μπορούν να γίνουν κατανόητα. Σίγουρα η καλλιτεχνική ομάδα ορίζει το πλαίσιο και ο θεατής μπορεί να μεταφράσει μέσα του ότι βλέπει όπως θέλει, αλλά χωρίς επιβόλν».

Η Εβίτα μου επισημαίνει επίσης πως αυτό που κάνει την παράσταση πιο ξεχωριστή είναι η δυναμική των πέντε ηθοποιών, οι οποίες έχουν χτίσει ένα απόλυτα εναρμονισμένο σύνολο. «Η χημεία τους και η αλληλεπίδραση τους, είτε μέσω της κίνησης είτε μέσω του λόγου, είναι μοναδική. Αυτό μπορώ να πω ότι σίγουρα οφείλεται στη δουλειά που έχει γίνει, στις δοκιμές και στους αυτοσχεδιασμούς πάνω στο έργο. Γιατί δουλεύοντας την παράσταση στο πλαίσιο του theYard.Residency, είχε δώσει την ομάδα μια ελευθερία στο πώς να ερ-

γαστεί». Σημαντικό στοιχείο είναι επίσης και η διάρκεια της παράστασης, μόλις μία ώρα, «κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον του θεατή. Σημαντικό ρόλο παίζουν και τα κοστούμια της Άλεξ Πετσετάκης, που με τη λεπτομέρεια και την αισθητική τους ενισχύουν την ατμόσφαιρα της εποχής, ενώ παράλληλα προσθέτουν μια camp πινελιά που δίνει αρμονικά με τον κάθε χαρακτήρα του έργου».

Οι θεατές

Αυτό καταγράφεται και στις εντυπώσεις των θεατών, οι οποίοι περιγράφουν την εμπειρία τους, και η Εβίτα μου στέλνει ενδεικτικά τα σχόλια δύο θεατών: «Με το που μπήκα στον κόσμο των Λεσβίων ένιωσα λες και ήμουν σπίτι μου, ένιωσα άνετα. Πρώτη φορά ένιωσα κάτι τέτοιο σε μια τέτοια συνθήκη και τότε ήταν που κατάλαβα πόσο το χρειαζόμουν. Εκτός του πόσο political και camp είναι η παράσταση, ένιωθα πιο άνετα σε μία ώρα στο θέατρο παρά σε μπας που πάω κάθε εβδομάδα. Ένιωθα ανάλαφρα και μέλος μιας κοινότητας, μέσα στην κοινότητα. Επέστρεψα να το ξαναδώ μετά από χρόνια και ακόμα είναι τόσο σημαντικό, ένιωθα πως έμπαινα σε έναν καινούριο κόσμο» – Άλεξ» και «Επιστρέφω γιατί μου αρέσει πολύ η quiche και το γέλιο. Κάτι που νιώθω ότι χρειαζόμαστε όλοι πολύ. Εκτιμώ επίσης την ευκαιρία που δίνει το έργο ώστε το queeriness να σταματήσει να παραμένει στιγματισμένο στο νησί μας και η λέξη “lesbians” να φηγουράει σε τίτλους και πρωτοσέλιδα» – Χριστίνα.

Η πορεία της παράστασης

Σχετικά με την πορεία της παράστασης η Εβίτα μου λέει: «Η παράσταση σημείωσε μεγάλη επιτυχία με 40 sold out παραστάσεις στην Κύπρο και μια επιτυχημένη περιόδεία στην Ελλάδα. Το 2023, αποτέλεσε αντικείμενο ερευνητικής μελέτης και δημόσιας συζήτησης από τη “Δημοκρατία των Λεσβίων και των Φίλων τους”, σηματοδοτώντας μια ιστορική στιγμή στην κυπριακή queer σκηνή, καθώς για πρώτη φορά η λέξη “λεσβία” εμφανίστηκε σε τίτλο κυπριακής παραγωγής και αναφέρθηκε ανοιχτά στα ΜΜΕ. Με την πρεμιέρα της το 2021, η λέξη “λεσβία” απέκτησε σημαντική προβολή στα κυπριακά μέσα, ενώ στην παράσταση ακούγεται 32 φορές, καλώντας το κοινό να διακηρύξει “Είμαι λεσβία”. Με αυτό τον τρόπο επιδιώξα να αμφισβητήσω τις αρνητικές συνδεδεμένες της λέξης και να τη μετασχηματίσει, διεκδικώντας την παρουσία της στον δημόσιο διάλογο. Το 2024 το Goethe-Institut Cyprus, το Institut Français de Chypre και το Queer Wave σε συνεργασία με το NiMAC παρουσίασαν τη “nono, bad timing!”, μια έκθεση που εστιάζει σε διαδικασίες αρχειοθέτησης queer χρόνων και χώρων. Για την έκθεση αυτή δανείστηκε το πορτρέτο της Lady Monmont, κεντρικό έργο τέχνης της παράστασης.

Παραστάσεις: Κάθε Δευτέρα, 27 Ιανουαρίου, 6, 12 και 19 Φεβρουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Wherehaus 612, Μιχαήλ Κουσουλίδη 5, Παλλουριώτισσα, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλεφωνο 99629610.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Το έμφυλο βίωμα στην ποίηση

Στο πλαίσιο της σειράς Κοινωνία του Βιβλίου το Κέντρο Λόγου και Τεχνών Τεχνοδρόμιο οργανώνει τη συζήτηση για τη συμβολή του έμφυλου βιώματος στην ποίηση. Η Έρινα Χαράλαμπος συνομιλεί με την Ευτυχία Παναγιώτου και τη Νίκη Χαλκιαδάκη για τη συμβολή του έμφυλου βιώματος στην ποίησή τους.

Τεχνοδρόμιο, Ανδρέα Κάλβου 1, Λεμεσός, Σάββατο 25 Ιανουαρίου, ώρα 6:30 μ.μ. Πληροφορίες www.technodromio.org

Πνεύμονες

Οι «**Πνεύμονες**» του Duncan Macmillan σε μετάφραση και διασκευή της Έλσας Ράβναλν και σκηνοθεσία του Christian Vladescu, είναι ένα σύγχρονο έργο, μια όδη στις σχέσεις των ανθρώπων, εστιάζοντας στη σχέση ενός ζευγαριού, η οποία περνάει από πολλά στάδια της ρεαλιστικής πραγματικότητας. Το ζευγάρι προβληματίζεται για το αν είναι σωστό να φέρει στον κόσμο ένα μωρό, σε έναν κόσμο που τείνει να είναι υπό διάλυση, αφού η οικονομία, η οικολογία οι θητικές και κοινωνικές αξίες είναι σε ελεύθερη πτώση. Βασικό και θεμελιώδες στοιχείο του έργου είναι η άνευ όρων αγάπη μεταξύ των νέων, η οποία εξελίσσεται στο πέρασμα των χρόνων και μεγαλώνουν μαζί επισπένοντας και εκπνέοντας στην ίδια συχνότητα. Παίζουν: Έλσα Ράβναλν / Christian Vladescu.

Πρεμιέρα 23 Ιανουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Παραστάσεις 24, 30 και 31 Ιανουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Θέατρο Δέντρο, Ενότητος 44, Παλλουριώτισσα, Λευκωσία.

Το Λεμεσός

2030 και τα Εργαστήρια Χαρακτηρισμού Τέχνης Ανδρέας Πίττας (APAC Labs) του Ινστιτούτου Κύπρου, σε συνεργασία με το Δήμο Λεμεσού διοργανώνουν την έκθεση «Α-θέατο βλέμμα: Ανακαλύπτοντας ένα άγνωστο έργο του Τιτσιάνο», στις Αποθήκες Παπαδάκη.

Αθέατο βλέμμα

Το Λεμεσός 2030 και τα Εργαστήρια Χαρακτηρισμού Τέχνης Ανδρέας Πίττας (APAC Labs) του Ινστιτούτου Κύπρου, σε συνεργασία με το Δήμο Λεμεσού διοργανώνουν την έκθεση «Αθέατο βλέμμα: Ανακαλύπτοντας ένα άγνωστο έργο του Τιτσιάνο», στις Αποθήκες Παπαδάκη. Η έκθεση φέρνει στο φως ένα άγνωστο έργο του Τιτσιάνο, κρυμμένο κάτω από τον διάσημο πίνακα Ecce Homo (1570) (Ιδού ο Άνθρωπος), μέσα από την εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών και των επιστημονικών μεθόδων των Εργαστηρίων Χαρακτηρισμού Τέχνης Ανδρέας

Πίττας (APAC Labs). Το κρυμμένο έργο, το πορτρέτο ενός άνδρα, εμφανίστηκε με τη χρήση εργαλείων τελευταίας τεχνολογίας, με τα αποτελέσματα αυτής της διαδικασίας να αξιοποιούνται από την εικαστική και πρώτη της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών στην Αθήνα, Ερατώ Χατζησοάβα για την επαναδημιουργία του πίνακα. Αυτή η πρωτοποριακή για τον κλάδο διαδικασία, κατάφερε να αναδείξει την εγγενή σύνδεση τέχνης και επιστήμης, προσφέροντας έδαφος για νέες εικαστικές προσεγγίσεις. **Διάρκεια** από 24 Ιανουαρίου έως 10 Μαρτίου. Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λεμεσού - Αποθήκες Παπαδάκη, Λεμεσός.

Η πρώτη δισκογραφική δουλειά της Ελεονώρας Ρούσου με τίτλο «Χαρά» παρουσιάζεται στο 5ο Διεθνές Φεστιβάλ Λευκωσίας, στο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας, την Κυριακή 26 Ιανουαρίου.

Ριχάρδος Β΄

Το Θέατρο Δέντρο και ο Πολιτιστικός Οργανισμός «ΥΠΟΓΑΙΑ» παρουσιάζουν το έργο του Γουίλιαμ Σαίξπηρ «Ριχάρδος Β΄», σκηνοθεσία Λεάνδρου Ταλιώτη. Πρόκειται για μια παράσταση που εξερευνά τα όρια της εξουσίας και την τραγική πτώση ενός βασιλιά. Μια παράσταση που φωτίζει την αέναη πάλη του ανθρώπου με την εξουσία και τον εαυτό του. Το έργο παρακολουθεί την πορεία του Ριχάρδου Β΄, ενός νεαρού μονάρχη που μέσα από την πτώση του ανακαλύπτει την αληθινή του ταυτότητα. Η παράσταση αναδεικνύει τη μαεστρική

τέχνη του Σαίξπηρ στην απεικόνιση της σταδιακής αφύπνισης του βασιλιά, καθώς η προδοσία και η εγκατάλειψη τον περικυκλώνουν. Μέσα από μια συγκλονιστική διαδρομή αυτογνωσίας, ο έκπτωτος βασιλιάς ανακαλύπτει την αληθινή του βασιλική υπόσταση τη στιγμή ακριβώς που χάνει το στέμμα του. Παίζουν οι ηθοποιοί: Σταύρος Λούρας, Βασιλική Κυπριού, Αλέξανδρος Παρίσης, Παναγιώτης Λάρκου, Κατερίνα Λούρα, Λεάνδρος Ταλιώτης. Μουσικοί: Επί Σκηνής: Ανδρέας Μουσουτάκης, Μάριος Σολωμού, Δημήτρης Πολυβίου, Άγγελος Κουτσοσιπιάς. **Παραστάσεις** στη Λευκωσία στο Θέατρο

Το Θέατρο Δέντρο και ο Πολιτιστικός Οργανισμός «ΥΠΟΓΑΙΑ» παρουσιάζουν το έργο του Γουίλιαμ Σαίξπηρ «Ριχάρδος Β΄», σκηνοθεσία Λεάνδρου Ταλιώτη.

Δέντρο: 25 και 29 Ιανουαρίου, 1, 7, 8 Φεβρουαρίου, ώρα 8:00 μ.μ. Πληροφορίες τηλεφωνο 99520835.

Ελεονώρα Ρούσου «Χαρά»

Η πρώτη δισκογραφική δουλειά της Ελεονώρας Ρούσου «Χαρά» παρουσιάζεται στο 5ο Διεθνές Φεστιβάλ Λευκωσίας. Το ερώτημα που θέτει η συνθήκη στο ακροατήριο είναι, «τι δίνει χαρά στη ζωή σας;», προσκαλώντας το σ' ένα μουσικό κοινωνήμα συναισθημάτων. Παρόλο που η έννοια της χαράς διαφέρει από άνθρωπο σε άνθρωπο, το οικουμενικό πρόσημο είναι θετικό και αποτελεί την αφορμή στον δίσκο, δηλαδή τη σύνδεση με όλα όσα μας κάνουν να αισθανόμαστε όμορφα. Είναι ένα αμάλγαμα τραγουδιών και ορχηστρικών συνθέσεων με επιρροές τζαζ, σόουλ, λατίν, ποπ, κλασικής, Ανατολικής Μεσογείου και κυρίαρχο το στοιχείο του αυτοσχεδιασμού. Μαζί με την Ελεονώρα μέρος στη χαρά της λαμβάνουν και: Ηλίας Ιωάννου (τρομπέτα), Thomas Lumley (τενόρο σαξόφωνο), Γιάννης Κουτλής (ούτι, μαντολίνο, κιθάρα), Οδυσσέας Τουμάζου (ηλεκτρική και κλασική κιθάρα), Χρίστος Γερολατίστας (πιάνο, ηλεκτρικό πιάνο), Αντρέας Ροδοσθένους (ηλεκτρικό μπάσο), Όμπρος Μιλτιάδους (ντραμς) και Ρόδος Παναγιώτου (κρουστά), Σεμέλη Παράκη, Λία Πέτρου, Ανδρεανή Παπαχριστοδούλου (φλάουτο). **Κυριακή** 26 Ιανουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ., Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«**Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ**»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντές: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΛΕΣ** ■ Διευθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ** - **ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Πλώρη για επέκταση του λιμανιού στο Λατοσί

Ασκήσεις επί χάρτου από την Αρχή Λιμένων για τη συγκράτηση του κόστους στα 45 εκατ. ευρώ προκειμένου το έργο να είναι βιώσιμο

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

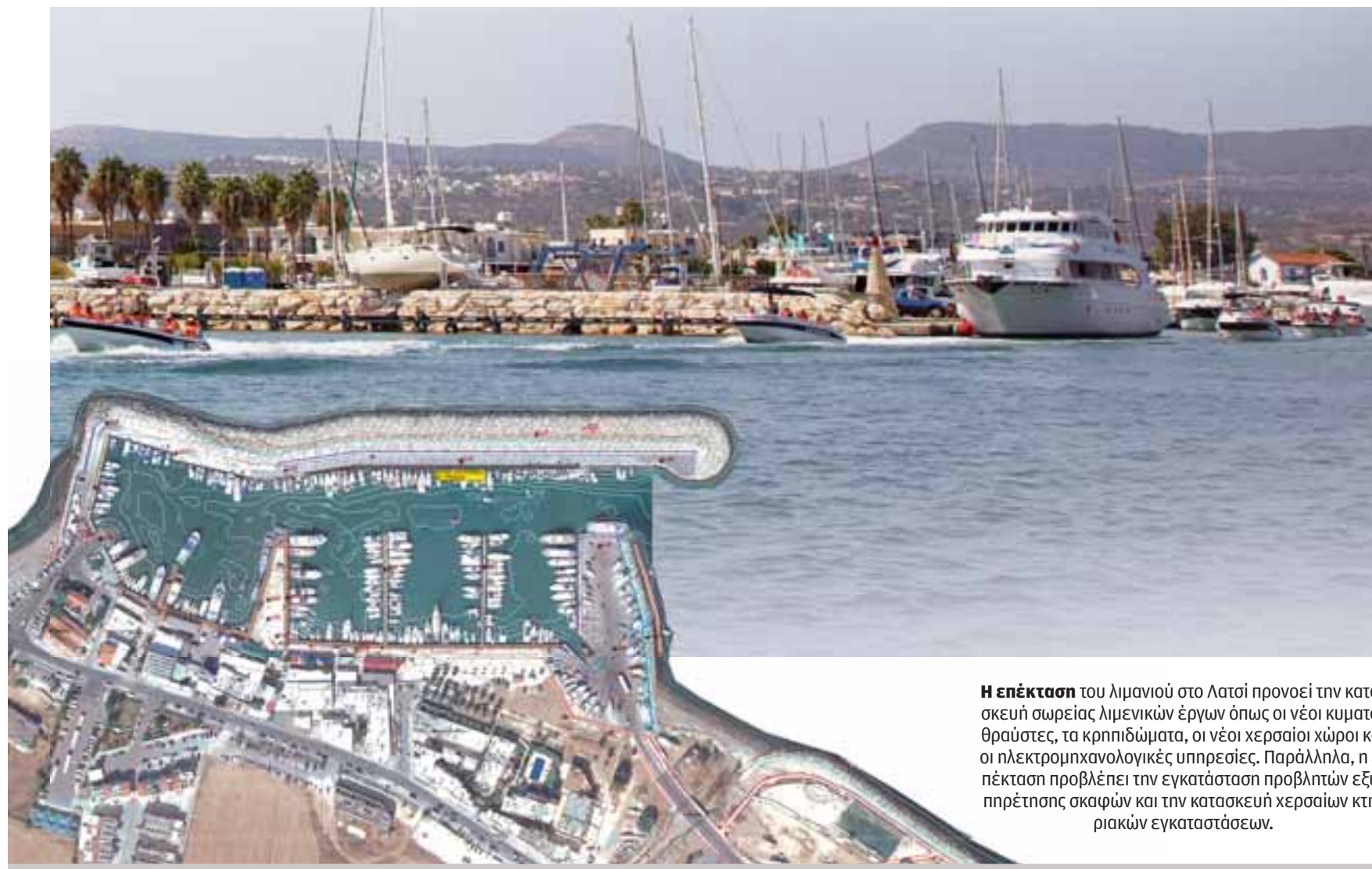
Στο προεκκλιν επανέρχεται η επέκταση του λιμανιού στο Λαίο, το οποίο διαχειρίζεται η Αρχή Λιμένων. Το έργο του λιμενικού του Λαίου στις Παλιές Αποθήκες της Αρχής Λιμένων Κύπρου, το οποίο έχει γίνει πόλος έλξης για σκάφη αναψυχής και σκάφη που εκτελούν παράκτιες κρουαζιέρες και τα σχέδια του οποίου είχαν παρουσιαστεί από τον Ιούλιο του 2022 και την προηγούμενη κυβέρνηση, χαρακτηρίζεται ένα από τα σημαντικότερα έργα υποδομής που αναλαμβάνονται ποτέ στην Πόλη Χρυσού. Από το 2022 το έργο όπως φαίνεται κόλλησε στο κόστος, καθώς ενώ ο προϋπολογισμός του έργου είχε υπολογιστεί στα €35,5 εκατ η Αρχή

**Με ορίζοντα 30 μηνών
η ολοκλήρωση της
επέκτασης. Επί τόπου
την Παρασκευή
ο υπουργός Μεταφορών.**

Λιμένων προσανατολίζεται στη συγκράτησή του στα €45 εκατ. προκειμένου να είναι βιώσιμο.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η κυβέρνηση θέτει ψηλά στην ατζέντα της το συγκεκριμένο έργο που δρομολογείται μέσω της Αρχής Λιμένων, καθώς αναμένεται να επιφέρει σημαντικά οφέλη για την τοπική κοινωνία συμβάλλοντας αισθητά στην περαιτέρω ανάπτυξη της ακριτικής αυτής περιοχής.

Ως εκ τούτου, ο υπουργός Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων Αλέξης Βαρελάς θα επισκεφθεί την Πόλη Χρυσούχων της Πάρου, προκειμένου να συζητήσει με τοπικούς παράγοντες την πρόθεση της κυβέρνησης για την υλοποίηση της επέκτασης του λιμανιού στο Λασιό μέσω της Αρχής Λιμένων Κύπρου. Στην ατζέντα του αρμόδιου υπουργού κατά την επίσκεψή του στην περιοχή βρίσκεται και το ζήτημα της κατασκευής του δρόμου Παφού-Πόλης

Η επέκταση του λιμανιού στο Λατοί προνοεί την κατασκευή σωφρέας λιμενικών έργων όπως οι νέοι κυματοθραύστες, τα κρηπίδομαστα, οι νέοι χερσαίοι χώροι και οι ηλεκτρομηχανολογικές υπηρεσίες. Παράλληλα, η επέκταση προβλέπει την εγκατάσταση προβλητών εξυπηρέτησης σκαφών και την κατασκευή χερσαίων κτηριακών εγκαταστάσεων.

Χρυσοχοῦς, καθώς το Τμήμα Δημοσίων Ἔργων προκάρη τὴν διαδικασία με τὴν ἐτοιμασία τῶν νέων ἐγγράφων προσφοροδότησης γιὰ τὴν Α' φάση ἔργου, ἐστὶ ὥστε νὰ μπορέσει νὰ προβεῖ στὴν ἐξαγγελία τὴν προκηρῦξ τὴν προσφοράς. Ἐκτιμᾶται ὅτι τὰ δύο ἔργα τῆς ἐπαρχίας Πάφου δὲν ὀλοκληρωθῶν περὶ τὴν ἰδίᾳ χρονικῇ περιόδῳ.

Η μελέτη και η σύμβαση

από κοινοπραξία μελετητών, όπως πληροφορούμαστε. Πιο συγκεκριμένα, η κοινοπραξία TRITON CONSULTING ENGINEERS και I.A.CO Environmental & Water Consultants Ltd από Ελλάδα και Κύπρο αντίστοιχα, αναμένεται να ολοκληρώσει τη μελέτη περί το τέλος του έτους. Στη συνέχεια εντός του επόμενου διαστήματος θα ακολουθήσει ο διαγωνισμός προκειμένου οι επιδόσεις εργολάβι να δηλώσουν την πρόθεσή τους για να αναλάβουν την επέκταση της κατασκευής του έργου και έπειτα

να κατακυρωθεί η σύμβαση για την επέκταση του έργου στον εργολάβο που θα επιλεγεί. Με άλλα λόγια θα ξεκινήσει η διαδικασία ανάθεσης σε εργολάβο της κατασκευής του έργου, τόσο για τις θαλάσσιες όσο και για τις χερσαίες υποδομές.

Ακολουθως, η διαδικασία προνοεί ότι με την ολοκλήρωση της μελέτης και της κατακύρωσης της σύμβασης θα χρειαστούν περίπου 30 μήνες για να ολοκληρωθεί η κατασκευή του έργου. Εκκρεμεί ωστόσο και η έγκριση του

Τμήματος Περιβάλλοντος για την περιβαλλοντική μελέτη του έργου που ετοιμάζεται στο παρόν στάδιο.

Τι προνοεί η επέκταση

Η επέκταση του λιμανιού στο Λατοσί προνοεί την κατασκευή σωρείας λιμενικών έργων όπως οι νέοι κυματοθραύστες, τα κρηπιδώματα, οι νέοι χερσαίοι χώροι και οι ηλεκτρομηχανολογικές υπηρεσίες. Παράλληλα, η επέκταση προβλέπει την εγκατάσταση προβλητών εξυπηρέτησης σκαφών και την κατα-

σκευή χερσαίων κτηριακών εγκαταστάσεων.

Ειδικότερα, η επέκταση του λιμανιού του Ατισπιού που βρίσκεται στην είσοδο του Ακμάθ θα περιλαμβάνει την κατασκευή νέων κρητοδωμάτων 700 περίπου μέτρων, νέων πλωτών αποβαθρών μήκους 360m περίπου, 160 επιπλέον θέσεων ελλιμενισμού σκαφών και χερσαίους χώρους για την κατασκευή υποστατικών εμβαδού περίπου 4.500m² και ταυτόχρονα δημιουργία χερσαίων υποστηρικτικών υποδομών. Οι χερσαίες υποστηρικτικές υποδομές αφορούν χώρους για τη συντήρηση και επιδιόρθωση σκαφών, πετρέλειαυς σκαφών, και άλλων υπηρεσιών όπως χώρων εστίασης, ψυχαγωγίας, γραφείων κτλ. Επιπρόσθετα, επίδειξη της Αρχής Α.Τ.

Το έργο που δρομολογείται μέσω της Αρχής Λιμένων αναμένεται να επιφέρει σημαντικά οφέλη για την τοπική κοινωνία.

μένων είναι να δημιουργηθούν σχετικές υποδομές για τη στέγαση κυβερνητικών υπηρεσιών, όπως για παράδειγμα, της Λιμενικής και Ναυτικής Αστυνομίας, του Τελωνείου και του Τμήματος Αλκείας και Θαλάσσιων Ερευνών. Σήμερα το λιμάνι στο Λατοί διαθέτει κρηπίδομα 900 μέτρων, πλωτές αποβάθρες 140 μέτρων και περίπου 300 θέσεις ελλιμενισμού.

Η σημαντικότητα

Το έργο αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες αναπτυξιακές επενδύσεις της Αρχής Ιμίων της Κύπρου, καθώς αναμένεται ουσιαστικά να τα τριπλασιάσει την υφιστάμενη ιμμενολοκάνη του λιμανιού του Λατσιού και να τα καταστήσει το πρώτο Πράσινο Λιμάνι της Κύπρου. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι η συγκεκριμένη ανάπτυξη θα βασίζεται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για διαχείριση των υδάτων των αποβλήτων.

GoGordian
REAL ESTATE

gogordian.com | 77 77 56 56

Ref: 9471

Αγία Παρασκευή, Λακατάμεια, Λευκωσία
€330.000

4

Ref: 7459

Αγία Φύλα, Λεμεσός
€770.000

6

Ref: 8629

Καλόγηροι, Λεμεσός
€1.200.000

4

Ref: 8071

Άγιος Βασίλειος, Στρόβολος, Λευκωσία
€680.000

3

Ωθηση για νέο δανεισμό δίνουν επιτόκια και Σχέδια

Τέσσερις μειώσεις επιτοκίων το 2024, τέσσερις νέες μειώσεις το 2025 και Σχέδια της κυβέρνησης συνθέτουν το παζλ

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Μία καλή εξίσωση για τους Κύπριους δανειολήπτες δημιουργείται το 2025, ενώ τίθενται γερές βάσεις για ένα έτος με καλά αποτελέσματα σχετικά με νέο δανεισμό. Την ερχόμενη εβδομάδα κάνει «ποδαρικό» για το 2025 το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) με συνεδρία νομισματικής πολιτικής, όπου και αναμένεται να ανακοινώσει μείωση επιτοκίων. Την προηγούμενη εβδομάδα η κυβέρνηση επαναπροκήρυξε το Στεγαστικό Σχέδιο οικονομικής βοήθειας σε νέους και νεαρά ζευγάρια κάτω των 41 ετών, με βελτιωμένα κριτήρια και αναμένεται να τύχει σεβαστής ζήτησης. Τέλος, το 2025 ξεκινά με καλούς οίονους, μετά τις τέσσερις (4) συνεχείς μειώσεις επιτοκίων που πραγματοποιήθηκαν από το καλοκαίρι του 2024, γεγονός που κάνει τον δανεισμό πιο φθηνό. Η προοπτική μείωσης των επιτοκίων της ΕΚΤ

Υπάρχουν υποδείξεις οικονομολόγων ότι στις προσεχείς συνεδριάσεις η ΕΚΤ θα πρέπει να λάβει υπόψη τις πιθανές επιπτώσεις στην Ευρώπη από τις πολιτικές που μπορεί να φέρει η νέα κυβέρνηση των ΗΠΑ.

για το 2025 είναι προδιαγεγραμμένη, παρά την εκλογή Τραμπ στην Αμερική και τις τελευταίες υποδείξεις οικονομολόγων ότι στις προσεχείς συνεδριάσεις η ΕΚΤ θα πρέπει να λάβει υπόψη τις πιθανές επιπτώσεις στην Ευρώπη από τις πολιτικές που μπορεί να φέρει η νέα κυβέρνηση των ΗΠΑ. Πάντως, η ΕΚΤ μέχρι τα τέλη του έτους «μιλούσε» για ακόμα τέσσερις μειώσεις επιτοκίων εντός του 2025, αφού βλέπει πως ο πληθωρισμός αποκλιμακώνεται ταχύτερα από τις προβλέψεις της, παρά το ότι επιβαρύνεται η ευρωπαϊκή οικονομία.

Το επιτόκιο της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων θα μειωθεί πέραν

Μετά την κριτική για τα όχι τόσο καλά κριτήρια που τέθηκαν στο Στεγαστικό Σχέδιο οικονομικής βοήθειας για νέους και νεαρά ζευγάρια κάτω των 41 ετών, η κυβέρνηση αποφάσισε την προηγούμενη εβδομάδα να το βελτιώσει.

του 3% μετά τη συνεδρίαση της τελευταίας εβδομάδας του Γενάρη του 2025, το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης και το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης θα μειωθούν επίσης πέραν των 3,15% και 3,4% που ισχύουν σήμερα, αντιστοίχως. Με τη μείωση που θα ανακοινωθεί –αφήνοντας στην άκρη εντέλως την ψαλίδα μεταξύ δανειστικών και καταθετικών επιτοκίων που πράγματι είναι υπαρκτή στην Κύπρο– οι πολίτες θα μπορούν να δανειστούν με ευνοϊκότερους όρους σε σχέση με τον δανεισμό που θα κατάφεραν να λάβουν από τα τέλη του 2023 και το 2024. Γενικότερα είναι μία «καλή κατηφόρα»

με οφέλη στην ευρωπαϊκή οικονομία και στους δανειολήπτες, καθώς υπάρχει έτσι πιθανότητα να προκριθεί η κατανάλωση.

Δίνει φόρα η κυβέρνηση

Μετά την κριτική για τα όχι τόσο καλά κριτήρια που τέθηκαν στο Στεγαστικό Σχέδιο οικονομικής βοήθειας για νέους και νεαρά ζευγάρια κάτω των 41 ετών, η κυβέρνηση αποφάσισε την προηγούμενη εβδομάδα να το βελτιώσει.

Έτσι, προκήρυξε στη δεύτερη προκήρυξη του Στεγαστικού Σχεδίου οικονομικής βοήθειας για τους κάτω από 41, και έτσι πράγματι έγινε πιο ελκυ-

στικό και θα εξυπηρετήσει πιθανώς αποτελεσματικότερα τον σκοπό του. Οι κυπριακές τράπεζες συμμετέχουν στο εν λόγω Σχέδιο και ο Κύπριος δανειολήπτης θα λάβει οικονομική ενίσχυση από 20 χιλιάδες ευρώ μέχρι και 50 χιλιάδες ευρώ, αναλόγως πάντα της κάθε περίπτωσης και της σύνθεσης της οικογένειάς του.

Στη δεύτερη προκήρυξη του Σχεδίου οι βελτιωτικές τροποποιήσεις αφορούν στην αύξηση του μέγιστου ωφέλιμου εμβαδού κατοικίας από 100 τ.μ. σε 150 τ.μ., τη μείωση από 10 σε πέντε χρόνια της απαίτησης για χρήση της κατοικίας για μόνιμη ιδιοκατοίκηση, την αύξηση του ορίου μέγιστου ακαθάριστου οι-

κογενειακού εισοδήματος κατά 5 χιλιάδες ευρώ για όλες τις κατηγορίες και τέλος, τη συμμετοχή στο Σχέδιο νεαρών ζευγαριών και οικογενειών, έστω κι αν το ένα μέλος του ζεύγους έχει συμπληρώσει τα 41 έτη της ηλικίας του κατά την υποβολή της αίτησης. Κατά την πρώτη προκήρυξη του Σχεδίου, που ήταν σε ισχύ από τις 15 Νοεμβρίου μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2024, υποβλήθηκαν 275 αιτήσεις, εκ των οποίων οι 233 ήταν έγκυρες.

Ανάμεσα στο παραπάνω Σχέδιο, ωθηση για νέο δανεισμό θα δώσουν και άλλα Σχέδια που ήδη «τρέχουν», όπως το Σχέδιο «Build to Rent», τα Στεγαστικά Σχέδια ακριτικών, ορεινών και μειο-

νεκτικών περιοχών και συγκεκριμένων περιοχών της υπαίθρου, αλλά και το Σχέδιο Ανακαινίζω-Ενοικιάζω.

Άρχισαν οι μειώσεις

Ο μέσος όρος των νέων στεγαστικών δανειστικών επιτοκίων για όλες τις τράπεζες στην Κύπρο τον Νοέμβριο του 2024 μειώθηκε ελαφρώς στο 4,51%, σε σχέση με το 4,55% τον Οκτώβριο. Το υψηλότερο επιτόκιο είχε η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ με 5,20%, ενώ το χαμηλότερο ο Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης με 3,53%.

Στην Ancoria Bank Ltd καταγράφηκε μεγάλη μείωση στο 3,78% τον Νοέμβριο του 2024, έναντι 4,39% τον Οκτώβρη. Στην Astrobank το επιτόκιο έφτασε στο 4,85% δίχως να δίδονται στοιχεία από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για τους προηγούμενους μήνες. Στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) το επιτόκιο για αγορά κατοικίας κυμάνθηκε στο 4,76%, χωρίς να υπάρχουν στοιχεία για τον Οκτώβρη. Στην Ελληνική Τράπεζα υπήρξε αύξηση στο 4,02% από 3,68%. Στην Eurobank Cyprus καταγράφηκε μεγάλη μείωση στο 4,54%, από 5,11%.

Στα νέα δάνεια προς επιχειρήσεις έως ένα εκατ. ευρώ το επιτόκιο κυμαινόμενου επιτοκίου και αρχικής περιόδου προσδιορισμού έως ενός έτους, για όλες τις τράπεζες στην Κύπρο μειώθηκε σεβαστά, στο 5,1% τον Νοέμβριο, από 5,58% τον Οκτώβριο του 2024. Το υψηλότερο επιτόκιο σε αυτή την κατηγορία επιχειρηματικού δανείου είχε η Banque SBA με 7,54% και το χαμηλότερο η Ancoria Bank με 4,35%.

Η Τράπεζα Κύπρου μείωσε αυτό της το επιτόκιο στο 5,46% από 5,78% τον Οκτώβριο. Η Alpha Bank μείωσε κατά 4 μονάδες περίπου το επιτόκιο της, στο 5,25% τον Νοέμβριο από 9,04% τον Οκτώβρη. Η Ancoria Bank παρουσίασε πτώση στο 4,35% έναντι 4,80% τον προηγούμενο μήνα. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) αύξησε το επιτόκιο της στο 5,71% από 5,06% τον Οκτώβρη. Η Ελληνική Τράπεζα μείωσε κατά 8,6% το 2025, κατά 14,7% για το 2026 και κατά 11,6% για το 2027. Για τα κράτη της Ε.Ε. η ΕΒΑ βλέπει στο βασικό σενάριο αυξήσεις τιμών στα εμπορικά ακίνητα της τάξης του 1,5% για το 2025 και 1,3% για τα έτη 2026 και 2027.

Η ΕΒΑ έβγαλε τις βάσεις για τα stress test

Ποια είναι τα οικονομικά μεγέθη της Κύπρου για την τριετία που θα πατήσουν πάνω τους οι κυπριακές τράπεζες

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Ανάπτυξη της τάξης του 3% το 2025 σύμφωνα με το βασικό σενάριο βλέπει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών για την Κύπρο, το οποίο σχεδιάστηκε από την ειδική ομάδα της Αρχής για τον έλεγχο αντοχής (stress test) σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Στο δυσμενές της σενάριο, ωστόσο, τα πράγματα είναι χειρότερα για την Κύπρο, υπολογίζοντας ύφεση της τάξης του 2,5% για τη χώρα.

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) ξεκίνησε τη δοκιμή αντοχής 2025 σε επίπεδο ΕΕ και έδωσε στη δημοσιότητα τα μακροοικονομικά σενάρια των κρατών σε σχέση με τις τράπεζες. Τονίζεται σχετικά, ότι η φετινή άσκηση έχει σχεδιαστεί για να παράσχει πολύτιμες πληροφορίες για την αξιολόγηση της ανθεκτικότητας του ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα στο σημερινό αβέβαιο και μεταβαλλόμενο μακροοικονομικό περιβάλλον. Το δυσμενές σενάριο βασίζεται σε μια αδήγητη υποθετική επιδείνωσης των γεωπολιτικών εντάσεων, με μεγάλες, αρνητικές και επίμονες διαταραχές στο εμπόριο και την εμπιστοσύνη, που έχουν έντονα αρνητικές επιπτώσεις στην ιδιωτική κατανάλωση και τις επενδύσεις, τόσο στο εσωτερικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο σοβαρός χαρακτήρας του δυσμενούς σεναρίου αντικατοπτρίζει τον σκοπό της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test), ο οποίος είναι η αξιολόγηση της ανθεκτικότητας του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος σε ένα υποθετικό σοβαρό επιδεινωμένο μακροοικονομικό περιβάλλον.

Περνώντας ξανά στα των υπολογισμών της ΕΒΑ με τα βασικά και τα δυσμενή μακροοικονομικά σενάρια που οι τράπεζες υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το 2025 για την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που συντονίζει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, στο βασικό σενάριο για την Κύπρο προβλέπεται ανάπτυξη όπως προαναφέρθηκε στο 3% για το 2025, στο 3,1% για το 2026 και στο 3% για το 2027. Α-

ντιθέτως, στο δυσμενές η ύφεση για το 2025 μπορεί να φτάσει στο 2,5% το 2025, ύφεση 4,7% για το 2026, αλλά το 2027 αλλάζουν τα πράγματα και βλέπει ελαφρά ανάπτυξη στο 0,7%. Για να υπάρχει σύγκριση, τα αντιστοίχα ποσοστά για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι τα εξής: Στο βασικό σενάριο βλέπει ανάπτυξη 1,4% για το 2025, για το 2026 ανάπτυξη στο 1,6% και για το 2027 ανάπτυξη στο 1,5%. Στο δυσμενές σενάριο για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης βλέπει η ΕΒΑ ύφεση της τάξης του 2,3% για το 2025, ύφεση 4,2% για το 2026 και για το 2027 βλέπει βελτιωμένη εικόνα σε σχέση με το δυσμενές σενάριο του 2026, συγκεκριμένα 0% (ούτε ύφεση, ούτε ανάπτυξη).

Στα χαμηλά η ανεργία

Περνώντας εκ νέου στα της Κύπρου, όσον αφορά την ανεργία, στο βασικό της σενάριο για το 2025 η Αρχή βλέπει να κυμαίνεται στο 4,9%, στο 4,7% για το 2026 και 4,6% για το 2027, ενώ στο

Ανάπτυξη της τάξης του 3% το 2025 σύμφωνα με το βασικό σενάριο βλέπει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών για την Κύπρο, ενώ στο δυσμενές τα πράγματα είναι πολύ χειρότερα, υπολογίζοντας ύφεση της τάξης του 2,5%.

δυσμενές σενάριο η Αρχή βλέπει ανεργία στο 8,3% για το 2025, το χαμηλό διψήφιο του 11,6% για το 2026 και στο 11,8% για το 2027. Για σύγκριση, στο βασικό σενάριο της Αρχής για το 2025 για τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης βλέπει να κυμαίνεται στο 5,9%, στο 5,7% για το 2026 και 5,5% για το 2027, ενώ στο δυσμενές σενάριο η Αρχή βλέπει ανεργία για τα κράτη της Ε.Ε. στο 7,7% για το 2025, στο 10,3% για το 2026 και στο 11,6% για το 2027.

Το δυσμενές σενάριο βασίζεται σε υποθετική επιδείνωση των γεωπολιτικών εντάσεων, με μεγάλες, αρνητικές και επίμονες διαταραχές στο εμπόριο και την εμπιστοσύνη, που έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ιδιωτική κατανάλωση και τις επενδύσεις.

Επιτόκια στο 2,96%

Μέσα στο τεστ που προκήρυξε η ΕΒΑ προβλέπει στο βασικό σενάριο για την Κύπρο ότι το 2025 θα κυμανθούν τα επιτόκια στο 2,96%, θα κυμανθούν στο 3% για το 2026, ενώ στο 3,05% για το 2027. Από την άλλη, στο δυσμενές τα επιτόκια υπολογίζονται στο 4,87% το 2025, στο 4,49% το 2026 και στο 4,21% για το 2027. Για να υπάρχει σύγκριση με τις χώρες της Ε.Ε., στο βασικό της σενάριο βλέπει η ΕΒΑ 3,12% για το 2025, ανεβαίνει στο 3,22%

για το 2026 και ακολούθως στο 3,35% για το 2027. Στο δυσμενές σενάριο για τις χώρες της Ε.Ε. τα επιτόκια θα κυμανθούν στο 4,80% για το 2025, στο 4,60% για το 2026 και στο 4,47% για το 2027.

Ανεβαίνουν τα ακίνητα

Δείκτες που ενδιαφέρουν αρκετά τις τράπεζες για τα Stress tests τους είναι οι τιμές των οικιστικών και των εμπορικών ακινήτων στην Κύπρο. Στο βασικό σενάριο οι τιμές των οικιστικών

θα αυξάνονται κατά 4,7% για το 2025, κατά 3% για το 2026 και κατά 2,5% για το 2027. Στο δυσμενές σενάριο όμως υπολογίζεται μείωση 3,4% για τα οικιστικά ακίνητα το 2025, μείωση κατά 9,5% για το 2026 και μείωση 6,1% στις τιμές για το 2027. Αντιστοίχα για χώρες της Ε.Ε. προβλέπεται αύξηση 3% για το 2025, 2,7% για το 2026 και 2,3% για το 2027 στο βασικό σενάριο, ενώ μειώσεις τιμών στα οικιστικά ακίνητα της τάξης του 3,5% το 2025, στο 8,4% για το 2026 και στο 4,7% για το 2027.

Βάσει υπολογισμών για τα εμπορικά ακίνητα της Κύπρου, το βασικό σενάριο αναφέρει άνοδο τιμών της τάξης του 2,3% για το 2025, στο 1,1% για το 2026 και κατά 0,7% για το 2027. Στο δυσμενές σενάριο για τα εμπορικά ακίνητα της Κύπρου προβλέπεται μείωση τιμών κατά 8,6% το 2025, κατά 14,7% για το 2026 και κατά 11,6% για το 2027. Για τα κράτη της Ε.Ε. η ΕΒΑ βλέπει στο βασικό σενάριο αυξήσεις τιμών στα εμπορικά ακίνητα της τάξης του 1,5% για το 2025 και 1,3% για τα έτη 2026 και 2027.

Στο δυσμενές σενάριο βλέπει μειώσεις τιμών 9,4% για το 2025, στο 14,3% για το 2026 και κατά 9,3% για το 2027.

Ανθεκτικότητα τραπεζών

Στο έγγραφο των δοκιμών που παρουσίασε η ΕΒΑ σε συνεργασία με το European Systemic Risk Board (ESRB), θέλει να αξιολογηθεί η ανθεκτικότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε δυσμενείς χρηματοοικονομικές και οικονομικές εξελίξεις, καθώς και να συμβάλουν στη συνολική αξιολόγηση του συστημικού κινδύνου στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της ΕΕ. Έτσι, αυτά είναι τα βασικά και τα δυσμενή μακροοικονομικά σενάρια που οι τράπεζες υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το 2025 σε όλη την ΕΕ για την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που συντονίζει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΒΑ)

Υπογραμμίζεται δε, πως, το δυσμενές σενάριο καθορίζει την πορεία των βασικών οικονομικών και χρηματοπιστωτικών μεταβλητών σε μια υποθετική δυσμενή κατάσταση που θα προκληθεί από την υλοποίηση των κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένο το τραπεζικό σύστημα της ΕΕ.

Το τεστ αντοχής είναι μια ανάλυση σεναρίου που μετρά πώς θα μπορούσε να εξελιχθεί ο τραπεζικός τομέας σε υποθετικές δυσμενείς οικονομικές εξελίξεις. Κατά συνέπεια, το σενάριο δεν θα πρέπει να θεωρείται πρόβλεψη των πιο πιθανών αρνητικών κλυδωνισμών στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Ηρθε και πιάνει δουλειά το τρυπάνι της Exxon

Εντός ημερών ξεκινάει η γεώτρηση στον στόχο «Ηλέκτρα», με τις προσδοκίες να θεωρούνται υψηλές για εύρεση κοιτάσματος

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Το υπερσύγχρονο πλωτό γεωτρήσιμο, τελευταίας γενιάς, Valaris DS-9, βρίσκεται επί του στόχου «Ηλέκτρα» στο τεμάχιο «5» της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) της Κυπριακής Δημοκρατίας από το περασμένο Σαββατοκύριακο και αρχής γενομένης από τη σταθεροποίησή του (positioning) επί του στόχου θα ξεκινήσει, τα επόμενα 24ωρα, την ερευνητική γεώτρηση με πιθανότερη ημερομηνία έναρξης τις 25 Ιανουαρίου. Η Κυπριακή Δημοκρατία εξέδωσε την περασμένη Κυριακή οδηγία προς ναυτιλομένους (NAVTEX) με ισχύ έως τις 19 Ιουνίου του τρέχοντος έτους – με τη γεώτρηση ωστόσο να ολοκληρώνεται στα μέσα Φεβρουαρίου και τις σχετικές προκαταρκτικές ανακοινώσεις για

Πηγές που μίλησαν στην «Κ», με γνώση της περιοχής, αναφέρουν πως δυνητικά θα μπορούσε να βρεθεί ένα κοιτάσμα ποσοτήτων 15-30 tcf (τρισεκατομμυρίων κυβικών ποδιών φυσικού αερίου).

τα αποτελέσματά της να ανακοινώνονται στα τέλη του ίδιου μήνα.

Η κοινοπραξία της ExxonMobil-Qatar Energy αναμένεται, στα τέλη Μαρτίου, να προβεί σε επίσημες ανακοινώσεις για τις ακριβείς ποσότητες φυσικού αερίου που πιθανόν να βρεθούν, με τις προσδοκίες –σε διεθνή φόρα– να έχουν ανέβει και έμπειρους παρατηρητές να εκτιμούν πως η «Ηλέκτρα» μπορεί να αποδειχθεί «χρυσόφορος» με κοιτάσμα τύπου «Ζορ» και δυνητικές ποσότητες που θα μπορούσαν να φτάσουν μέχρι τα 30 tcf (τρισεκατομμύρια κυβικά πόδια φυσικού αερίου).

Η γεώτρηση

Οι σεισμογραφικές ενδείξεις του τεμαχίου «5» έδειξαν χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν να φωτογραφίζουν ένα μεγάλο κοιτάσμα, τύπου «Ζορ» (σ.σ. στην Αίγυπτο, που ανακαλύφθηκε το 2015 από την ENI), ενώ και πηγές που μίλησαν στην «Κ» με γνώση της περιοχής αναφέρουν πως δυνητικά θα μπορούσε να βρεθεί ένα κοιτάσμα ποσοτήτων 15-30 tcf (τρισεκατομμυρίων κυβικών ποδιών φυσικού αερίου).

Η είδηση κυκλοφόρησε σε εξειδικευμένες εκδόσεις όπως το MEES (Middle East Energy Survey) το τελευταίο διάστημα αλλά και σε ιστοσελίδες που ασχολούνται, εξειδικευμένα, με τα ενεργειακά, με το υπουργείο Ενέργειας όμως να δείχνει συγκρατημένη αισιοδοξία – ωστόσο με πηγές να αναφέρουν στην «Κ» πως μια μεγάλη ανακάλυψη επανακαθορίζει δεδομένα.

Υπενθυμίζεται πως το 5ης γενιάς πλωτό γεωτρήσιμο θα κατέβει στα περίπου 2.500 μέτρα εξερευνώντας την εγγύτερη στη λεκάνη του Ηρόδοτου περιοχή – ένα γεωμορφολογικό α-

νάγλυφο που σύμφωνα με ειδικούς που μίλησαν στην «Κ» επεκτείνει την περιοχή του λεγόμενου νοτιοδυτικού διαδρόμου που φτάνει μέχρι το Δέλτα του ποταμού Νείλου.

Καλά νέα από Αίγυπτο

Αξίζει να σημειωθεί πως το Valaris DS-9 αφίχθηκε στην κυπριακή ΑΟΖ από την αιγυπτιακή όπου τον περασμένο μήνα ολοκλήρωσε, πάλι για λογαριασμό της Exxon, επιτυχή γεώ-

Στα τέλη Μαρτίου η κοινοπραξία της Exxon-Qatar Energy αναμένεται να ανακοινώσει και επίσημα αν η «Ηλέκτρα» είναι χρυσόφορος. Λίγο νωρίτερα θα υπάρχουν και ενδείξεις αν επί του τεμαχίου «5» υπάρχουν ποσότητες τύπου «Ζορ».

ΑΚΟΥ ΤΗΝ ΤΣΕΠΗ ΣΟΥ

Εξοικονόμησε χρήματα κερδίζοντας και εξαργυρώνοντας βαθμούς ανταμοιβή, πληρώνοντας με κάρτες της Τράπεζας Κύπρου σε 250+ επιχειρήσεις, με 900+ σημεία σε όλη την Κύπρο.

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

τρηση στον στόχο «Nefertari-1» όπου και βρέθηκε φυσικό αέριο ποσοτήτων 3-4 tcf. Η εν λόγω γεώτρηση επιβεβαιώνει πως το δυτικό άκρο της μεσογειακής λεκάνης –προέκταση του οποίου αποτελεί και το τεμάχιο «5» και το οποίο τα τελευταία χρόνια είχε μείνει ανεξερεύνητο– δείχνει να έχει προοπτικές. Τα καλά νέα από την Αίγυπτο συνεχίζονται δεδομένης και της πρόσφατης κρίσης που πέρασε λόγω της μείωσης της παραγωγής από το κοιτάσμα «Ζορ».

Η Shell προχωράει με την 10η φάση ανάπτυξης του WDDM (West Delta Deep Marine) με ενσωμάτωση ακόμη τριών πηγαδιών παραγωγής φυσικού αερίου, ενώ και η BP ολοκλήρωσε τη γεώτρηση πλήρωσης στον στόχο «Raven». Η Chevron –που εξακολουθεί να βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις με την ΚΔ για το αναπτυσσόμενο πλάνο της «Αφροδίτης»– δεν κατόρθωσε ωστόσο να βρει κοιτάσμα στη γεώτρηση επί του στόχου «Khendjer-1» στην Αίγυπτο, αφού τα αποτελέσματα της διερεύνησης δεν έδειξαν την ύπαρξη κοιτάσματος.

Υψηλές προσδοκίες

Δεδομένων των προσδοκιών για την εύρεση ενός μεγάλου κοιτάσματος επί του στόχου «Ηλέκτρα» και δη ενός κοιτάσματος 30 tcf, δυνητικά μια τέτοια ανακάλυψη θα:

Επανεφέρε τον σχεδιασμό μονάδας υγροποίησης (τερματικού) στο Βασιλικό, ως προς τη διάταση του κόστους αφού μια ανακάλυψη της τάξης των 30 tcf δικαιολογεί το κόστος κατασκευής που απορρίφθηκε στο παρελθόν για οικονομικούς λόγους και τη μη ανακάλυψη μεγάλων κοιτασμάτων και

Επανακαθόριζε τις οδεύσεις φυσικού αερίου στην περιοχή –στον χρονικό άξονα 2026-2028– δεδομένου ότι η παραγωγή του «Ζορ» έχει προβλήματα λόγω υδάτων, με σαφές γεωπολιτικό αποτύπωμα για την Κυπριακή Δημοκρατία που καθίσταται, μετά την Αίγυπτο και το Ισραήλ, βασικός παίκτης αν ξαφνικά κληθεί να διαχειριστεί την παραγωγή ενός κοιτάσματος των 30 tcf.

Υπενθυμίζεται πως γεώτρηση θα υπάρξει –πάλι από την Exxon– επί του στόχου «Πήλασος» στο τεμάχιο «10» πτυχή που ολοκληρώνει την εικόνα των ποσοτήτων, 3,2 tcf, που βρέθηκαν στα πηγάδια «Γλαύκος» 1 και 2. Το Valaris DS-9 με το που περατώσει τη γεώτρηση στο τεμάχιο «5» θα προσεγγίσει το τεμάχιο «10» –εξού και η μεγάλη διάρκεια της Navtex που εξέδωσαν οι Αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας την περασμένη Κυριακή. Η γεώτρηση στο «5» αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί, ωστόσο, πολύ νωρίτερα από τις 19 Ιουνίου.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Της ΓΙΟΝ ΤΖΕΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Τα κοινά συμφέροντα ΗΠΑ και Ε.Ε. στην ενέργεια

Ο Ντόναλντ Τραμπ θέλει να πουλήσει στην Ευρώπη περισσότερο φυσικό αέριο. Αυτό το σχέδιο φαίνεται εφικτό, διότι η Ευρωπαϊκή Ένωση χρειάζεται περισσότερο από αυτό το καύσιμο. Και το διμερές εμπόριο μπορεί να αποθαρρύνει τον εκλεγμένο πρόεδρο των ΗΠΑ από το να επιβάλει δασμούς 10% σε ευρωπαϊκά αγαθά, μειώνοντας κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες την ανάπτυξη της οικονομίας της Ευρωζώνης, της οποίας το ΑΕΠ μόλις που θα αυξηθεί 0,5% φέτος, όπως προβλέπει η Citi. Πριν από τον πόλεμο της Ουκρανίας, που ξεκίνησε το 2022, η Ρωσία παρείχε το 47% του φυσικού αερίου της Ε.Ε. κυρίως μέσω αγωγών αλλά και υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG).

Αυτό ελαττώθηκε στο 13% το 2024 αφού η Μόσχα μείωσε τις εξαγωγές, και η Ε.Ε. στράφηκε γρήγορα προς τις ΑΠΕ και άλλους προμηθευτές ορυκτών καυσίμων. Παρά ταύτα, η Ευρώπη εξακολουθεί να εισάγει 50 δις. κυβικά μέτρα (bcm) ρωσικού φυσικού αερίου, σύμφωνα με την Bernstein, και οι Βρυξέλλες θέλουν αυτό να μειωθεί μέχρι το 2027.

Το 2022 ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν δεσμεύθηκε να διαθέσει επιπλέον 15 δις. κυβικά μέτρα υγροποιημένου φυσικού αερίου στη Γηραιά Ήπειρο, που θα φθάσουν στα 50 δις.

Κρίσιμες για την ανεξάρτηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το ρωσικό φυσικό αέριο οι εισαγωγές LNG από τις ΗΠΑ.

έως το 2030. Στις αρχές του 2025 η Ουκρανία αρνήθηκε να επιτρέψει σε έναν από τους τελευταίους εναπομειναντες αγωγούς τη ροή φυσικού αερίου της Μόσχας προς την Ευρώπη, περικόποντας άλλα 15 bcm από την ετήσια προμήθεια του καυσίμου. Πέρυσι το LNG αποτέλεσε το 29% των προμηθειών φυσικού αερίου της Ευρώπης εν συγκρίσει με το 18% το 2019. Το δε αμερικανικό υγροποιημένο φυσικό αέριο ήταν το ήμισυ επί των συνολικών εισαγωγών της Ε.Ε.

Ωστόσο, ακόμη κι αν ο Ντόναλντ Τραμπ ανακαλέσει την απαγόρευση Μπάιντεν για εξαγωγές φυσικού αερίου, προερχόμενου από νέα έργα, μόνο 3% περισσότερο αμερικανικό αέριο θα εισέλθει στο δίκτυο φέτος λόγω συμφόρησης και καθυστερήσεων στις υποδομές, όπως εκτιμά η εταιρεία ερευνών Aurora Energy Research.

Η εγχώρια ζήτηση για ενέργεια στις ΗΠΑ ίσως εκτιναχθεί λόγω της έκρηξης της τεχνητής νοημοσύνης, πληθύνοντας τον όγκο στις εξαγωγές. Μια αύξηση της παραγωγής LNG των ΗΠΑ από τα τρέχοντα επίπεδα μπορεί να αναμένεται να συμβεί μόνο το 2026, κατά την Aurora.

Εν τω μεταξύ, οι εισαγωγές ρωσικού φυσικού αερίου στην Ε.Ε. δεν σταματούν ολοκληρωτικά. Οι Βρυξέλλες έχουν βάλει στόχο τα ρωσικά δεξαμενόπλοια με LNG και κατευθύνση την Ασία, σταματώντας όσα εξ αυτών αλλάζουν φορτία στα ευρωπαϊκά λιμάνια. Με τις τιμές του καυσίμου αυξημένες 20% από τα μέσα Δεκεμβρίου, η Ρωσία έχει λόγους να πουλήσει τα φορτία στους Ευρωπαίους ούτως ή άλλως.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΠΙΤΕΡ ΤΑΛ ΛΑΡΣΕΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Το Οικονομικό Φόρουμ του Νταβός στη σκιά του Τραμπ

Το Νταβός της Ελβετίας φιλοξενεί την τρέχουσα εβδομάδα το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, το οποίο φέτος δείχνει να είναι ένα πάρτι με αποκλειστικές προσκλήσεις για τη δεύτερη θητεία του Ντόναλντ Τραμπ, αν και εκεί θα συγκεντρωθούν ηγετικές προσωπικότητες της πολιτικής, των επιχειρήσεων και των τραπεζών με στόχο να επιλύσουν μείζονα θέματα. Κατά πολλούς τρόπους, η συνάντηση, που εγκαινιάσε ο Κλάους Σβαμπ προ 50 ετών και πλέον, αποτελεί μια απόδειξη για την ακατανίκητη διάθεση του διεθνούς τζετ σετ να συνυπάρχει σε ένα χώρο. Ανεξαρτήτως των εξελίξεων στην τεχνολογία των επικοινωνιών και της ολοένα και εντονότερης συνειδητοποίησης ότι τα μακρινά ταξίδια έχουν περιβαλλοντικό κόστος, χιλιάδες πολιτικοί και διοικητικά στελέχη, επενδυτές, γραφειοκράτες, αλλά και δημοσιογράφοι υλοποιούν το ετήσιο ταξίδι στις ελβετικές Άλπεις. Κι αφού του αφιχθούν, θα συνωστίζονται σε υπερθερμαινόμενες αίθουσες συνεδριάσεων και κοκτέιλ πάρτι για να

συζητήσουν συγχωνεύσεις κι εξαγωγές, τους πολέμους στην Ουκρανία και στη Γάζα, καθώς και τις τελευταίες εξελίξεις στην τεχνητή νοημοσύνη.

Εντούτοις, φέτος η προσοχή των συμμετεχόντων εστιάστηκε σε έναν άνδρα σχεδόν 7.000 χιλιόμετρα μακριά, τον Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος μετά την ορκωμοσία του εξέδωσε πλειάδα εκτελεστικών εντολών και οδηγιών ευρέος φάσματος, από την ενέργεια έως και τη μετανάστευση.

Τέτοιες κινήσεις αναστατώνουν τις κεφαλαιαγορές, αλλάζοντας τις τύχες των οικονομιών, των επιχειρηματικών κλάδων και των επιμέρους ομίλων διεθνώς. Κι αυτό το πλαίσιο υποχρεώνει τους επικεφαλής των πολυεθνικών εταιρειών να κάνουν αποκαλυπτικές επιλογές, εφόσον ο διευθυνών σύμβουλος της Microsoft Σατιά Ναντελά, ο Τζέιμι Ντάιμον της JPMorgan και ο Λάρι Φινκ της BlackRock συμμετέχουν στο Νταβός. Αντιθέτως, η ορκωμοσία Τραμπ αποδείχθηκε μεγαλύτερο δέλεαρ για τους πέντε από τους επικεφαλής

των επτά τεχνολογικών κολοσσών των ΗΠΑ (Amazon, Meta, Tesla, Apple και Alphabet/Google). Επιπλέον, στο Νταβός παρατηρούνται και ηχηρές απουσίες όπως αυτές του Κινέζου προέδρου Σι Τζίνπινγκ και του Ινδού πρωθυπουργού Ναρέντρα Μόντι, ενώ από τους πηγές των αντίστοιχων χωρών της Ομάδας των Επτά», μόνον ο Γερμανός καγκελάριος Ολαφ Σολτς θα συμμετάσκει. Το κόμμα του αναμένεται να πτηθεί στις εθνικές εκλογές του Φεβρουαρίου, όπως φανερώνουν οι δημοσκοπήσεις. Ο απογοητευτικός κατάλογος καλεσμένων ενισχύει το αίσθημα ότι ο κόσμος απομακρύνεται ακόμα περισσότερο από το διεθνιστικό πνεύμα του Νταβός, που ευνοεί το παγκόσμιο εμπόριο.

Οι ΗΠΑ χρησιμοποιούν όλο και επιθετικότερα τις κυρώσεις και τους ελέγχους εξαγωγών κατά των αντιπάλων τους, ενώ οι γιγαντιαίες επιδοτήσεις στη βιομηχανία, που αποδεδειμμένακάναν επί Μπάιντεν, οξύνουν τον ανταγωνισμό μεταξύ των χωρών.

Ωθηση από Ε.Ε. για «άνοιγμα» στην ενέργεια

Παράταση μέχρι το καλοκαίρι για λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και του ανοίγματος της αγοράς στον ανταγωνισμό

Την ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες,
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Παράταση μέχρι το καλοκαίρι του 2025 για την έναρξη λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης αγοράς ενέργειας, το οποίο θα ρυθμίζει το πολυσυζητημένο άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στον ανταγωνισμό, πήρε η Κύπρος, στο πλαίσιο τροποποιήσεων στο εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας το οποίο ενέκρινε την Τρίτη το Συμβούλιο της ΕΕ.

Η Κύπρος είχε ζητήσει την τροποποίηση επικαλούμενη την «έλλειψη προετοιμασίας των συμμετεχόντων στην αγορά», σύμφωνα με τα όσα καταγράφονται στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου με την οποία οι «27» αποδέχθηκαν τη θετική αξιολόγηση που έδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το σκεπτικό του κυπριακού κράτους είναι πως οι τροποποιήσεις «θα διασφαλίσουν ότι οι συμμετέχοντες είναι προετοιμασμένοι για να συμμετάσχουν στην αγορά και ότι η ρυθμιστική αρχή μπορεί να κηρύξει την εμπορική λειτουργία της αγοράς με την πρώτη χρηματοοικονομική συναλλαγή ως ολοκληρωμένη».

Το σύστημα διαχείρισης της αγοράς ενέργειας θα πρέπει να βρίσκεται σε λειτουργία μέχρι το τέλος του τρίτου τριμήνου του 2025, και μάλιστα να έχουν γίνει οι πρώτες συναλλαγές, ώστε η Ε.Ε. να καλύψει τα έξοδα προμήθειας και ανάπτυξής του.

Το αίτημα για τροποποιήσεις το οποίο εγκρίθηκε την Τρίτη, είχε κατατεθεί στις 25 Οκτωβρίου του 2024 βάσει της διαδικασίας που προβλέπεται, με την Κύπρο να επικαλείται αντικειμενικές περιστάσεις βάσει των οποίων η εφαρμογή των ορόσημων για δύο μέτρα δεν ήταν εφικτή όπως είχε συμφωνηθεί.

Το δεύτερο μέτρο το οποίο αφορούν οι αλλαγές είναι η σύσταση Εθνικού Αναπτυξιακού Οργανισμού, με την Κύπρο να ζητά τροποποιήσεις ώστε «να ληφθούν υπόψη τα πορίσματα της ανάλυσης στο πλαίσιο εκ των προτέρων αξιολόγησης» και οι αλλαγές να αφορούν το λεκτικό που περιγράφει την εκπλήρωση του ορόσημου.

Οι αλλαγές δεν επηρεάζουν το τελικό

Οι αλλαγές δεν επηρεάζουν το τελικό μέγεθος των κονδυλίων που αφορούν την Κύπρο, που ανέρχονται στα περίπου 1,22 δισ. ευρώ, τα οποία θα πρέπει να διεκδικηθούν μέχρι τον Αύγουστο του 2026 εφόσον εκπληρωθούν τα ορόσημα που η Κύπρος έχει συμφωνήσει με την Κομισιόν.

Το σύστημα θα πρέπει να λειτουργεί και να έχουν γίνει συναλλαγές μέχρι το Q3 2025 για να πάρει η Κύπρος τη χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης.

μέγεθος των κονδυλίων που αφορούν την Κύπρο, που ανέρχονται στα περίπου 1,02 δισ. ευρώ σε χρηματοδοτήσεις και 200 εκατ. ευρώ σε δάνεια (συνολικά περίπου 1,22 δισ. ευρώ), τα οποία θα πρέπει να διεκδικηθούν μέχρι τον Αύγουστο του 2026 εφόσον εκπληρωθούν τα ορόσημα που η Κύπρος έχει συμφωνήσει με την Κομισιόν.

Παράταση προετοιμασίας

Η αλλαγή στους στόχους για το άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

στον ανταγωνισμό αφορά το ορόσημο 48 του μέτρου C2.1110, και συγκεκριμένα την έναρξη λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης αγοράς (MMS). Το μέτρο περιλαμβάνει στην κατηγορία των μεταρρυθμίσεων για την κλιματική ουδετερότητα, την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου, η Κύπρος αιτιολόγησε το αίτημά της κάνοντας λόγο για «έλλειψη προετοιμασίας των συμμετεχόντων στην αγορά», ζητώντας τροποποίηση

των οροσήμων και της περιγραφής των μέτρων, προσθέτοντας το υπο-ορόσημο 48α.

Βάσει του αρχικού ορόσημου, η εγκατάσταση και η έναρξη λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης αγοράς έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί μέχρι το πρώτο τρίμηνο του 2023. Βάσει της τροποποίησης που συμφωνήθηκε και την προσθήκη του νέου ορόσημου, η Κύπρος πρέπει πλέον μέχρι το τρίτο τρίμηνο του 2025 να θέσει σε λειτουργία το σύστημα διαχείρισης και να έχει ο-

λοκληρώσει την κατάρτιση του προσωπικού.

Αυτό σημαίνει πως μέχρι το τέλος του φετινού καλοκαιριού θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η τελική φάση δοκιμής του συστήματος, και η ρυθμιστική αρχή να έχει κηρύξει «την εμπορική λειτουργία της αγοράς μόλις ολοκληρωθούν οι πρώτες χρηματοοικονομικές συναλλαγές».

Για να γίνει αυτό θα πρέπει στην πράξη το σύστημα να έχει πιστοποιηθεί από ανεξάρτητο ελεγκτή «όσον αφορά τη συμμόρφωση με τους κανόνες διαπραγμάτευσης και διακανονισμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας», και να κατατεθούν αποδεικτικά στοιχεία «σχετικά με την ολοκλήρωση των πρώτων χρηματοοικονομικών συναλλαγών στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, ως αποτέλεσμα των διακανονισμών» μέσω του μηχανισμού, καθώς και αποδείξεις για την κατάρτιση του προσωπικού.

Ανάπτυξη εταιρειών

Η δεύτερη αλλαγή αφορά το ορόσημο 140 του μέτρου C3.3R4 για Σχεδιασμό και σύσταση Εθνικού Αναπτυξιακού Οργανισμού, στο πλαίσιο των μέτρων για υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, με την Κύπρο να επικαλείται την ανάγκη «να ληφθούν υπόψη τα πορίσματα της ανάλυσης στο πλαίσιο εκ των προτέρων αξιολόγησης» για το συγκεκριμένο μέτρο.

Στόχος της δημιουργίας του οργανισμού είναι να «διευκολύνει την πρόσβαση σε δάνεια και εγγυήσεις για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις» και να «ενισχύσει την ικανότητα απορρόφησης ενωσιακής χρηματοδότησης μέσω ενωσιακών εργαλείων» σύμφωνα με το επικαιροποιημένο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κύπρου.

Πλέον, μέχρι το τέλος του καλοκαιριού θα πρέπει ο Εθνικός Αναπτυξιακός Οργανισμός Κύπρου να έχει ξεκινήσει τις εργασίες του, «συμπεριλαμβανομένων της πρόσληψης των απαιτούμενων προσωπικού», με την επικύρωση της αρχικής δομής του οργανισμού από τον γενικό διευθυντή.

Πρέσινγκ για ταϊβανοποίηση της «ΤΔΒΚ»

Αγκυρα καλεί Βρυξέλλες για τερματισμό «απομόνωσης» των Τ/κ με αφετηρία «απευθείας εμπόριο»

Τον **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Πρέσινγκ για την «εκπλήρωση των υποσχέσεων της Ε.Ε. προς την τουρκοκυπριακή κοινότητα», ασκεί η Άγκυρα προς τις Βρυξέλλες, ζητώντας «έστω και με καθυστέρηση την υλοποίηση των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν το 2004, αναφορικά με τον τερματισμό της απομόνωσης των Τουρκοκυπρίων», λίγο πριν τη σύγκληση πολυμερούς διάσκεψης για το Κυπριακό. Η ανακίνηση του θέματος δεν είναι άσχετη με το τουρκικό αφήγημα των «τριών άλφα», απευθείας εμπόριο, απευθείας σχέσεις και απευθείας πτήσεις μεταξύ της διεθνούς κοινότητας και του ψευδοκράτους, το οποίο εκτιμάται ότι εάν επιβληθεί, θα δρομολογήσει συνθήκες υλοποίησης του απώτερου στόχου της Τουρκίας, για «κυριαρχική ιδιότητα» της ούτω καλούμενης «ΤΔΒΚ».

Όπως πληροφορούμαστε, το ΥΠΕΕ της Τουρκίας θεωρεί ως «αφετηρία» για τον τερματισμό της «απομόνωσης» των Τ/κ την πρόταση Κανονισμού για το «απευθείας εμπόριο», που εκκρεμεί ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και η οποία, όπως αποκάλυψε η «Κ» την περασμένη Κυριακή, συντηρείται ζωντανή και στη νέα νομοθετική περίοδο. Σύμφωνα μάλιστα με άριστα ενημερωμένες κοινοτικές πηγές, η Άγκυρα είχε δράσει προληπτικά, επιδιώκοντας να διασφαλίσει ότι η πρόταση Κανονισμού της Κομισιόν θα διατρείτο ζωντανή και ότι δεν θα ετίθετο θέμα απόσυρσής της. Οι ίδιες πηγές, επεσημάναν ακόμη πως «η Άγκυρα θεωρεί ότι η συντήρηση της πρότασης που υπέβαλε η Κομισιόν το 2004 για σύναψη απευθείας εμπορικών σχέσεων μεταξύ του Κυπριακού.

Με άλλα λόγια, πέραν της ουσίας της προσπάθειας της τουρκικής πλευράς για έγκριση της πρότασης Κανονισμού της Κομισιόν, η Άγκυρα δίνει ιδιαίτερη σημασία στη συντήρηση ζωντανής της εν λόγω εισήγησης των Βρυξελλών, θεωρώντας ότι «ενισχύει την υπόσταση» του δικού της αφηγήματος, για τα «τρία άλφα». Όπως επεσημάναν οι ίδιοι κύκλοι, «στόχος της Τουρκίας είναι και η δημιουργία της εντύπωσης ότι το αφήγημά της είναι απολύτως συμβατό με τις προτάσεις που έχειβάλει στο τραπέζι η Κομισιόν από το 2004, για τερματισμό της απομόνωσης της τουρκοκυπριακής κοινότητας». Προκειμένου να εξασφαλίσει «κανονικοποίηση και αποδοχή», διεθνώς. Η όρεξη της Άγκυρας δεν εξαντλείται

Η Κομισιόν, η οποία για λόγους που μόνον η ίδια γνωρίζει, συντηρεί μια πρόταση Κανονισμού, η οποία πέραν της ακατάλληλης νομικής της βάσης και του ξεπερασμένου χρόνου υποβολής της, θέτει σε αμφισβήτηση ζωτικά συμφέροντα της Κυπριακής Δημοκρατίας, κράτους-μέλους της Ε.Ε.

Η Λευκωσία θα μπορούσε, εάν επιθυμούσε, να επιστρατεύσει αρκετά σοβαρά επιχειρήματα, προκειμένου να απαιτήσει την απόσυρση της πρότασης Κανονισμού της Κομισιόν.

βέβαια στην υποστήριξη του δικού της αφηγήματος, για τα «τρία άλφα», μέσω της πρότασης Κανονισμού της Κομισιόν. Η τουρκική πλευρά επενδύει και στην ουσία, δηλαδή την έγκριση της πρότασης και τη σύναψη απευθείας εμπορικών σχέσεων μεταξύ Ε.Ε.-ψευδοκράτους, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Ως ένα σημαντικό βήμα που εκτιμάται ότι θα ανοίξει και τον δρόμο για απευθείας πτήσεις.

Άλλωστε, όπως πληροφορούμαστε, υψηλόβαθμος Τούρκος διπλωμάτης πραγματοποιεί τις προηγούμενες μέρες συναντήσεις με επισήμους της Ε.Ε., στους οποίους έθεσε επιτακτικά το ζήτημα του «τερματισμού της απομόνωσης των Τουρκοκυπρίων». Υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ότι «η έγκριση του απευθείας εμπορίου, θα ενισχύσει οικονομικά τον Τουρκοκυπριακό «λαό» και κατά συνέπεια, θα λειτουργήσει εξισορροπικά μεταξύ των δύο πλευρών στην Κύπρο, δημιουργώντας πραγματικές συνθήκες επιύψους του Κυπριακού προβλήματος».

Στις επαφές του, ο Τούρκος διπλωμάτης δεν έκρυψε την ικανοποίησή της Άγκυρας για τη συντήρηση εν ζωή της πρότασης Κανονισμού της Κομισιόν και στη νέα νομοθετική περίοδο, υπενθυμίζοντας παράλληλα και τα Συμπεράσματα του Απριλίου 2004 (πριν την ένταξη της Κύπρου), δηλαδή τη δέσμευση που ανέλαβε τότε η Ε.Ε. προς την κατεύθυνση τερματισμού της απομό-

νωσης των Τουρκοκυπρίων. Αυτό που έχει ενδιαφέρον είναι ότι το ΥΠΕΕ της Τουρκίας επιστράτευσε και τα Συμπεράσματα του Ιανουαρίου 2007 (ενώ η Κύπρος ήταν ήδη πλήρες μέλος της Ε.Ε.) και τα οποία ομόφωνα λητούσαν, εκ μέρους όλων των κρατών-μελών, όπως «επαναρχίσει χωρίς καθυστέρηση» (resume without delay) η εργασία για την έγκριση της πρότασης Κανονισμού της Κομισιόν, για το απευθείας εμπόριο.

Αστερίσκοι Λευκωσίας

Ερωτηματικά προκαλεί η στάση που τηρεί η Λευκωσία, εν μέσω των κινήσεων της Άγκυρας για διατήρηση εν ζωή της πρότασης της Κομισιόν, με στόχο τη σύναψη απευθείας εμπορικών σχέσεων Ε.Ε.-ψευδοκράτους. Όπως αποκάλυπτε η σχολιασμένη ημερήσια διάταξη των Συντονιστών της Επιτροπής Εξωτερικών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, που δημοσίευσε η «Κ» στην κυριακάτικη της έκδοση, η Κομισιόν δεν έχει απασύρει την πρόταση Κανονισμού, «για πολιτικούς λόγους που απορρέουν από την de facto διαίρεση της νήσου Κύπρου».

Πέραν της πολύ περιεργής εν λόγω αναφοράς, η Λευκωσία θα μπορούσε, εάν επιθυμούσε, να επιστρατεύσει αρκετά σοβαρά επιχειρήματα, προκειμένου να απαιτήσει την απόσυρση της πρότασης Κανονισμού της Κομισιόν. Αφενός, γιατί οι Νομικές Υπηρεσίες του Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής έκριναν τη νομική βάση της εν λόγω πρότασης ως «ακατάλληλη», καθώς η Κομισιόν την «επένδυσε» με το ίδιο νομικό πλαίσιο που αφορά στη σύσταση εμπορικών σχέσεων της Ε.Ε. με «τρίτες χώρες». Δηλαδή, εξέλαβε το παράνομο μόρφωμα των κατεχομένων ως «τρίτη χώρα». Και αφετέρου, γιατί όσες προτάσεις Κανονισμών δεν εγκρίνονται μετά την πάροδο 2-3 ετών, ειθισται να αποσύρονται, σε αντίθεση με την πρόταση για το απευθείας εμπόριο, που εξακολουθεί να βρίσκεται εν ζωή, μετά από είκοσι και πλέον χρόνια.

Αντίστοιχα ερωτηματικά βεβαίως υπάρχουν και για την ίδια την Κομισιόν, η οποία για λόγους που μόνον η ίδια γνωρίζει, συντηρεί μια πρόταση Κανονισμού, η οποία πέραν της ακατάλληλης νομικής της βάσης και του ξεπερασμένου χρόνου υποβολής της, θέτει σε αμφισβήτηση ζωτικά συμφέροντα της Κυπριακής Δημοκρατίας, κράτους-μέλους της Ε.Ε. Πολιτική συμπεριφορά που όχι απλώς δεν συνάδει, αλλά βρίσκεται σε απόλυτη αντίφαση με την εικόνα των «άριστων σχέσεων» που φέρονται να διατηρούν ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης και η πρόεδρος της Κομισιόν, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Η στρατηγική στροφή του 2018: Το ξεκίνημα μιας νέας εποχής για την Κύπρο και τις ΗΠΑ

Η απόφαση των Ηνωμένων Πολιτειών να υλοποιήσουν τρία εξοπλιστικά προγράμματα στην Κύπρο αποτελεί ιστορική εξέλιξη που ενισχύει τη στρατηγική σημασία και την ασφάλεια της Ανατολικής Μεσογείου. Για την Κύπρο, η απόφαση αυτή σηματοδοτεί έναν σταθμό στην αποτρεπτική της ικανότητα. Δίνει τη δυνατότητα στη Λευκωσία να αποκτήσει προηγμένα αμυντικά συστήματα και να ενισχύσει τις ένοπλες δυνάμεις της με μηδαμινό ή πολύ χαμηλό κόστος, ενώ την ίδια στιγμή φέρνει τη χώρα πιο κοντά στο κατώφλι του ΝΑΤΟ. Ως κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Κύπρος βρίσκεται στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων και αντιμετωπίζει γεωπολιτικές προκλήσεις, ιδιαίτερα λόγω της τουρκικής επιθετικότητας στην περιοχή. Η ενίσχυση της αμυντικής της ικανότητας συμβάλλει στην προώθηση της σταθερότητας και στην προστασία των κυριαρχικών δικαιωμάτων της. Ωστόσο, ορισμένες επιφυλάξεις, όπως αυτές που εξέφρασε το ΑΚΕΛ, μοιάζουν αβυσσών, δεδομένης της στρατηγικής σημασίας αυτών των εξελίξεων. Το ΑΚΕΛ, με την κριτική του, αναδεικνύει τη στενή σχέση που έχει με χώρες όπως είναι η Ρωσία και η Κίνα. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι η Κύπρος έχει καταβάλει μεγάλες προσπάθειες για να απομακρυνθεί από την εικόνα μιας χώρας εξαρτημένης από τη Ρωσία. Μέσω της στενής συνεργασίας με τις ΗΠΑ και της πλήρους συμμόρφωσης με τις αρχές και αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Κύπρος κατάφερε να προστατεύσει την οικονομία της και να εδραιώσει τη δέσμευσή της στον δυτικό τρόπο ζωής. Η άρση του εμπάργκο των ΗΠΑ προς την Κύπρο, που ολοκληρώθηκε το 2022, αποτέλεσε το επιστέγασμα μιας διαδικασίας που ξεκίνησε το 2019 με τον «Νόμο για την Ασφάλεια και την Ενεργειακή Συνεργασία στην Ανατολική Μεσόγειο» (Eastern Mediterranean Security and Energy Partnership Act). Αυτή η άρση συνοδεύτηκε από όρους, όπως τη συμμόρφωση της Κύπρου με τις διεθνείς κυρώσεις κατά της Ρωσίας και την ενίσχυση των μέτρων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Η πρόσφατη ένταξη της Κύπρου στο πρόγραμμα Διεθνών Πωλάσεων Στρατιωτικού Υλικού, στο πρόγραμμα παροχής Πλεονάζοντος Αμυντικού Υλικού, καθώς και στα προγράμματα που προσφέρουν εκπαίδευση και εξοπλισμό στις δυνάμεις ασφαλείας ξένων χωρών, αποτελεί το αποκορύφωμα της στροφής που ξεκίνησε το 2018. Η συνεργασία Κύπρου, Ελλάδας, Ισραήλ και ΗΠΑ στο πλαίσιο της ενεργειακής και στρατηγικής συνεργασίας «3+1» υπήρξε ορόσημο, ενισχύοντας τη συμμετοχή των ΗΠΑ στις περιφερειακές συμμαχίες. Αυτές οι εξελίξεις ενδυναμώνουν τη θέση της Κύπρου ως πυλώνα σταθερότητας και ασφαλείας στην Ανατολική Μεσόγειο και την κατατάσσουν στον πυρήνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο κ. Γιάννης Γεωργουλός είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Κλονίζεται η εμπιστοσύνη του καταναλωτή προς τις ΑΠΕ

Περικοπές που υπερβαίνουν το 30% του δυναμικού παραγωγής το 2024

Της **ΔΩΡΙΤΑΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ**

Οι **στρεβλώσεις** και οι παραφωνίες στο μοντέλο της πράσινης ενέργειας όπως έχει διαμορφωθεί στην Κύπρο, κλόνισαν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών προς τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ). Η ραγδαία αύξηση στα οικιστικά φωτοβολταϊκά μεταξύ του 2022 και του 2024, η οποία αποτέλεσε και κύρια επιδίωξη της κυβέρνησης, καθώς ήταν αυτή που προέτρεψε τους καταναλωτές να εγκαταστήσουν τα συστήματα, δαπανώντας μάλιστα και δημόσιο χρήμα

Διαχειριστής: Διαπιστώνεται αναντιστοιχία παραγωγής και κατανάλωσης, γεγονός που προκαλεί συνεχείς αποκοπές οικιακών φωτοβολταϊκών.

μέσω των διαφόρων χορηγιών, έφερε στην επιφάνεια σωρεία κενών και παραλείψεων στον τρόπο με τον οποίο προωθείται η ενεργειακή μετάβαση στην Κύπρο. Όπως φαίνεται, το δίκτυο της Κύπρου έχει παραφορτωθεί με ΑΠΕ, γεγονός το οποίο επιφέρει απώλειες της πράσινης ενέργειας, η οποία προοριζόταν για την κάλυψη των αναγκών των νοικοκυριών. Το γεγονός αυτό έχει προκαλέσει ανησυχία και προβληματισμό στους καταναλωτές, οι οποίοι παρατηρούν όλο και πιο συχνά περικοπές στα φωτοβολταϊκά τους συστήματα από το ηλεκτρικό σύστημα αναγκάζοντάς τους ουσιαστικά να πληρώνουν και πάλι ακριβή ηλεκτρική ε-

νέργεια. Σχεδόν καθημερινό φαινόμενο είναι η εντολή για μείωση στην παραγωγή στα φωτοβολταϊκά πάρκα, ενώ σε ό,τι αφορά τους οικιακούς χρήστες τον Ιανουάριο έχει γίνει αποκοπή 6 με 7 φορές, όπως έγινε γνωστό.

Σύμφωνα με στοιχεία από αρμόδιες πηγές, το 2024 παρατηρήθηκαν αποκοπές σε εμπορικά φωτοβολταϊκά πάρκα και οικιστικά συστήματα, που υπερβαίνουν το 30%, του δυναμικού παραγωγής. Την ίδια ώρα, οι περικοπές των συστημάτων αποτελούν τροχοπέδη και για τους εθνικούς στόχους της Κύπρου αμφισβητώντας την ευστάθεια του δικτύου της.

Το πρόβλημα

Το ζήτημα των περικοπών των φωτοβολταϊκών συστημάτων προκύπτει λόγω της αναντιστοιχίας της παραγωγής με τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας, αναφέρει ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς (ΔΣΚΜ). Ο ΔΣΚΜ είναι ο αρμόδιος για να αποφασίζει πότε απαιτείται η αποσύνδεση φωτοβολταϊκών συστημάτων μέσω του ripple control, το οποίο είναι ένας μηχανισμός τηλεχειρισμού των φωτοβολταϊκών από τους Διαχειριστές Μεταφοράς ή Διανομής με στόχο την ασφαλή λειτουργία του Ηλεκτρικού Συστήματος, όπως μας τονίστηκε. Τον συγκεκριμένο μηχανισμό διατηρούν μόνο οι καταναλωτές που εγκατέστησαν φωτοβολταϊκά συστήματα από τον Μάιο του 2023 και ως εκ τούτου μόνο αυτοί τυχάνουν περικοπών καθώς για τους υπολοίπους δεν έχει πρόσβαση ο ΔΣΚΜ. Η κατανάλωση για τους περισσότερους μήνες του φθινοπώρου και της άνοιξης με ήπιες καιρικές συνθήκες παραμένει καθηλωμένη επιβάλλοντας την αυτόματη ενεργοποίηση από το σύστημα

Το κράτος οφείλει να προστατέψει τον καταναλωτή - Αναγκαιότητα για σχέδια χορηγιών προσαρμοσμένα στις ανάγκες του σήμερα.

του ΔΣΚΜ για μείωση της ενέργειας που διοχετεύεται, σημειώνεται από τον ΔΣΚΜ. Η ένταση του προβλήματος καταδεικνύεται και από το γεγονός ότι ενώ τις προηγούμενες χρονιές δεν παρατηρούνταν περικοπές σε οικιακούς καταναλωτές και ο ΔΣΚΜ περιόριζε τις περικοπές μόνο στα εμπορικά φωτοβολταϊκά πάρκα, πλέον δεν εξισορροπείται η παραγωγή με την κατανάλωση από αυτές μόνο τις περικοπές.

Αυτό δεν πρόκειται να σταματήσει αλλά αναμένεται να εντείνεται όλο και περισσότερο, τουλάχιστο μέχρι να λειτούργησουν τα πρώτα συστήματα αποθήκευσης ενέργειας (μπαταρίες).

Οι πολιτικές

Δυναμικά μπήκε το κράτος την τελευταία τριετία στις επικορηγήσεις για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών με στόχο την ενθάρρυνση της χρήσης των ΑΠΕ.

Ωστόσο, μέχρι σήμερα, το αρμόδιο υπουργείο δεν είχε προνοήσει για την αποθήκευση της ενέργειας, η οποία σύμφωνα με τους ειδικούς κρίνεται επιτακτική προκειμένου να επιτευχθεί η βιώσιμη ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να διασφαλίσουμε ένα δίκαιο και αποτελεσματικό ενεργειακό μέλλον.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι το Υπουργικό Συμβούλιο πρόσφατα ενέ-

κρινε το σχέδιο χορηγιών για αποθήκευση ενέργειας που πρότεινε το υπουργείο Ενέργειας, το οποίο αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή το επόμενο διάστημα σύμφωνα και με τον αρμόδιο υπουργό. Το εν λόγω σχέδιο, απευθύνεται σε φυσικά πρόσωπα που έχουν συστήματα net billing καθώς και σε νομικά πρόσωπα, δηλαδή μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις, σύμφωνα με το αρμόδιο Υπουργείο.

ΣΕΠΑΕΚ: Οχι φωτοβολταϊκά για όλους, αλλά μπαταρίες για όλους

Για **πολιτικό** ζήτημα κάνει λόγο ο πρόεδρος του Συνδέσμου Εταιρειών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας Κύπρου, (ΣΕΠΑΕΚ) Φάνος Καραντώνης, επισημαίνοντας ότι πλέον έχει φτάσει ο κόμπος στο χτένι με το ζήτημα της εξισορρόπησης του συστήματος της χώρας. Όφειλαν οι τεχνοκράτες με τις γνώσεις που έχουν να προστατέψουν τον καταναλωτή αντί να προκηρύσσουν συνεχώς κοινωνικές πολιτικές, χωρίς να έχουν προχωρήσει στην επιμόρφωση των πολιτών, σημείωσε ο κ. Καραντώνης. Ο πρόεδρος

Πολιτικό το ζήτημα, επιφανειακές οι λύσεις του κράτους.

της ΣΕΠΑΕΚ υπογράμμισε ότι τα προβλήματα που προέκυψαν με το ζήτημα της χαμηλής ζήτησης ενέργειας στην Κύπρο δημιουργήθηκαν από τη στρέβλωση των σχεδίων χορηγιών. Δεν είναι θέμα της ΑΗΚ, ούτε του ιδιωτικού τομέα, το ζήτημα είναι πολιτικό, πρό-

σθεσε. Κρίνεται αναγκαίο όπως το κράτος προωθήσει σχέδια χορηγιών, τα οποία να είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες του σήμερα με έξυπνους τρόπους και έξυπνους μετρητές εκπαιδεύοντας παράλληλα τον καταναλωτή και δίνοντάς του τη σωστή κατεύθυνση, τόνισε.

Ο ΣΕΠΑΕΚ υποστηρίζει ότι λανθασμένα το κράτος προωθεί χρηματοδοτήσεις και επιδοτήσεις για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων, ενώ οι επιδοτήσεις θα έπρεπε να επικεντρωθούν στα συστήματα α-

ποθήκευσης ενέργειας ωθώντας τους καταναλωτές στο να χρησιμοποιούν μπαταρίες.

Πρέπει να διασφαλιστεί ότι ο κάθε καταναλωτής θα έχει το δικαίωμα να ιδιοκαταναλώνει για τις ανάγκες που έχει το νοικοκυριό του τη στιγμή που παράγεται η ενέργεια και εκκένοντας μηδενική ενέργεια στο δίκτυο, ανέφερε ο κ. Καραντώνης. Ωστόσο, διευκρίνισε ότι στην περίπτωση που δεν μπορεί να εκμεταλλευτεί την ενέργεια αυτή, η καλύτερη λύση είναι οι μπαταρίες.

Υπό εξέταση τα αντανακλαστικά ελέγχου της ακρίβειας

Λογοδοτεί στη Βουλή η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού, για τις αυξήσεις σε καύσιμα, επιτόκια και γάλα

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ**

Τον **βαθμό** ανταπόκρισής τους στην εμποτεία των τιμών, σε μία περίοδο όπου έχουν συσσωρευτεί παράπονα σε σχέση με την ακρίβεια, γύρω από ειδικούς κλάδους, θα κληθούν να εξηγήσουν απέναντι από τους βουλευτές η πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού. Για θέματα που απασχολούν σήμερα την κυπριακή κοινωνία και βλέπουν το φως της δημοσιότητας, όπως οι τιμές στα καύσιμα, τα επιτόκια των τραπεζών και το γάλα, θα ερωτηθούν εάν διενεργούν έρευνες, πώς τις κάνουν και σε τι συμπεράσματα έχουν καταλήξει, ώστε να ξεκαθαρίσει εάν υπηρετούν σωστά τα καθήκοντα που απορρέουν από τον λόγο που συστάθηκε η ΕΠΑ ως όργανο, μετά από τις υποδείξεις της ΕΕ σε όλα τα κράτη-μέλη, που δεν είναι άλλος από την προστασία της ανταγωνιστικής διαδικασίας και των συμφερόντων των καταναλωτών.

«Θέλουμε να μας ενημερώσουν εάν η ΕΠΑ παρακολουθεί την αύξηση των τιμών και αν αυξάνονται από όλους τους κλάδους. Θέλουμε να μάθουμε τους μηχανισμούς με τους οποίους ασκούν την εμποτεία, το εύρος της και τις ενέργειες κάνουν αυτεπάγγελτα, διότι προσωπικά η άποψή μου είναι ότι κάτι δεν πάει καλά στον τομέα του ανταγωνισμού», δήλωσε στην «Κ» η ανεξάρτητη βουλευτής, Αλεξάνδρα Ατταλίδου, η οποία μαζί με τον πρόεδρο της Επιτροπής Θεομύνη της Βουλής και βουλευτή του ΔΗΣΥ, Δημήτρη Δημητρίου, ενέγραψαν το θέμα για αυτεπάγγηλη εξέταση. Επικαλέστηκε την πολιτική ανταγωνισμού που υιοθετεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, τονίζοντας ότι εκεί «είναι πολύ ξεκάθαρο ότι το όφελος πρέπει να το έχει ο καταναλωτής, ενώ εδώ στην Κύπρο τα πράγματα έχουν στραβώσει σε υπερβολικό βαθμό, δηλαδή υπάρχουν ολιγοπώλια, εντοπίζονται τιμές, οι οποίες αυξάνονται, χωρίς να έχουμε πληροφορηθεί από την Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού

ότι έκανε μία έρευνα και βρέθηκε οποιοδήποτε συμπέρασμα για το αν δικαιολογείται αυτή η αύξηση».

Βλέπουν απουσία ελέγχων

Εκτός από την πρόεδρο και τα μέλη της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού, στη συζήτηση κλήθηκαν να συμμετάσχουν η γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου, εκπρόσωποι της Υπηρεσίας Προστασίας του Καταναλωτή του υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, εκπρόσωποι της Παγκύπριας Ένωσης Καταναλωτών και Ποιότητας Ζωής και του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών. Εκ μέρους των οργανωμένων καταναλωτών, ο Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών προτίθεται να επικεντρωθεί μεταξύ

Η πρόεδρος και τα μέλη της ΕΠΑ θα κληθούν να εξηγήσουν τους μηχανισμούς με τους οποίους ασκούν την εμποτεία, το εύρος της και τις ενέργειες κάνουν αυτεπάγγελτα.

άλλων στην ακρίβεια των καυσίμων, καταγγέλλοντας ότι η ΕΠΑ δεν ενεργεί όπως θα έπρεπε προς όφελος των πολιτών. Αναφερόμενη σε σειρά ανακοινώσεων και καταθέσεων στοιχείων, τόσο από τον Σύνδεσμο όσο και από τον Σύνδεσμο Πρατηριούχων, για αισχροκέρδεια και μη υγιούς ανταγωνισμού στην αγορά των καυσίμων, η Βιργινία Χρίστου, νομική σύμβουλος του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών, δήλωσε στην «Κ» ότι παρά τις ενέργειές τους αυτές, η συγκεκριμένη Επιτροπή δεν προχωρά σε αυτεπάγγελτους και σωστούς ελέγχους.

Υπενθυμίζοντας ότι η ΕΠΑ απέρριψε την καταγγελία που υπέβαλαν οι πρατηριούχοι, η κα Χρίστου είπε ότι ο Σύν-

Οι **τιμές** των καυσίμων καταγράφουν για τρίτη φορά από την αρχή του έτους έντονη ανοδική τάση. Χθες Τρίτη η μέση τιμή της αμόλυβδης 95 ξεπέρασε το €1,40/λίτρο, με τους πρατηριούχους να αναμένουν περαιτέρω αυξήσεις στα καύσιμα το ερχόμενο διάστημα.

δεσμος την ενίσχυσε δίνοντας στοιχεία, μετά από δικές τους έρευνες και μελέτες σε σχέση με την αισχροκέρδεια, που, όπως σημείωσε, παρατηρούν στα καύσιμα.

Επιτόκια και γάλα

Ενόψει της συζήτησης στην Θεομύνη η κα Ατταλίδου είπε ότι εκτός από τα καύσιμα, θα τεθούν από τους βουλευτές και άλλα κρίσιμα αγαθά της οικονομίας, όπως τα τραπεζικά επιτόκια, η ενέργεια και τα βασικά προϊόντα, όπως το γάλα. «Γιατί πάνε οι τιμές προς τα πάνω; Γιατί σε κάποιους κλάδους βρέθηκαν στα ύψη και σε άλλους όχι; Έγινε έρευνα εάν όλες οι τράπεζες συμφώνησαν ναβάλουν το ίδιο επιτόκιο, κάτι που στην

ΕΕ συνιστά ποινικό αδίκημα; Πόσα παράπονα λαμβάνει η ΕΠΑ; Για ποιους τομείς; Ποια ήταν τα αποτελέσματα της έρευνάς της;» διερωτήθηκε.

«Δεν υπάρχει λογοδοσία»

Αξίζει να σημειωθεί ότι η ΕΠΑ και ο εποπτικός της ρόλος στο θέμα των καυσίμων είχε βρεθεί στο μικροσκόπιο της Βουλής στις αρχές του περασμένου Δεκεμβρίου, συγκεκριμένα στην Επιτροπή Ενέργειας, όπου εκφράστηκε ο προβληματισμός των βουλευτών και των πρατηριούχων για το έργο της. Λόγω της απουσίας της προέδρου της ΕΠΑ από τη συνεδρίαση, επικαλούμενη ταξίδι στο εξωτερικό και στέλνοντας εκπρόσωπο, ο πρόεδρος της Επιτροπής

και βουλευτής του ΔΗΣΥ, Κυριάκος Χατζηγιάννης, είπε ότι η ΕΠΑ επανειλημμένως απουσιάζει από τις συνεδριάσεις και δεν υπάρχει λογοδοσία με ποιες προτεραιότητες διενεργεί τους ελέγχους της, σημειώνοντας ότι η ΕΠΑ αρνείται να κάνει ελέγχους για θέματα που απασχολούν τους καταναλωτές, όπως τα καύσιμα και τα επιτόκια. Ο βουλευτής του ΑΚΕΛ, Κώστας Κώστα, είπε ότι τον Δεκέμβριο του 2022 ο τέως γενικός ελεγκτής στην έκθεσή του για το υπουργείο Εμπορίου λέει ξεκάθαρα ότι δεν υπάρχει ανταγωνισμός στις τιμές των καυσίμων, ότι δεν ελέγχεται τυχόν αισχροκέρδεια και υπερκέρδη από το Υπουργείο και δεν ελέγχονται οι λογαριασμοί των εταιρειών που στέλ-

νονται στο Υπουργείο. Πρόσθεσε ότι το πιο σημαντικό της έκθεσης ήταν ότι αναφέρει πως αποδεδειγμένα οι εταιρείες πετρελαιοειδών χειραγωγούν τις τιμές σε όλα τα πρατήρια. «Η έκθεση στάλθηκε ως καταγγελία στην ΕΠΑ για να γίνει έλεγχος αν χειραγωγούνται οι τιμές. Σήμερα καμία κουβέντα ούτε από ΕΠΑ, ούτε από Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή», είπε.

Ο νυν γενικός ελεγκτής, Ανδρέας Παπακωνσταντίνου, είπε ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία δεν έκανε επιπλέον έλεγχο από τότε. Σημείωσε ότι θέλει να ακούσει τι έχει να πει η Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού και θα κρίνουν ανάλογα αν θα προσθέσουν επιπρόσθετους ελέγχους το 2025 για το θέμα των καυσίμων. Εξέφρασε προβληματισμό για τις εξαγορές που ανακινώνονται, λέγοντας ότι επιδεινώνουν το περιβάλλον για τον ανταγωνισμό. Όπως είπε, υπάρχουν 3-4 μεγάλες εταιρείες που ελέγχουν την αγορά, σημειώνοντας ότι τα πρατήρια είναι «μικροί παίχτες» και δεν έχουν μεγάλη αγοραστική δύναμη για να ασκήσουν πίεση για πιο ανταγωνιστικές τιμές στις εταιρείες καυσίμων. Αναφορικά με την ύπαρξη υπερκερδών, είπε ότι εκ πρώτης όψεως και με βάση τους ελεγχμένους λογαριασμούς του 2022, φαίνεται ότι η κερδοφορία για τις 3 από τις 4 εταιρείες δεν είναι «τόσο υπερβολική». Πρόσθεσε ότι η Κύπρος αγοράζει πριν τους φόρους σχετικά ακριβή σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ, αλλά μετά τους φόρους έχει πιο χαμηλή τελική τιμή, αναφέροντας ότι αυτό έγκειται στις κατά καιρούς πολιτικές αποφάσεις.

Ο κ. Παπακωνσταντίνου είπε ότι χρειάζεται να επανεξεταστεί η φόρμουλα με την οποία καθορίζεται η λογική τιμή καυσίμων. Εκπρόσωπος του υπουργείου Εμπορίου ενημέρωσε ότι προβαίνουν σε αξιολόγηση τιμών, με μεθοδολογία που αναθεωρήθηκε το 2022, ενώ προωθείται νέα μεθοδολογία για εξέταση των δεδομένων σε πραγματικό χρόνο.

A high-angle photograph of a young man and woman lying in a bed with white linens. The woman is on the left, wearing a light pink tank top, and the man is on the right, wearing a white t-shirt. They are both smiling at the camera. The bed has a dark wooden headboard and is set on a wooden floor. A warm, orange-toned lamp is visible on the left side of the bed. A semi-transparent peach-colored banner is overlaid at the bottom of the image, containing the text 'well.cy' and 'live.smile.repeat'.

well.cy

live.smile.repeat

Το δίλημμα των χωρών

Ο Γκέο Χαν Κόο, συνεργάτης του Ινστιτούτου Διεθνών Οικονομικών Πέτερσον, επισήμανε ότι «το καλύτερο σενάριο για όλες τις χώρες θα ήταν να συσπειρωθούν και να αντισταθούν, αλλά κάθε χώρα έχει κίνητρο να σπεύσει για να συνάψει με τον Τραμπ μια εμπορική συμφωνία καλύτερη από εκείνη που θα έχουν συνάψει οι ανταγωνιστές της».

1 τρισ.

δολ. είναι η αξία του παγκόσμιου εμπορίου αγροτικών προϊόντων που θα πληγεί από τη στροφή της Κίνας στις χώρες του Παγκόσμιου Νότου.

Οι επιπτώσεις στην Ασία

Σκιαγραφώντας τις επιπτώσεις που μπορεί να επιφέρει η αποσύνδεση της Κίνας από τις ΗΠΑ, η Σονάλ Βάρμα, κορυφαία οικονομολόγος της Nomura Singapore, σημείωσε ότι «αν οι δασμοί Τραμπ αναγκάσουν την Κίνα να στρέψει τις εξαγωγές της σε άλλες χώρες της Ασίας, θα είναι πολύ δύσκολο για τις άλλες χώρες να ανταγωνιστούν».

205 δισ.

έφτασε πέρυσι το διμερές εμπόριο Κίνας - Βιετνάμ έχοντας σημειώσει αύξηση 19,3% σε ετήσια βάση.

Δύσκολο παζλ

Ο Φρέντερικ Νόιμαν, κορυφαίος οικονομολόγος της HSBC Holdings Plc για θέματα Ασίας, τόνισε πως «θα είναι παρά πολύ δύσκολο να κινηθεί κάποιος όταν θα προσπαθεί να κατευθύνει τις ΗΠΑ και να ανταποκριθεί στις πιέσεις για αποσύνδεση από την Κίνα και την ίδια στιγμή να διατηρεί οικονομικούς δεσμούς με την Κίνα».

Συναγερμός για νέο εμπορικό πόλεμο

Από το Βιετνάμ μέχρι την Ευρώπη και την Κίνα, οι χώρες προετοιμάζονται για τις πολιτικές Τραμπ

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Ισως ο Ντόναλντ Τραμπ αποδειχθεί ο πρόεδρος που θα αντιμετωπίσει όσες αδυναμίες έχουν επιφέρει στην αμερικανική οικονομία η παγκοσμιοποίηση και η στροφή από τη βιομηχανία στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, όπως με μια δόση αισιοδοξίας ευελπιστεί το περιοδικό Foreign Affairs. Ισως ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ προσπαθήσει όσο κατένας προκατόχος του για να ανακτίσει η οικονομία της υπερδύναμης την ηγετική θέση της σε στρατηγικής σημασίας τεχνολογίες, στην αεροδιαστημική, στην ενέργεια, στους μικροεπεξεργαστές. Εν αναμονή, όμως, της αυριανής ορκομοσίας και της δεύτερης θητείας του απρόβλεπτου προέδρου, επικρατεί κλίμα γενικής επιστοράτευσης ανά τον κόσμο, με τους εμπορικούς εταίρους και συμμάχους να ανασυντάσσουν τις δυνάμεις τους, να οπλιζονται και να θεωράζονται με όποιον τρόπο διαθέτει ο καθένας. Το ίδιο κλίμα συναγερμού επικρατεί, όμως, και μεταξύ των αμερικανικών επιχειρήσεων, που έσπευσαν να αυξήσουν τις εισαγωγές τους από την Κίνα όσο ακόμη δεν έχουν

Η Κίνα μεριμνά για την επάρκειά της σε τρόφιμα στρεφόμενη σε προμηθευτές από τον Παγκόσμιο Νότο, ώστε να μην εξαρτάται από τη Δύση.

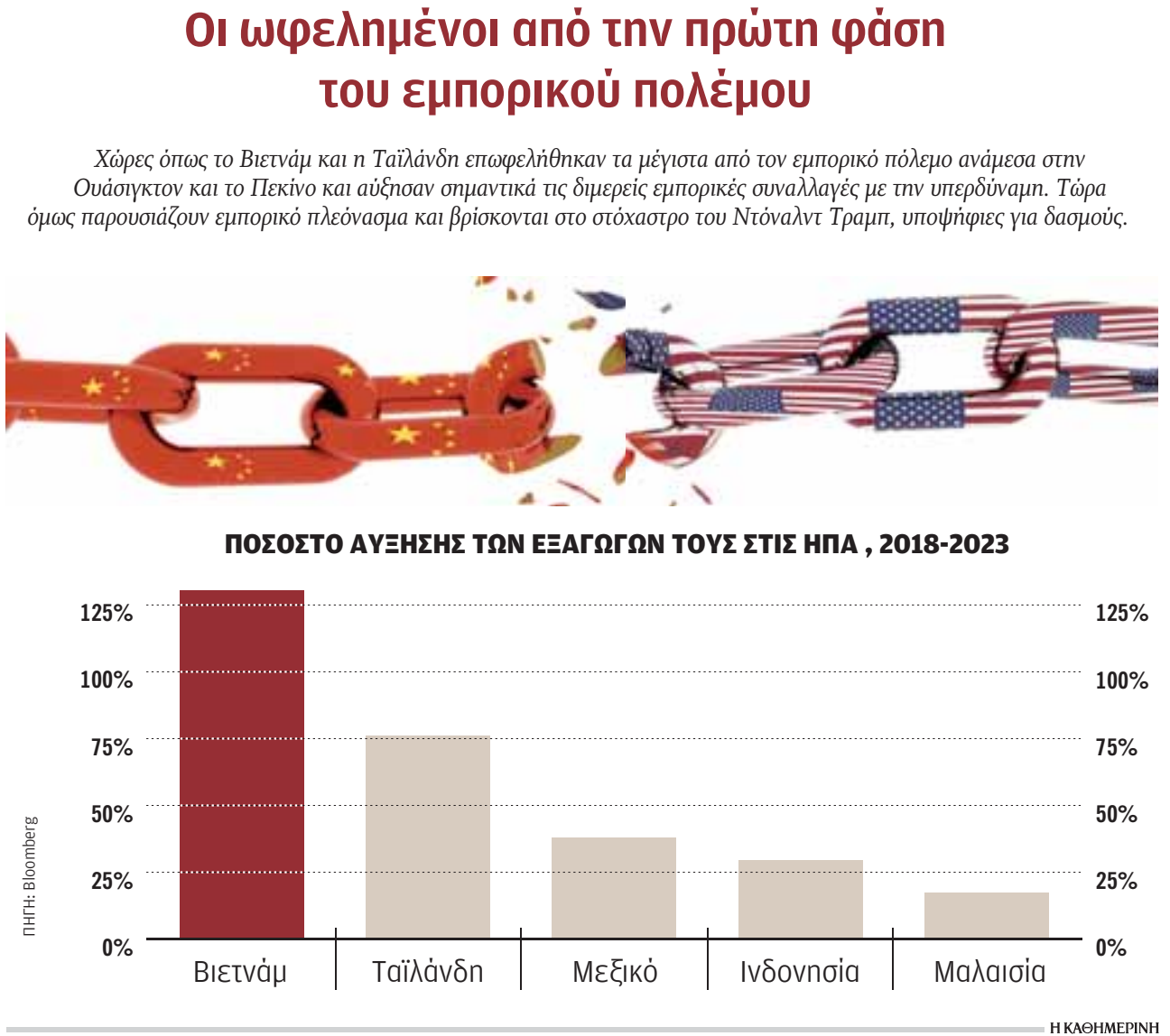
επιβληθεί επιθετικοί δασμοί 60%, όπως έχει απειλήσει ο Ντόναλντ Τραμπ. Αυτό προδίδουν τα στοιχεία στα τελωνεία των αμερικανικών αρχών, σύμφωνα με τα οποία τον Δεκέμβριο κατέφθασαν 451.000 εμπορευματοκιβώτια με προϊόντα από την Κίνα, αριθμός κατά 14,5% αυξημένος σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Την ίδια στιγμή, ο πλανήτης περιμένει τη δεύτερη θητεία του Τραμπ σαν να περιμένει την καταιγίδα, τη λαίλαπα πάνω στο διεθνές εμπόριο και στις οικονομίες όσων έχουν εμπορικά πλεονάσματα με την υπερδύναμη. Κανείς δεν περιμένει, όμως, με πτοσιπάθεια και αδράνεια. Από το Βιετνάμ μέχρι το

Μεξικό, από τον Καναδά μέχρι την Κίνα και από τις Βρυξέλλες μέχρι την Κορέα, όσοι περιμένουν να δεχθούν τα βέλη του Τραμπ μελετούν τις κινήσεις τους και παίρνουν θέσεις μάχης. Κι αν δεν μπορούν να προστατευθούν με άλλο τρόπο, ετοιμάζονται να αντιμετωπίσουν. Ορισμένοι προσπαθούν να προστατευθούν με κινήσεις φιλικές προς τις ΗΠΑ, όπως η αύξηση των εισαγωγών από την υπερδύναμη. Έχοντας κάθε λόγο να ανησυχεί, η Ε.Ε. καλείται να αντιμετωπίσει το ενδεχόμενο να επιβάλει η Ουάσιγκτον δασμούς σε όλα τα εισαγόμενα και 60% στα κινεζικά προϊόντα. Στην περίπτωση αυτή όχι μόνον θα βρεθούν τα ευρω-

παϊκά προϊόντα σε ανταγωνιστικό μειονέκτημα, αλλά τα φθηνά κινεζικά προϊόντα και ιδιαίτερος τα ηλεκτροκίνητα οχήματα θα κατακλύσουν τις ευρωπαϊκές αγορές προκαλώντας ασφυξία στις εγχώριες βιομηχανίες. Έτσι, οι Βρυξέλλες έχουν ετοιμάσει εκτεταμένο κατάλογο αμερικανικών προϊόντων στα οποία θα επιβάλουν δασμούς ως αντίποινα. Εξάλλου, από την πρώτη θητεία του Τραμπ τα κράτη-μέλη έχουν εξουσιοδοτήσει την Κομισιόν στην ανάλυση πρωτοβουλιών και στην επιβολή μέτρων κατά τρίτων χωρών όταν αυτές χρησιμοποιούν οικονομικά μέσα ως πολιτική πίεση. Ο υπ' αριθμόν ένα οικονομικός και

γεωπολιτικός αντίπαλος της υπερδύναμης και κύριος αποδέκτης των δασμών του Τραμπ, η Κίνα, δεν αρκείται στα μέτρα αντεκδίκησης που ήδη έχει λάβει, καθώς από τους τελευταίους μήνες του περασμένου έτους απαγόρευσε τις εξαγωγές γαλλίου, γερμανίου και αντιμονίου, τριών εκ των πλέον αναγκαίων πρώτων υλών για τη σύγχρονη οικονομία. Δεδομένου ότι ο δεύτερος εμπορικός πόλεμος θα τη βρει πολύ πιο εύλωτη από τον πρώτο, καθώς η οικονομία της αγωνίζεται να αντιμετωπίσει παράλληλες κρίσεις, η Κίνα μεριμνά πρωτίστως για την επάρκειά της σε τρόφιμα στρεφόμενη σε προμηθευτές από τον Παγκόσμιο

πλεόνασμα από το διμερές εμπόριο με τις ΗΠΑ μετά την Κίνα, το Μεξικό και τον Καναδά. Έτσι, τους τελευταίους μήνες η ηγεσία της χώρας προσπαθεί να βρει μια ισορροπία στις σχέσεις της με την Κίνα και τις ΗΠΑ, αλλά και να εξισορροπήσει κάπως το εμπορικό ισοζύγιο με τις ΗΠΑ. Αυξάνει, λοιπόν, τις εισαγωγές σε αμερικανικά αεροσκάφη, αμερικανικό υγροποιημένο αέριο καθώς και σε πολλά άλλα είδη. Κάτι ανάλογο επιχειρούν η Νότια Κορέα και η Ταϊβάν, καθώς οι οικονομίες βασίζονται στις εξαγωγές τόσο ώστε η Νότια Κορέα αναθεώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις της για ανάπτυξη ενόψει της δεύτερης θητείας Τραμπ.

Νότο, ώστε να μην εξαρτάται από τις οικονομίες της Δύσης. Οι νέοι προμηθευτές της καλύπτουν όλον τον πλανήτη, από την Κένυα για φιστίκια μακαντέμια μέχρι τη Βολιβία για κρέας από τα αγροκτήματά της, τη Βραζιλία για καλαμπόκι και τη Ρωσία για σιτηρά, έλαια, κρέας και ενέργεια. Το αποτέλεσμα είναι ότι πολλές χώρες του θεωρούμενου ως Παγκόσμιου Νότου επωφελούνται τα μέγιστα, αυξάνοντας το μερίδιό τους στην παγκόσμια αγορά εισόδων των ΗΠΑ. Από τους πλέον κερδισμένους της πρώτης φάσης του εμπορικού πολέμου, το Βιετνάμ έχει κερδίσει πολλά και έχει πολλά να χάσει. Σύμφωνα με σχετική μελέτη του Χάρβαρντ, όταν τη διετία 2018-2019 ο Τραμπ επέβαλε δασμούς σε κινεζικά προϊόντα αξίας 200 δισ. δολ., το Βιετνάμ είδε τις εξαγωγές του στις ΗΠΑ να υπερδιπλασιάζονται και τουλάχιστον το 16% της αύξησης αυτής οφειλόταν στην αλλαγή κατεύθυνσης που άρχισαν να παίρνουν τα εμπορεύματα προκειμένου να αποφύγουν τους δασμούς. Μοιραία το Βιετνάμ βρίσκεται τώρα στο στόχαστρο του Τραμπ, καθώς έχει το τέταρτο μεγαλύτερο εμπορικό

Οι Βρυξέλλες έχουν ετοιμάσει εκτεταμένο κατάλογο αμερικανικών προϊόντων στα οποία θα επιβάλουν δασμούς ως αντίποινα.

Απειλές από Μεξικό, αντίποινα με δασμούς από Καναδά

Το Μεξικό και ο Καναδάς, δύο χώρες με τις οποίες υπέγραψε ο ίδιος ο Τραμπ συμφωνίες ελευθέρου εμπορίου στη διάρκεια της πρώτης θητείας του, έχουν δεχθεί πολλαπλά πυρά του Αμερικανικού προέδρου, από τη στιγμή που αναδείχθηκε νικητής των εκλογών, αλλά υποθετούν αντιδιαμετρικά αντίθετες προσεγγίσεις στην προσπάθειά τους να αμυνθούν στις επιθέσεις του. Ο Τραμπ απείλησε ειδικότερα το Μεξικό ότι θα επιβάλει δασμούς 200% σε όσα οχήματα κινεζικών βιομηχανιών παράγονται στην επικράτειά του. Η απάντηση ήρθε αποφασιστικά διά στόματος της προέδρου, Κλαούντια Σεϊνμπάουμ, ότι αν επιβάλει δασμούς 25% στις εισαγωγές από το Μεξικό, θα επιταχύνει τον πληθωρισμό στις ΗΠΑ, καθώς θα ανεβούν οι τιμές στα εισαγόμενα προϊόντα. Παράλληλα, όμως, η χώρα αναπτύσσει στρατηγική ανεξαρτησίας της από την Κίνα και η κυβέρνηση προσεγγίζει τις μεγάλες αυτοκινητοβιομηχανίες προτείνοντάς τους να βρουν εναλλακτικούς προμηθευτές αλλού. Επιχειρώντας να πάρει και πάλι αποστάσεις από την Κίνα, το Μεξικό έχει επιβάλει αυστηρούς ελέγχους σε όσα κινεζικά προϊόντα έχουν μπει στη χώρα χωρίς να φορολογηθούν, ενώ έχει επιβάλει δασμούς ύψους 19% σε όσα έρχονται με εταιρείες courier, ένα μέτρο που στοχεύει ευθέως στις κινεζικές φίρμες ενδυμάτων Temu και Shein.

Στον αντίποδα ως προς την αντιμετώπιση του ο Καναδάς, που εξαιτίας των απειλών του Τραμπ αντιμετωπίζει πολιτική κρίση, καθώς η παραίτηση του πρωθυπουργού Τζάστιν Τριντό έπεται από μια δεκαετία στο τιμόνι της χώρας σχετίζεται με την απειλή για δασμούς 25% στα προϊόντα του. Αν ο Τραμπ υλοποιήσει την απειλή του, η οικονομία του Καναδά θα δεχθεί καίριο πλήγμα, καθώς η πλειονότητα των εξαγωγών του προορίζεται για τις ΗΠΑ. Παρά το ρίσκο, ο βόρειος γείτονας των ΗΠΑ αποφάσισε να αντεπιτεθεί και την Πέμπτη έγινε γνωστό ότι έχει συντάξει κατάλογο με αμερικανικά προϊόντα αξίας 105 δισ. δολ. στα οποία θα επιβάλει δασμούς ως αντίποινα αν ο Τραμπ υλοποιήσει τις απειλές του. Και αν χρειαστεί θα προσθέσει και άλλα στον κατάλογο. Ανάμεσα στις δύο χώρες υπάρχει προηγούμενο, καθώς το 2018 στην πράξη του θητεία ο Τραμπ επέβαλε δασμούς στα προϊόντα χάλυβα και αλουμινίου του Καναδά και η χώρα ανταπέδωσε με δασμούς σε σειρά αμερικανικών προϊόντων πολύ πιο περιορισμένης αξίας βέβαια και συγκεκριμένα περίπου 16 δισ. δολ. Αφορούσαν όμως προϊόντα όπως το ούισκι και τα πλυντήρια και όπως έχουν σχολιάσει πολιτικοί παρατηρητές, ο Καναδάς επέλεξε τότε να πιάσει βιομηχανίες που παράγουν σε περιοχές επιρροής των Ρεπουμπλικανών.

Σε υψηλό 14 ετών οι χρεοκοπίες εταιρειών το 2024 στις ΗΠΑ

Το υψηλότερο επίπεδο από την οικονομική κρίση του 2009 άγγιξαν το 2024 οι χρεοκοπίες επιχειρήσεων στις ΗΠΑ, καθώς τα υψηλά επιτόκια δανεισμού και η εξασθένιση της καταναλωτικής ζήτησης άσκησαν τεράστια πίεση στους ομίλους που αντιμετώπιζαν ήδη οικονομικά προβλήματα. Σύμφωνα με στοιχεία από την S&P Global Market Intelligence, τουλάχιστον 686 εταιρείες των ΗΠΑ υπέβαλαν αίτημα χρεοκοπίας το 2024, δηλαδή περίπου 8% περισσότερες από το 2023. Πρόκειται άλλωστε για το υψηλότερο νούμερο που είχε καταγραφεί από το 2010, όταν

828 αμερικανικές επιχειρήσεις κήρυξαν πτώχευση, καθώς η χρηματοοικονομική κρίση σάρωνε τον επιχειρηματικό κόσμο. Παράλληλα, το 2024 αυξήθηκαν και οι εξωδικαστικές διαδικασίες, μια συνήθης τακτική για την αποφυγή της διαδικασίας χρεοκοπίας, σύμφωνα με τη Fitch Ratings. Για την εκτίναξη των χρεοκοπιών ευθύνεται εν μέρει η καταναλωτική ζήτηση, η οποία εξασθενεί την τελευταία διετία, από τότε που ξεκίνησε ο περιορισμός των μέτρων στήριξης για την πανδημία. Έτσι, οι επιχειρήσεις και ιδίως όσες βασίζονται στις αγορές χαμηλής προτεραιότητας επιβαρύνθηκαν

έντονα, σύμφωνα με τους Financial Times. Ανάμεσα στις μεγάλες χρεοκοπίες του 2024 στις ΗΠΑ συγκαταλέγονται η εταιρεία κατασκευής συσκευασιών τροφίμων Tupperware, η αλυσίδα εστιατορίων Red Lobster, η αεροπορική Spirit Airlines και η εταιρεία καλλυντικών Avon. «Το συνεχώς ανεβαμένο κόστος αγαθών και υπηρεσιών επιβαρύνει τις καταναλωτικές ανάγκες», δήλωσε στους Financial Times ο Γκρέγκορι Ντακό, επικεφαλής οικονομολόγος στην ΕΥ. Μάλιστα, το οικονομικό βάρος είναι ιδιαίτερα μεγάλο για οικογένειες με χαμηλά εισοδήματα, «αλλά ακόμη και στα μεσαία

ή υψηλότερα εισοδήματα βλέπεις μεγαλύτερη επιφύλαξη», είπε ο ίδιος. Η πίεση αυτή σε επιχειρήσεις και καταναλωτές έχει περιοριστεί εν μέρει τους τελευταίους μήνες, καθώς η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) άρχισε να μειώνει τα επιτόκια δανεισμού. Οι αξιωματικοί, βέβαια, έχουν αφήσει να εννοηθεί ότι σκοπεύουν να μειώσουν τα επιτόκια κατά επιπλέον 0,5% φέτος, πολύ λιγότερο απ' όσο περίμενε η αγορά όταν ξεκίνησε ο κύκλος χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής. Σύμφωνα με τα στοιχεία της S&P, τουλάχιστον 30 από τις εταιρείες που

κήρυξαν πτώχευση πέρυσι είχε υποχρεώσεις πάνω από 1 δισ. δολάρια. Τέλος, με περίπου αντίστοιχο ρυθμό με τις χρεοκοπίες αυξήθηκαν και οι εξωδικαστικοί διακανονισμοί για την αποφυγή της διαδικασίας πτώχευσης. Πρόκειται για μια διαδικασία αρκετά συχνή πια, η οποία ακολουθείται συνήθως ως ύστατη προσπάθεια πριν να υποβληθεί αίτηση για χρεοκοπία. Μάλιστα, πολλές εταιρείες δεν καταφέρνουν να αποφύγουν την πτώχευση παρά τις κινήσεις αυτές, καθώς αδυνατούν να διορθώσουν τα λειτουργικά τους προβλήματα.

Βασικά αίτια η εξασθένιση της καταναλωτικής ζήτησης κατά την τελευταία διετία.

Scale Up 2 Programme

Supporting female-led startups accelerate growth

Find out more

“Η πάλη ήταν τοπική,
το παιχνίδι ήταν παγκόσμιο...”

Ένα βιβλίο-σταθμός με συναρπαστική γραφή
και τεκμηριωμένη άποψη για την Κατοχή,
τα Δεκεμβριανά και τον Εμφύλιο.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΒΕΡΩΦ-ΤΟΣΙΤΣΑΣ

**“ΦΩΤΙΑ και
ΤΣΕΚΟΥΡΙ!”**

ΕΛΛΑΣ, 1946-49
ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΗΓΗΘΕΝΤΑ

ΤΟΜΟΣ Β'

Κυριακή
26/01

Σχέδιο Ντάιμον για επέκταση της JP Morgan στη Γερμανία

Ετοιμάζεται να δημιουργήσει ψηφιακή τράπεζα με υπηρεσίες λιανικής

Η JP Morgan, η μεγαλύτερη τράπεζα της Αμερικής, θέλει να ενισχύσει την παρουσία της στη Γερμανία, τη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης. Λίγο πριν αποχωρήσει από το τιμόνι του κολοσσού, ο διευθύνων σύμβουλος Τζέιμ Ντάιμον σχεδιάζει μία μεγάλη επέκταση που περιλαμβάνει την ανάπτυξη μιας ψηφιακά επικεντρωμένης υπηρεσίας λιανικής τραπεζικής, εκτός των ΗΠΑ.

Με έδρα ένα γραφείο που μοιάζει με διαστημόπλοιο και έχει θέα στον Πύργο Τηλεόρασης του Βερολίνου, η JP Morgan ετοιμάζεται να ξεκινήσει το νέο της εγχείρημα στη Γερμανία –στο τέλος του 2025 ή στις αρχές του 2026– και να επεκταθεί στη συνέχεια σε όλες τις μεγάλες οικονομίες της Γηραιάς Ηπείρου για να δημιουργήσει μια νέα πηγή κέρδους. Η Γερμανία έχει πληθυσμό άνω των 80 εκατ. κατοίκων, μια τεράστια δεξαμενή αποταμιεύσεων και έναν μη κερδοφόρο τραπεζικό τομέα. Η JP Morgan έχει ήδη γραφείο στο Ηνωμένο Βασίλειο από το 2021, δεν περιορίζεται όμως στην Ευρώπη: στη Βραζιλία κατέχει σχεδόν το ήμισυ της ταχέως αναπτυσσόμενης C6 Bank.

Η JP Morgan Chase είναι ήδη μία από τις μεγαλύτερες τράπεζες της Γερμανίας ως προς το ενεργητικό, δανείζει σε μεγάλες εταιρείες, εμπορεύεται τίτλους και διεκπεραιώνει πληρωμές από τη Φρανκφούρτη, όπου στέγασε τις δραστηριότητές της στην Ε.Ε. μετά το

Brexit. Ο ανταγωνισμός με ξένες τράπεζες λιανικής στην έδρα τους είναι ένα πλάνο στο οποίο ο Ντάιμον είχε αντισταθεί αρχικά, πλέον όμως αλλάζει γραμμή πλεύσης καθώς αντιπαλοί όπως οι Citigroup και HSBC εγκαταλείπουν τις πολυτελείς προσπάθειες να διαδραματίσουν ρόλο σε τοπικές αγορές σε όλο τον κόσμο. Το μεγάλο στοίχημα είναι ότι το brand της JP Morgan –με τη βοήθεια των 17 δισ. δολαρίων που ξοδεύει στον κλάδο της τεχνολογίας κάθε χρόνο– θα προσελκύσει πελάτες

Το νέο εγχείρημα αναμένεται να ξεκινήσει στο τέλος του 2025 ή στις αρχές του 2026.

τόσο από παραδοσιακούς δανειστές όσο και από νέες εταιρείες fintech (χρηματοοικονομικής τεχνολογίας).

Η κατασκευή μιας ψηφιακής τράπεζας από την αρχή απαιτούσε περισσότερο χρόνο και ήταν πιο περίπλοκη από ό,τι περίμεναν τα στελέχη της. Εδώ και πάνω από δύο δεκαετίες ωστόσο ο Ντάιμον έχει μετατρέψει την JP Morgan στη μεγαλύτερη τράπεζα στις ΗΠΑ και μια ισχυρή εταιρεία στον τομέα των συναλλαγών παγκοσμίως. Είναι τόσο με-

γάλη όμως στις ΗΠΑ, ειδικά μετά την απορρόφηση της First Republic Bank το 2023, που μπορεί να δυσκολευτεί να αναπτυχθεί περισσότερο. Την ίδια στιγμή, στο Ηνωμένο Βασίλειο έχει αναπτυχθεί ταχύτερα από ό,τι ανέμενε, συγκεντρώνοντας περισσότερους από δύο εκατ. πελάτες με πάνω από 25 δισ. δολάρια σε καταθέσεις.

Η επέκταση στη Γερμανία θα αξιοποιήσει την εμπειρία από το Ηνωμένο Βασίλειο, όπου η Chase έχει υψηλότερες καταθέσεις ανά πελάτη από τις εταιρείες fintech, σύμφωνα με τη UBS.

Ο ετήσιος προϋπολογισμός ύψους 450 εκατ. δολαρίων του ευρωπαϊκού εγχειρήματος ήταν η κύρια πηγή ανησυχίας μεταξύ στελεχών και αναλυτών. Ενώ και οι μισθοί είναι επίσης μεγάλο κόστος, καθώς η JP Morgan ανταγωνίζεται για προσωπικό με εταιρείες fintech που προσφέρουν ίδια κεφάλαια, λένε αναλυτές. «Αυτό θα μπορούσε να είναι καλό για τους πελάτες, τους υπαλλήλους και τις κοινότητες στην Ευρώπη», τονίζει ο Μάικ Μάγιο, τραπεζικός αναλυτής της Wells Fargo. «Μένει να δούμε όμως αν θα είναι καλό και για τους μετόχους».

Στη Γερμανία, η JP Morgan θα αντιμετωπίσει έντονο ανταγωνισμό από εγχώριους παίκτες όπως η Deutsche Bank και η Commerzbank, δανειστές από το εξωτερικό όπως η ING και νεοφυείς επιχειρήσεις συμπεριλαμβανομένης της N26 Bank. Εκατοντάδες αποταμιευτικές

Η JP Morgan Chase είναι ήδη μία από τις μεγαλύτερες τράπεζες της Γερμανίας ως προς το ενεργητικό, δανείζει σε μεγάλες εταιρείες, εμπορεύεται τίτλους και διεκπεραιώνει πληρωμές από τη Φρανκφούρτη, όπου στέγασε τις δραστηριότητές της στην Ε.Ε. μετά το Brexit.

και συνεταιριστικές τράπεζες που υποστηρίζονται από το κράτος λειτουργούν αποτελεσματικά ως μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, πλημμυρίζοντας την αγορά και μειώνοντας την πίτα για όλους, με

αποτέλεσμα τα κέρδη στη Γερμανία να είναι χαμηλά σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη. «Η JP Morgan είναι ένας τρομερός ανταγωνιστής όπου κι αν πάει», συνοψίζει ο Σάιμον Σάμιουελς, συ-

νιδруτής της εταιρείας χρηματοοικονομικών συμβούλων Veritum Partners. Και πάλι όμως, στη Γερμανία είναι «πολύ δύσκολο να βγάλεις χρήματα, όποιος κι αν είσαι».

Η Ισπανία σχεδιάζει φόρο έως 100% στις αγορές κατοικιών από μη Ευρωπαίους

Σειρά νέων μέτρων για την αντιμετώπιση της στεγαστικής κρίσης στην Ισπανία ανακοίνωσε η σοσιαλιστική κυβέρνηση της χώρας. Η Μαδρίτη σκοπεύει να επιβάλει φόρο έως και 100% στους πολίτες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης που αγοράζουν σπίτια στη χώρα, σε μια κίνηση που θα μπορούσε να πλήξει κατά κύριο λόγο τους αγοραστές από το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Λατινική Αμερική. Το μέτρο ήταν ένα από τα πολλά που αποκάλυψε στις αρχές της εβδομάδας ο Ισπανός πρωθυπουργός Πέδρο Σάντσεθ, καθώς η Μαδρίτη προσαρθεί να καταπνίξει την αυξανόμενη οργή για τη δυσκολία εύρεσης προσιτής στέγης. Ο Σάντσεθ υπογράμμισε την παγκόσμια φύση της κρίσης, αναφέροντας ότι οι τιμές των κατοικιών έχουν αυξηθεί κατά 48% την τελευταία δεκαετία σε ολόκληρη την Ευρώπη, ξεπερνώντας κατά πολύ τα εισοδήματα των μέσων νοικοκυριών. «Η Δύση αντιμετωπίζει μια αποφασιστική

Είναι μέρος ενός ευρύτερου πακέτου μέτρων για την αντιμετώπιση της στεγαστικής κρίσης.

πρόκληση: να μη γίνει μια κοινωνία χωρισμένη σε πλούσιους ιδιοκτήτες και φτωχούς ενοικιαστές», είπε σε οικονομικό φόρουμ στη Μαδρίτη. «Τα να δώσουμε μια ιδέα, μόνο το 2023 οι κάτοικοι χωρών εκτός Ε.Ε. αγόρασαν περίπου 27.000 σπίτια και διαμερίσματα στην Ισπανία. Και δεν το έκαναν για να ζήσουν σε αυτά, δεν το έκαναν για να έχουν οι οικογένειές τους ένα μέρος για να ζήσουν, το έκαναν για να κερδοσκοπήσουν, για να βγάλουν χρήματα, κάτι που εμείς –στο πλαίσιο της έλλειψης που βρισκόμαστε– δεν μπορούμε να επιτρέψουμε».

Η πρόταση της κυβέρνησης για φόρο

Η Μαδρίτη έχει μετατραπεί σε δημοφιλή αγορά για τους πλούσιους Λατινοαμερικανούς, οι οποίοι αγοράζουν ακίνητα σε κεντρικά σημεία, συμβάλλοντας στην άνοδο των τιμών τους σε ολόκληρη την πρωτεύουσα. Η φωτογραφία είναι από πρόσφατη διαμαρτυρία κατοίκων της ισπανικής πρωτεύουσας για τη στεγαστική κρίση.

100% στους αγοραστές εκτός Ε.Ε. είναι εμπνευσμένη από τα φορολογικά καθεστώτα της Δανίας και του Καναδά και χρειάζεται το «πράσινο φως» του κοινοβουλίου, είπε ο Σάντσεθ. Είναι μέρος ενός ευρύτερου πακέτου που περιλαμβάνει την επέκταση της κοινωνικής στέγης, την παροχή κινήτρων σε όσους ανακαινίζουν και νοικιάζουν κενά ακίνητα σε προσιτές τιμές και την πάταξη των εποχικών μισθώσεων. Στην Ισπανία, μόλις το 2,5% των κατοικιών προορίζεται για κοινωνική στέγαση, ποσοστό που υστερεί σε σχέση με χώρες όπως η Γαλλία και η Ολλανδία, δήλωσε ο Ισπανός πρωθυπουργός.

Η μεσογειακή ακτογραμμή της Ισπανίας, ιδιαίτερα οι Βαλεαρίδες Νήσοι, είναι αγαπημένος προορισμός για ξενυποκαταστάτες που αναζητούν εξοχική κατοικία. Η χώρα της βερικής προσελκύει εδώ και χρόνια αγοραστές από τον βορρά της Ε.Ε. και το Ηνωμένο Βασίλειο, είτε για

να ζήσουν μετά τη συνταξιοδότηση είτε ως τοποθεσία για εξοχικές κατοικίες σε περιοχές όπως η Ανδαλουσία και η Βαλένθια. Οι τιμές ακινήτων στις εν λόγω περιοχές, ιδίως στα τέσσερα μεγαλύτερα νησιά των Βαλεαρίδων, έχουν επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό τα τελευταία χρόνια από τις βραχυπρόθεσμες ενοικιάσεις και την αύξηση των ακινήτων υψηλών προδιαγραφών, με αποτέλεσμα πολλοί από τους ντόπιους να τρέπονται μαζικά σε φυγή. Η Μαδρίτη επίσης έχει μετατραπεί σε δημοφιλή αγορά για τους πλούσιους Λατινοαμερικανούς, οι οποίοι αγοράζουν ακίνητα σε κεντρικά σημεία, συμβάλλοντας στην άνοδο των τιμών σε ολόκληρη την πρωτεύουσα. Στο τέλος του περασμένου έτους η Τράπεζα της Ισπανίας υπολόγισε ότι η χώρα θα χρειαζόταν περίπου 550.000 νέες κατοικίες για να καλύψει τη ζήτηση τα επόμενα δύο χρόνια.

BLOOMBERG, GUARDIAN

Εντονες πιέσεις στον τραπεζικό κλάδο της Ευρώπης για συγχωνεύσεις

Οι τράπεζες και οι διαχειριστές κεφαλαίων στην Ευρώπη δέχονται επί χρόνια μεγάλη πίεση να αυξήσουν τα κεφαλαιακά τους αποθέματα, ώστε να είναι σε θέση να ανταγωνιστούν καλύτερα τους αντίστοιχους οργανισμούς στις ΗΠΑ. Το 2025 πιθανώς να αποτελεί χρονιά -ορόσημο στον τραπεζικό τομέα, καθώς όλο και περισσότερα διοικητικά συμβούλια εξετάζουν εξαγορές και συγχωνεύσεις.

Την τελευταία διετία οι ευρωπαϊκές τράπεζες βλέπουν έσοδα -ρεκόρ και εκτινάχτη η κεφαλαιοποίησή τους, αν και παραμένουν πολύ μικρότερες από τις αμερικανικές. Ο ανταγωνισμός μεταξύ τους θα κλιμακωθεί φέτος με την έλευση

Θολό παραμένει το τοπίο για τις δύο μεγάλες προτάσεις εξαγορών που υποβλήθηκαν την περασμένη χρονιά.

του προέδρου Ντόναλντ Τραμπ, καθώς η νέα κυβέρνηση αναμένεται να περιορίσει τη γραφειοκρατία στον τραπεζικό τομέα στις ΗΠΑ.

«Φαίνεται βέβαιο ότι οι τραπεζίτες που ασχολούνται με εξαγορές και συγχωνεύσεις θα έχουν γεμάτο πρόγραμμα το 2025, με τις τράπεζές τους να εμφανίζουν έσοδα -ρεκόρ», δήλωσε στο

Reuters ο Πάτρικ Λέμενς, διαχειριστής κεφαλαίων στην εταιρεία Robeco. «Βλέπουμε ξεκάθαρα περισσότερη δραστηριότητα συμφωνιών σε τομείς όπως οι εναλλακτικές επενδύσεις και οι FinTech. Αν θα υπάρξει αύξηση στις συμφωνίες M&A ανάμεσα σε τράπεζες θα εξαρτηθεί από τα μέτρα πολιτικής, ακόμη και με συμφωνίες εντός της ίδιας χώρας», προσέθεσε.

Πάντως, το μέλλον των μεγαλύτερων προτάσεων που υποβλήθηκαν πέρυσι για τραπεζικές εξαγορές είναι θολό. Ανάμεσα στις συμφωνίες που αμφισβητούνται ακόμη είναι η πρόταση της BBVA για εξαγορά της Sabadell στην Ισπανία έναντι 12 δισ. ευρώ, αλλά και η

πρόταση της UniCredit για εξαγορά της ιταλικής ανταγωνιστικής BPM Banco έναντι 10 δισ. ευρώ. Και στις δύο περιπτώσεις οι κυβερνήσεις αντιτίθενται. Ωστόσο, σύμφωνα με ειδικούς, αν οι δύο αυτές συμφωνίες υλοποιηθούν, τότε θα πάρουν θάρρος κι άλλοι επενδυτές για αντίστοιχες κινήσεις. Σε ό,τι αφορά τους διαχειριστές κεφαλαίων, δέχονται έντονο ανταγωνισμό από φθινότερα προϊόντα που ευνοούν τους μεγαλύτερους «παίκτες» στις ΗΠΑ. Είναι πιθανό να εξετάσουν επίσης περισσότερες συμφωνίες φέτος ή να προσελκύσουν νέο ενδιαφέρον από τράπεζες για εξαγορά. Σημειώνεται ότι πέρυσι καταγράφηκε ο μεγαλύτερος ετήσιος

όγκος συμφωνιών στον ευρωπαϊκό τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών από το 2015, σύμφωνα με πρόσφατη ανάλυση της ΕΥ. Ο συνολικός όγκος άγγιξε τα 52 δισ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένων 10 συμφωνιών με αξία άνω του 1 δισ. ευρώ.

Σημειώνεται πως οι ειδικοί λένε ότι αυξάνεται και το ενδιαφέρον των Αμερικανών «παίκτων» για ανταγωνιστές στην Ευρώπη με χαμηλή αξία, ιδίως στον τομέα της διαχείρισης κεφαλαίων.

Οι πιθανές συμφωνίες, όμως, αντιμετωπίζονται τα ίδια εμπόδια των πολιτικών αντιδράσεων και των ρυθμιστικών προκλήσεων που έχουν παρακωλύσει τη συναλλακτική δραστηριότητα και

στο παρελθόν. Τον Σεπτέμβριο η UniCredit εξέπληξε τις αγορές, αγοράζοντας μερίδιο στη γερμανική Commerzbank και πυροδοτώντας πολιτική καταγίδια στη Γερμανία, η οποία φοβάται ότι θα χάσει έναν εθνικό κολοσσό. Προκειμένου να κάνει το επόμενο της βήμα, η UniCredit ίσως χρειαστεί να περιμένει για έγκριση από τις ρυθμιστικές αρχές, αλλά και ένα πιο φιλικό πολιτικό κλίμα. Βέβαια, οι ρυθμιστικές αρχές, δεδομένου ότι ανέκαθεν στήριζαν τη δημιουργία μεγαλύτερων ιδρυμάτων στην Ευρώπη, δεν αναμένεται να σταθούν εμπόδιο και η EKT αναμένεται να εγκρίνει το αίτημα της UniCredit για απόκτηση έως 29,9% της Commerzbank.

Υψηλός ο παγκόσμιος πληθωρισμός έως το 2028

Οι οικονομολόγοι αναμένουν ότι ο παγκόσμιος πληθωρισμός θα παραμείνει υψηλός τουλάχιστον έως το 2028, σύμφωνα με νέα έρευνα που έρχεται να εντείνει τις ανησυχίες σχετικά με την πορεία των τιμών.

Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τριμηνιαία μελέτη του γερμανικού Ινστιτούτου Ifo και του Ινστιτούτου Οικονομικής Πολιτικής της Ελβετίας, που δημοσιεύθηκε την Τρίτη, ο μέσος ρυθμός πληθωρισμού προβλέπεται στο 3,5% σε τρία χρόνια, ελάχισια κάτω από το 3,9% που αναμένεται για το 2025. Στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις αρχές Δεκεμβρίου συμμετείχαν σχεδόν 1.400 εμπειρογνώμονες από 125 χώρες.

«Οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό

Οικονομολόγοι εκτιμούν ότι θα κυμαίνεται στο 3,5% σε τρία χρόνια από σήμερα.

παραμένουν πάνω από τους στόχους πληθωρισμού πολλών κεντρικών τραπεζών», δήλωσε ο Νίκλας Πότραφκε, διευθυντής του Κέντρου Ifo για τα Διεθνή Οικονομικά και την Πολιτική Οικονομία. «Μεγάλες μειώσεις των επιτοκίων είναι απίθανες δεδομένων αυτών των προσδοκιών για τον πληθωρισμό», πρόσθεσε. Τα πρόσφατα στοιχεία στις ΗΠΑ και τη Ζώνη του Ευρώ πυροδότησαν τις ανησυχίες ότι η αύξηση των τιμών καταναλωτή μπορεί να αποδειχθεί

πιο επίμονη από ό,τι αναμενόταν. Ως εκ τούτου αναπροσαρμόστηκαν οι εκτιμήσεις σχετικά με τις επικείμενες μειώσεις των επιτοκίων –ιδίως για τη Fed. Σύμφωνα με την έρευνα, οι προβλέψεις για τις τιμές αναθεωρήθηκαν ανοδικά, ιδιαίτερα για τη Βόρεια Αμερική. Το 2025 οι εμπειρογνώμονες «βλέπουν» μέσο πληθωρισμό 2,6% –0,2 ποσοστιαίες μονάδες περισσότερο από ό,τι στον προηγούμενο γύρο της έρευνας το τρίτο τρίμηνο. Το 2026 εκτιμούν ότι θα διαμορφωθεί στο 2,8% και το 2028 στο 2,9%.

Παρότι οι οικονομολόγοι «βλέπουν» ρυθμό πληθωρισμού 2% το 2028 για τη Δυτική Ευρώπη, προβλέπουν ότι θα κυμανθεί στο 2,7% στη Νότια και στο 2,5% στη Βόρεια Ευρώπη.

Καθοριστικής σημασίας ως προς τις επόμενες κινήσεις της Fed είναι τα στοιχεία που θα ανακοινωθούν σήμερα για τον δείκτη τιμών καταναλωτή στις ΗΠΑ. Σύμφωνα με το Bloomberg, ο δομικός δείκτης τιμών καταναλωτή, που εξαιρεί τις τιμές τροφίμων και ενέργειας, προβλέπεται να καταγράψει αύξηση 0,2% τον Δεκέμβριο ύστερα από τέσσερις συνεχόμενους μήνες αυξήσεων 0,3%. Σε ετήσια βάση προβλέπεται αύξηση του δομικού δείκτη κατά 3,3%, όσο δηλαδή και τους τρεις προηγούμενους μήνες. Ο ετήσιος δείκτης υποδηλώνει ότι η πρόσδος ως προς τον έλεγχο του πληθωρισμού έχει ουσιαστικά σταματήσει, την ώρα που η αγορά εργασίας και η ζήτηση παραμένουν σε επίπεδα υπερθέρμανσης.

Καθοριστικής σημασίας ως προς τις επόμενες κινήσεις της Fed για τη σταθεροποίηση της Fed είναι τα στοιχεία που θα ανακοινωθούν σήμερα για τον δείκτη τιμών καταναλωτή στις ΗΠΑ.

Οι δασμοί Τραμπ δεν είναι η μόνη απειλή για την Κίνα

Η παρατεταμένη κρίση στην αγορά ακινήτων και η χαμηλή κατανάλωση

Η οικονομία της Κίνας ανέβασε ρυθμούς το τελευταίο τρίμηνο του 2024, επιτρέποντας στην κυβέρνηση να πετύχει τον στόχο ανάπτυξης του 5% το 2024. Παρά τη νύτα αισιοδοξίας, πρόκειται για έναν από τους βραδύτερους ρυθμούς ανάπτυξης εδώ και δεκαετίες, καθώς η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου δίνει μάχη με την παρατεταμένη κρίση ιδιοκτησίας, το υψηλό χρέος της τοπικής αυτοδιοίκησης και την ανεργία των νέων.

Οι επενδυτές προετοιμάζονται για δύσκολες ημέρες. Η απειλή των δασμών του εκλεγμένου προέδρου των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ σε κινεζικά προϊόντα αξίας 500 δισ. δολαρίων φαίνεται μεγάλη. Δεν είναι, όμως, μόνον αυτό που εμποδίζει την Κίνα να επιτύχει τους αναπτυξιακούς στόχους της το επόμενο έτος. Η εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων και των καταναλωτών είναι χαμηλή και το κινεζικό γουάν θα συνεχίσει να αποδυναμώνεται, καθώς το Πεκίνο μειώνει τα επιτόκια σε μια προσπάθεια να το-

Ολοένα και περισσότεροι αναλυτές προειδοποιούν ότι η οικονομία της Κίνας θα επιβραδυνθεί το 2025.

νώσει την ανάπτυξη.

Οι βασικοί λόγοι για τους οποίους ο Σι Τζινπίνγκ αντιμετωπίζει μεγαλύτερες προκλήσεις από τους δασμούς του Τραμπ είναι τρεις. Οι δασμοί βλάπτουν ήδη τις κινεζικές εξαγωγές. Ολοένα και περισσότεροι αναλυτές προειδοποιούν ότι η οικονομία της Κίνας θα επιβραδυνθεί το 2025. Ένας σοβαρός μοχλός ανάπτυξης του περασμένου έτους βρίσκεται τώρα σε κίνδυνο: οι εξαγωγές. Η Κίνα βασίστηκε στις κατασκευές για να ανακάμψει την ύφεση, επομένως, εξάγει έναν αριθμό ρεκόρ ηλεκτρικών οχημάτων, τρισδιάστατων εκτυπωτών και βιομηχανικών ρομπότ. Οι ΗΠΑ, ο Καναδάς

και η Ε.Ε. την κατηγόρησαν ότι παράγει πάρα πολλά αγαθά και επέβαλαν δασμούς στις κινεζικές εισαγωγές, προκειμένου να προστατεύσουν τις εγχώριες θέσεις εργασίας και τις επιχειρήσεις. Οι ειδικοί θεωρούν ότι οι Κινέζοι εξαγωγείς μπορεί να επεκταθούν τώρα σε άλλα μέρη του κόσμου, τα οποία πιθανότατα βρίσκονται σε αναδυόμενες αγορές που δεν έχουν τα ίδια επίπεδα ζήτησης με τη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη. Αυτό θα μπορούσε να επηρεάσει τις κινεζικές επιχειρήσεις, που ελπίζουν να επεκταθούν, πλήττοντας με τη σειρά τους προμηθευτές ενέργειας και πρώτων υλών. Ο Σι θέλει να μετατρέψει την Κίνα από παγκόσμιο εργοστάσιο φθηνών αγαθών σε εργοστάσιο υψηλής τεχνολογίας έως το 2035, αλλά δεν είναι σαφές πώς η μεταποίηση μπορεί να παραμείνει μοχλός ανάπτυξης

με φόντο τους αυξανόμενους δασμούς.

Ο δεύτερος λόγος είναι ότι οι άνθρωποι απλώς δεν ξοδεύουν αρκετά. Στην Κίνα, ο πλούτος των νοικοκυριών επενδύεται σε μεγάλο βαθμό στην αγορά ακινήτων. Πριν από την κρίση στον κλάδο των κατασκευών, αντιπροσώπευε σχεδόν το ένα τρίτο της οικονομίας της Κίνας – απασχολούσε εκατομμύρια ανθρώπους, από κατασκευαστές και παραγωγούς τοιμέντου έως διακοσμητές εσωτερικών χώρων. Εκτοτε το Πεκίνο εφάρμοσε σειρά πολιτικών για τη σταθεροποίηση της αγοράς ακινήτων, εξακολουθούν ωστόσο να υπάρχουν πάρα πολλά άδεια σπίτια και εμπορικά ακίνητα, υπερπροσφορά που συνεχίζει να μειώνει τις τιμές.

Οι ειδικοί λένε ότι τα βαθιά προβλήματα στην οικονομία της Κίνας πρέπει να αντιμετωπιστούν για να τροφοδο-

τήσουν τις δαπάνες, που έχουν ήδη πληγεί σκληρά. Τους τελευταίους τρεις μήνες του 2024, η κατανάλωση των νοικοκυριών συνέβαλε μόλις 29% στην οικονομική δραστηριότητα της Κίνας, από 59% πριν από την πανδημία. Το μεγάλο δημόσιο χρέος και η ανεργία έχουν επίσης επηρεάσει τις αποταμιεύσεις και τις δαπάνες. Τα επίσημα στοιχεία δείχνουν ότι το ποσοστό ανεργίας των νέων παραμένει υψηλό σε σύγκριση με πριν από την πανδημία και ότι οι αυξήσεις των μισθών έχουν σταματήσει.

Οι επιχειρήσεις, τέλος, δεν συρρέουν στην Κίνα όπως παλιά. Η γενικότερη εικόνα της οικονομίας, η ανησυχία για τους δασμούς και άλλες γεωπολιτικές αβεβαιότητες σημαίνουν ότι η όρεξη των ξένων επιχειρήσεων για επενδύσεις στην Κίνα είναι υποτονική. «Η Κίνα πρέπει να σταθεροποιήσει τις αγορές

ακινήτων και να δημιουργήσει επαρκείς θέσεις εργασίας για να διασφαλίσει την κοινωνική σταθερότητα», λέει ο Σούανγκ Ντινγκ από τη Standard Chartered Bank. Από τον Ιούνιο μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2024 σημειώθηκαν στην Κίνα περισσότερες από 900 διαμαρτυρίες, με επικεφαλής εργάτες και ιδιοκτήτες ακινήτων, 27% περισσότερες από την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους. Αυτού του είδους τα επεισόδια οργής, ως αποτέλεσμα οικονομικής δυσπραγίας και διάβρωσης του πλούτου, θα είναι ανησυχητικό για το Κινεζικό Κομμουνιστικό Κόμμα, προσεχολών αναλυτές. Σε τελική ανάλυση, η εκρηκτική ανάπτυξη μετέτρεψε την Κίνα σε παγκόσμια δύναμη και η υπόσχεση για αδημιμένη υπερμερία βοήθησε σε μεγάλο βαθμό τους ηγέτες της να κρατήσουν σε καταισολή τους διαφωνούντες.

Διευρύνεται η συμμαχία των κρατών-μελών των BRICS, νέο μέλος η Ινδονησία

Απότομος εμφανίζεται ο συνασπισμός των κρατών-μελών των BRICS από τις απειλές του νεοεκλεγέντος προέδρου των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, για επιβολή δασμών έως και 100% στα προϊόντα τους, εάν συνεχίσουν να υπονομεύουν το δολάριο ως το διεθνώς εδραιωμένο νόμισμα συναλλαγών. Όπως, όμως, επισημαίνουν αναλυτές στο αμερικανικό ειδησεογραφικό δίκτυο CNBC, αυτή η πολιτική δεν ανακόπτει την επέκταση του σχηματισμού, ο οποίος απέκτησε τη δεύτερη το νεότερο μέλος του, την Ινδονησία. Υπό την προεδρία του απερχόμενου Τζο Μπάιντεν, η Ουάσιγκτον ήταν σχετικά απορριπτική ως προς τον δεκαμελή συνασπισμό. Πέρυσι τον Οκτώβριο ο σύμβουλος Επικοινωνιών Εθνικής Ασφαλείας του Λευκού Οίκου, Τζον Κίρμπι, είχε δηλώσει ότι οι ΗΠΑ δεν θεωρούν τους BRICS (αρκετόλεχο των Brazil, Russia, India, China & South Africa) απειλή. Το κλίμα, ωστόσο, θα μπορούσε να αλλάξει μόλις ο Ντόναλντ Τραμπ εισέλθει στον Λευκό Οίκο. «Μια βασική αλλαγή πολιτικής με την επείγουσα κυβέρνηση Τραμπ είναι η ρητή μεταχείριση των BRICS ως

Ανω των 30 χωρών ενδιαφέρονταν να ενταχθούν στον συνασπισμό το 2024.

οντότητας», δήλωσε η Μικαέλα Πάπα, διευθύντρια έρευνας στο Κέντρο Διεθνών Σπουδών του Ινστιτούτου Τεχνολογίας της Μασαχουσέτης (MIT). Ο συνασπισμός συγκροτήθηκε από τη Βραζιλία, τη Ρωσία, την Ινδία και την Κίνα το 2009, ενώ στη συνέχεια προσχώρησε η Νότια Αφρική το 2010. Υπό την ηγεσία του Πεκίνου οι BRICS ιδρύθηκαν ως πόλος ανταγωνιστικός έναντι της κυριαρχίας της Δύσης στη διεθνή σκηνή. Η 16η ετήσια σύνοδος κορυφής της συμμαχίας στο Καζάν πέρυσι εγκαίνιασε την εισδοχή στους κόλπους της της Αιγύπτου, της Αιθιοπίας, του Ιράν και των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων. Σύμφωνα με Ρώσους αξιωματούχους και επίσημο έγγραφο της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας, άνω των 30 χωρών ενδιαφέρονταν να ενταχθούν στον συνασπισμό το 2024.

Κατά τη 16η ετήσια σύνοδο κορυφής των BRICS πέρυσι στο Καζάν εντάχθηκαν στη συμμαχία η Αίγυπτος, η Αιθιοπία, το Ιράν και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.

Πάντως, το ίδιο το μέγεθος του μπλόκ καθιστά όλο και πιο απίθανο οι ΗΠΑ να εφαρμόσουν τιμωρητικούς δασμούς 100% στις χώρες, οι οποίες το απαρτίζουν, σύμφωνα με τον Ντάνκαν Ρίγκλεϊ, διευθυντή οικονομολόγο υπεύθυνο για την Κίνα στην Pantheon Macroeconomics. Κάτι τέτοιο πιθανώς να υποχρέωνε τις προαναφερθείσες χώρες να δείξουν ουδετερότητα στη σινοαμερικανική διαμάχη και να στραφούν προς το Πεκίνο, πλήττοντας τα συμφέροντα των ΗΠΑ. Πέραν τούτου, η Κίνα ως η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο θα μπορούσε ακόμη και να μετριάσει τον δυσμενή αντίκτυπο από τυχόν εμπορικές κυρώσεις της Ουάσιγκτον, σύμφωνα με τον υψηλόβαθμο ερευνητή του Chatham House, Ντέιβιντ Λούμπιν. «Από τη σκοπιά του Πεκίνου, η εδραίωση της Κίνας ως εναλλακτικού πυλώνα της παγκόσμιας τάξης είναι ένας σημαντικός στόχος, ο οποίος δεν θα επιτευχθεί χωρίς την υποστήριξη του αναπτυσσόμενου κόσμου», προσέθεσε ο ίδιος. «Δεδομένου ότι περίπου 120 χώρες θεωρούν την Κίνα ως τη βασική τους εμπορική εταιρία, αυτό δεν είναι

δύσκολο». Αλλωστε, έχει ήδη αρχίσει να προωθεί μια πολιτική μενιγκών δασμών για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, οι οποίες έχουν διπλωματικούς δεσμούς μαζί της.

Αναφορικά με το αμερικανικό νόμισμα, η Ρωσία πιέζει για αποδολαριοποίηση, αποπειρώμενη να παρακάμψει το δίκτυο SWIFT, ένα παγκοσμίως αναγνωρισμένο πρότυπο για τις τραπεζικές συναλλαγές, καθώς και να περιορίσει τον αντίκτυπο των κυρώσεων των ΗΠΑ εις βάρος της. Μία επιλογή των BRICS θα ήταν η θέσπιση κοινού νομίσματος, πρόταση η οποία δεν έχει ακόμη κερδίσει έδαφος, ή η δημιουργία ενός πλαισίου συναλλαγών με πολλά νομίσματα. Ήδη αυτό συντελείται, εφόσον μέρος του κινεζικού και ρωσικού εμπορίου γίνεται μέσω του γουάν και του ρουβλίου. Πάντως, ο ερευνητής Ντέιβιντ Λούμπιν υπογραμμίζει ότι το γουάν χρησιμοποιείται πολύ λιγότερο διεθνώς από το δολάριο, ενώ αναλυτές τονίζουν, τέλος, πως η έλλειψη συγκεκριμένων ενιαίας στρατηγικής και δράσης από τους BRICS εγείρει αμφιβολίες για το αν λογίζονται ως απειλή για τις ΗΠΑ.

«Καμπανάκι» για τον αγροτικό τομέα των ΗΠΑ

Αν ο Ντόναλντ Τραμπ υλοποιήσει την απειλή του και απελάσει 11 εκατ. παράνομους μετανάστες που εκτιμάται ότι ζουν εγκατεστημένοι στις ΗΠΑ χωρίς τα απαιτούμενα έγγραφα, οι συνέπειες θα είναι καταστρεπτικές για τους αγρότες υπερχωρών. Αυτή είναι η εκτίμηση του αγροτικού κόσμου των ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένων και όσων τάσσονται υπέρ των δασμών στους ανταγωνιστές τους στο Μεξικό, που πληρώνουν τους εργαζομένους στα αγροκτήματα με πολύ λιγότερα από όσα πληρώνουν τα αγροκτήματα στις ΗΠΑ. «Πρέπει πράγματι να θεωράσουμε τόσο τα νότια όσο και τα βόρεια σύνορά μας, αλλά πρέπει και να διαθέτουμε κάποιο εργατικό δυναμικό σε αυτή τη χώρα», τονίζει ο Τόνι Ντιμάρε, αγρότης που καλλιεργεί ντομάτες στη Φλόριντα και συμ-

Φόβοι για μεγάλη έλλειψη εργατικών χεριών αν υλοποιηθεί το σχέδιο Τραμπ για απελάσεις μεταναστών.

φωνεί με την πρόταση του Τραμπ για επιβολή δασμών στους Μεξικανούς αγρότες, καθώς πληρώνουν στους εργάτες πολύ λιγότερα από όσο πληρώνει ο ίδιος, με αποτέλεσμα να είναι πιο ανταγωνιστικά τα προϊόντα τους. Ο ίδιος υπογραμμίζει πως αν απελαθεί τόσο μεγάλος αριθμός μεταναστών, «θα υποστεί μεγάλες πιέσεις η αγροτική παραγωγή, όπως και άλλοι κλάδοι που εξαρτώνται από την εργασία των μεταναστών». Στις ΗΠΑ τα αγροκτήματα βασίζονται

σε έναν στρατό από τουλάχιστον 850.000 ξένους εργάτες, που σύμφωνα με το υπουργείο Γεωργίας δεν έχουν τα απαιτούμενα έγγραφα για να βρίσκονται και να εργάζονται στη χώρα. Κάπου 160.000 από αυτούς μετακινούνται αναλόγως με την εποχή: στη διάρκεια των χειμερινών μηνών απασχολούνται στη συγκομιδή λαχανικών στη Φλόριντα και αργότερα μετακινούνται βορειότερα στη Βόρεια Καρολίνα για να μαζέψουν φασόλια ή στο Νιου Τζέρσεϊ για να μαζέψουν βατόμουρα.

Εν ολίγοις, όλο αυτό το περίπλοκο σύστημα στο οποίο βασίζεται η αγροτική παραγωγή των ΗΠΑ και το οποίο διασφαλίζει σχετικά φθηνά τρόφιμα στην αμερικανική αγορά, κινδυνεύει να καταρρεύσει αν υλοποιηθεί ο Τραμπ τις απειλές του και προχωρήσει στις πιο

μαζικές απελάσεις της αμερικανικής Ιστορίας. Ο αριθμός των 11 εκατ. ανθρώπων που θεωρούνται υποψήφιοι για απέλαση υπερβαίνει την επιχειρηση επαναπροώθησης μεταναστών που έγινε το 1954, όταν 1,1 εκατ. άνθρωποι επέστρεψαν από τις ΗΠΑ στο Μεξικό. Οι επιπτώσεις θα είναι συντριπτικές για τον κλάδο, καθώς η ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού θα οδηγήσει αυτόματως σε άνοδο των αμοιβών των εργατών στα αγροκτήματα που αγωνίζονται να αντεπεξέλθουν στον ανταγωνισμό με τις φθηνές εισαγωγές. Ήδη τα τελευταία χρόνια η παραγωγή φρέσκων φρούτων και λαχανικών μεταφέρεται συστηματικά από τις ΗΠΑ στο Μεξικό και στον Καναδά, όπου είναι χαμηλότερο το εργατικό κόστος.

BLOOMBERG

Στις ΗΠΑ, τα αγροκτήματα βασίζονται σε ένα στρατό από τουλάχιστον 850.000 ξένους εργάτες οι οποίοι, σύμφωνα με το υπουργείο Γεωργίας, δεν έχουν τα απαιτούμενα έγγραφα για να βρίσκονται και να εργάζονται στη χώρα.

www.alphabank.com.cy

Ζήστε ονειρεμένα ταξίδια!

Χρησιμοποιήστε τις κάρτες Mastercard της Alpha Bank από **15 Δεκεμβρίου 2024 έως 31 Μαρτίου 2025** και κερδίστε δωροκουπόνια από τη Let's Go Tours by Amathus.

Ελάχιστο ποσό χρήσης κάρτας €5.000. Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

2 δωροκουπόνια των

€ 10.000

και 25 των € 4.000

ALPHA SPEND & WIN

Let's Go Tours by Amathus

ΑΝΑΛΥΣΗ

Τα αποτελέσματα των μεγάλων εξαγορών

Του **ΛΙΑΜ ΠΡΑΟΥΝΤ** / **BREAKINGVIEWS REUTERS**

Όταν ένας διευθύνων σύμβουλος αποκαλύπτει μια μεγάλη συγχώνευση, η απουσία ξεκινά, ενώ τα ερωτήματα σχετικά με την πιθανότητα να επαναληφθεί μια καταστροφή, όπως αυτή της AOL-Time Warner ή της Bayer-Monsanto, επανέρχονται στην επιφάνεια. Τέτοιοι είναι οι προβληματισμοί ειδικά φέτος, μια χρονιά κατά την οποία τα επιτόκια δειχνουν σταθερότερα και η εφαρμογή των ρυθμιστικών αντιμονοπωλιακών κανόνων πιο χαλαρή, ενώ, ταυτόχρονα, υπάρχει ενδιαφέρον για μεγάλες επιχειρηματικές κινήσεις. Όταν, βέβαια, οι εξαγορές ανέρχονται σε 10 δισ. δολάρια ή και περισσότερο, τότε οι χειρότεροι φόβοι των μετόχων συχνά επιβε-

Τι απέδωσαν για τους μετόχους επιχειρηματικές συμφωνίες άνω των 10 δισ. δολ.

βαιώνονται, πλην ολιγάριμων χαρακτηριστικών εξαιρέσεων. Αξίζει να αναφερθεί ότι, σύμφωνα με τον όμιλο του Χρηματιστηρίου του Λονδίνου, διεκπεραιώθηκαν το παρελθόν έτος μεγαλοσυγχωνεύσεις αξίας 660 δισ. δολαρίων, ήτοι ελαφρώς περισσότερες από ό,τι το 2023, αλλά σαφώς μικρότερες από το 1 τρις. δολάρια του 2019 και του 2015. Κατά την τελευταία πενταετία, οι μεγάλες επιχειρηματικές κινήσεις αντιστοιχούσαν σχεδόν στο ένα πέμπτο της συνολικής δραστηριότητας, ήτοι 27% λιγότερο από την προηγούμενη πενταετία.

Οι δε κεντρικές τράπεζες των ΗΠΑ και της Ευρώπης περικόπουν τα επιτόκια, γεγονός το οποίο θα συνδράμει τις συμφωνίες που χρησιμοποιούν δανεισμό, ενώ και η ζωηρή κινητικότητα των χρηματιστηριακών δεικτών προσφέρει κίνητρο στις εταιρικές διοικήσεις. Σήμερα, ο S&P 500 έχει συγκεντρώσει κέρδη 25% έναντι 12 μηνών νωρίτερα. Οι δε αρχές

του ανταγωνισμού δείχνουν σημάδια άμβλυνσης της πρόσφατης επιθετικής στάσης τους. Ο υποψήφιος της Ομοσπονδιακής Επιτροπής Εμπορίου των ΗΠΑ, Αντριου Φέργκιουσον, έχει δηλώσει ότι θα θέσει τέλος στον «πόλεμο κατά των συγχωνεύσεων», που κήρυξε η προκάτοχός του Λίνα Καν, ενώ η αρμόδια Ευρωπαϊκή επιτροπος κατά των μονοπωλίων, Τερέσα Ριμπέρα, επιθυμεί «οι σχετικοί κανόνες να εξελιχθούν ώστε οι εταιρείες να μπορούν να συνεχίσουν». Τα τραπεζικά στελέχη αρμόδια για τις επενδύσεις προετοιμάζονται για έναν πολύ φορτωμένο χρόνο. Παρά ταύτα, οι μέτοχοι έχουν λιγότερους λόγους να πανηγυρίζουν, όπως προκύπτει από ανάλυση του Breakingviews επί 60 συναλλαγών της τελευταίας πενταετίας. Πρόκειται για εταιρείες οι οποίες άπασες είχαν εισαχθεί στο χρηματιστήριο, και η κάθε συμφωνία άξιζε τουλάχιστον 10 δισ. δολάρια, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου.

Η ανάλυση ξεκινά με την εταιρεία επεξεργασίας πληρωμών Worldline, που απέκτησε αντί 10 δισ. δολαρίων τη γαλλική ομόλογό της Ingenico προ πενταετίας, και ολοκληρώνεται με την εξαγορά, ύψους 23 δισ. δολαρίων, της ενεργειακής Marathon Oil από την ConocoPhillips πέρυσι. Σε εκάστη περίπτωση υπολογίζεται η συνολική απόδοση για τους μετόχους, συμπεριλαμβανομένου του εκ νέου επενδυμένου μερίσματος, από την προηγούμενη ημέρα της δημοσιοποίησης της συμφωνίας και συγκρίνεται με την αντίστοιχη επίδοση ενός συναφούς κλαδικού δείκτη τη δεδομένη περίοδο. Τα αποτελέσματα είναι αποκαρδιωτικά, διότι 75% όσων αγόρασαν μονάδες έπονται του κλαδικού τους δείκτη. Ο μέσος αγοραστής υστερεί 5 ποσοστιαίες μονάδες του κλάδου του σε όρους ετήσιας συνολικής απόδοσης. Αξιολογώντας κατά κλάδο, οι διευθύνοντες σύμβουλοι στην παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και στην περιθαλψή είναι ιδιαίτερος κακός στις μεγαλοσυγχωνεύσεις: οι αγοράστριες εταιρείες κατά μέσον όρο έπονται του κλαδικού δείκτη κατά 9 και 10 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα σε όρους ετησίου απόδοσης. Ωστόσο, όσοι επενδύουν στον τομέα της ενέργειας βλέπουν τουλάχιστον τις αγοράστριες εταιρείες κατά μέσον όρο να έχουν μόνον ελαφρώς χειρότερη απόδοση από τον κλαδικό δείκτη, χάρις στην απόκτηση της Southwestern Energy από την Chesapeake Energy στις αρχές του 2024, ώστε να συμπήξουν την Expand Energy.

Κύμα φυγής των τραπεζών από τη συμμαχία για το κλίμα

Μετά τις αμερικανικές και οι ευρωπαϊκές απειλούν να εγκαταλείψουν το δίκτυο

Η πράσινη μετάβαση, ένα φιλόδοξο σχέδιο αλλά και ένα όραμα κυρίαρχο τα τελευταία χρόνια στις προτεραιότητες πολιτικών και επιχειρηματιών, εγκαταλείπεται από ορισμένους εκ των ισχυρότερων παραγόντων που επρόκειτο να το στήρουν, καθώς αποχωρούν από τα σχετικά δίκτυα οι μεγαλύτερες τράπεζες στις δύο πλευρές του Ατλαντικού, ενώ οι επενδυτές αποσύρουν σημαντικά κεφάλαια από σχέδια για το κλίμα.

Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, οι μεγαλύτερες ευρωπαϊκές τράπεζες απειλούν να αποχωρήσουν από τη συμμαχία για μηδενικό άνθρακα, τη γνωστή ως Τραπεζική Συμμαχία για το Μηδενικό Αποτύπωμα Ανθρακα (Net Zero Banking Alliance), αν δεν χαλαρώσουν οι όροι της συμφωνίας. Όπως αναφέρει η βρετανική εφημερίδα, οι επικεφαλής των μεγάλων τραπεζών ανησυχούν για την τύχη της πράσινης πολιτικής στις ΗΠΑ υπό τον Ντόναλντ Τραμπ. Είναι, ωστόσο, προφανές πως έχουν δράσει καταλυτικά οι μαζικές αποχωρήσεις από δίκτυα και συμφωνίες του είδους που ανακοίνωσαν τις τελευταίες εβδομάδες οι αμερικανικοί τραπεζικοί κολοσσοί, μεταξύ των οποίων οι JPMorgan, Citigroup, Goldman Sachs κ.λπ. Την περασμένη Παρασκευή, τις ακολούθησαν οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες του Καναδά ενώ σε αντίστοιχη κίνηση, αλλά ιδιαίτερου συμβολισμού, προχώρησε επίσης την Παρασκευή και η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ, Federal Reserve, όταν ανακοίνωσε πως αποχωρεί από το πράσινο δίκτυο κεντρικών τραπεζών που ίδρυσε ο διοικητής της Τράπεζας

Στη διάρκεια του 2024, οι επενδυτές απέσυραν περίπου 30 δισ. δολ. από αμοιβαία κεφάλαια που επενδύουν σε πράσινα σχέδια.

της Αγγλίας,, Μαρκ Κάρνεϊ, το 2017.

Παρόμοια διαλύεται, εξάλλου, εις τα εξών συνετές αντίστοιχο δίκτυο επενδυτικών και διαχειριστών κεφαλαίων, η πρωτοβουλία των Διαχειριστών Κεφαλαίων για Μηδενικό Αποτύπωμα Ανθρακα (Net Zero Asset Managers), καθώς ανακοίνωσε ότι δεν θα παρακολουθεί πλέον κατά πόσον οι επενδυτικές εφαρμογές των σχετικών κανόνων και πληρούν τα πράσινα κριτήρια. Προ ημερών, εγκατέλειψε την εν λόγω πρωτοβουλία ο επενδυτικός κολοσσός BlackRock, ενώ η Vanguard την έχει εγκαταλείψει από το 2022. Η μαζική έξοδος τραπεζικών και επενδυτικών κολοσσών από συμμαχίες και δίκτυα με πράσινο πρόσημο έπεται μιας περιόδου αρκετών ετών, στη διάρκεια της οποίας εντεινόνταν διαρκώς οι πολιτικές και νομικές πιέσεις προς

Τις τελευταίες εβδομάδες, οι αμερικανικοί τραπεζικοί κολοσσοί, μεταξύ των οποίων οι JPMorgan, Citigroup και Goldman Sachs, ανακοίνωσαν την αποχώρησή τους από τη συμμαχία για το κλίμα, τις ακολούθησαν οι τέσσερις μεγαλύτερες τράπεζες του Καναδά, ενώ σε αντίστοιχη κίνηση αλλά ιδιαίτερου συμβολισμού προχώρησε και η Fed, όταν δήλωσε πως αποχωρεί από το πράσινο δίκτυο κεντρικών τραπεζών.

την κατεύθυνση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών υπευθύνων επιχειρηματικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων. Πριν από τέσσερα χρόνια ή και λιγότερο, τράπεζες, ασφαλιστικές και διαχειριστές κεφαλαίων επεδείκνυν συστηματικά τη στροφή τους στην πράσινη μετάβαση. Όπως σχολιάζουν, πάντως, οι New York Times, οι οργανώσεις για την προστασία του κλίματος, που τα προηγούμενα χρόνια ασκούσαν συντονισμένες πιέσεις για τη μείωση των εκπομπών καυσαερίων και τη χρηματοδότηση της μετάβασης στην πράσινη οικονομία, έχουν εννοήσει εντόνως ορισμένους από τους βουλευτές των Ρεπουμπλικανών.

«Το πολιτικό περιβάλλον άλλαξε ριζικά», σχολιάζει σχετικά ο Σίβαράμ Ρατοπάλ, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια, αναφερόμενος στην επι-

στροφή του Ντόναλντ Τραμπ στον Λευκό Οίκο και στις προθέσεις του να ακυρώσει όλες τις πολιτικές του Τζο Μπάιντεν για το κλίμα. Ο ίδιος υπογραμμίζει πως «αν ο διευθύνων σύμβουλος κάποιας εκ των μεγάλων αυτών τραπεζών αποφασίσει να παραμείνει η τράπεζά του σε αυτές τις συμμαχίες θέτει το πεδίο αντιπαράθεσης που θα έχει με την Ουάσιγκτον». Εν ολίγοις, τράπεζες και επενδυτικές τείνουν να συντονιστούν με τη γραμμή που χάραξαν οι τεχνολογικοί κολοσσοί των ΗΠΑ και οι μεγιστάνες επικεφαλής τους, Μάσκ, Ζούκερμπεργκ και Μπέζος, που συντάσσονται πλέον ανοικτά με τον Ντόναλντ Τραμπ και την πολιτική του. Η αλλαγή κλίματος ήταν, άλλωστε, προφανής από το περασμένο έτος, στη διάρκεια του οποίου οι επενδυτές απέσυραν περίπου 30 δισ. δολ. από αμοιβαία

κεφάλαια που επενδύουν σε σχέδια για το κλίμα. Ήταν η πρώτη χρονιά μετά το 2019 που μειώθηκαν οι επενδύσεις του είδους μετά μια εκρηκτική αύξηση τεσσάρων ετών και είναι προφανές πως η αλλαγή στη συμπεριφορά των επενδυτών οφείλεται στη διαφαινόμενη εδώ και μήνες επιστροφή του Ντόναλντ Τραμπ. Στη διάρκεια της αμέσως προηγούμενης τετραετίας, τα περιουσιακά στοιχεία που διαχειρίζονταν τα εν λόγω κεφάλαια έφτασαν στο ρεκόρ των 541 δισ. δολ. αλλά μειώθηκαν για πρώτη φορά το περασμένο έτος στα 533 δισ. δολ. Και αυτό συνέβη μολονότι τα κεφάλαια που επενδύουν σε σχέδια φιλικά προς το κλίμα είχαν απόδοση μεγαλύτερη από την ευρύτερη αγορά, που έφτασε στο 13,16% όταν η αντίστοιχη στην ευρύτερη αγορά ήταν 12,08%.

Ανησυχία για εξαγωγή αποπληθωρισμού από την Κίνα στην Ευρώπη

Για τις σοβαρές παρενέργειες που μπορεί να φέρει στην Ευρώπη ένας εμπορικός πόλεμος ΗΠΑ - Κίνας προειδοποίησε ο Ολλανδός κεντρικός τραπεζίτης Κλάας Κνот. Όπως είπε ο Κνот, που είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η Κίνα μπορεί να εξάγει τον αποπληθωρισμό της πούλντας στην Ευρώπη τα προϊόντα της σε όλο και χαμηλότερες τιμές. Εάν οι ΗΠΑ ξεκινήσουν έναν εμπορικό πόλεμο επιβάλλοντας νέους δασμούς, «υπάρχει πιθανότητα οι Κινέζοι να αρχίσουν να προσφέρουν τα προϊόντα τους στην Ευρώπη σε όλο και χαμηλότερες τιμές», τόνισε σε συνέντευξη που δημοσιεύτηκε στην ολλανδική εφημε-

Προειδοποίηση Κλάας Κνот για τις σοβαρές παρενέργειες από την επιβολή νέων δασμών.

ρίδα Volkskrant. «Το βλέπουμε ήδη αυτό να συμβαίνει στην αγορά χάλυβα», πρόσθεσε, σύμφωνα με το Bloomberg. «Με αυτόν τον τρόπο η Κίνα εξάγει τον αποπληθωρισμό της σε εμάς».

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής σε όλο τον κόσμο παρακολουθούν τις ΗΠΑ, περιμένοντας την επιστροφή του Ντόναλντ Τραμπ στον Λευκό Οίκο τον Ια-

Ο Ολλανδός τραπεζίτης Κλάας Κνот υποστήριξε ότι η επιβολή δασμών θα οδηγήσει τους Κινέζους να προσφέρουν τα προϊόντα τους στην Ευρώπη σε όλο και χαμηλότερες τιμές και ότι αυτό ήδη συμβαίνει στην αγορά χάλυβα.

νουάριο. Ο εκλεγμένος πρόεδρος των ΗΠΑ έχει δεσμευτεί να επιβάλει δασμούς σε άλλες χώρες, με την Κίνα να βρίσκεται στην κορυφή της λίστας του.

Τον Δεκέμβριο ο αντιπρόεδρος της ΕΚΤ Λουίς ντε Γκίντος προειδοποίησε ότι εάν οι νέοι δασμοί των ΗΠΑ πυροδοτήσουν εμπορικό πόλεμο, αυτός θα επιβαρύνει σημαντικά την οικονομική ανάπτυξη. «Εάν ξεσπάσει εμπορικός πόλεμος είναι εξαιρετικά αρνητικό για την παγκόσμια οικονομία, ιδιαίτερα για την ανάπτυξη αλλά και για τον πληθωρισμό», υποστήριξε. «Υπάρχει, φυσικά, μια σοβαρή πιθανότητα ενός εμπορικού πολέμου και αυτό είναι κακό για μια ανοικτή οικονομία όπως η Ολλανδία»,

πρόσθεσε ο Κνот. Αναφερόμενος σε ένα πρόσφατο ταξίδι του στην Κίνα, σημείωσε ότι ο πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ «άφησε τη σαφή εντύπωση ότι η Κίνα είναι έτοιμη για ό,τι κι αν κάνουν οι ΗΠΑ». Αναφερόμενος στα εσωτερικά ζητήματα της Ευρώπης, ο Κνот προειδοποίησε τα εργατικά συνδικάτα ότι οι ισχυρές απαιτήσεις για μισθολογικές αυξήσεις κινδυνεύουν να επιταχύνουν τον πληθωρισμό. Αν και είναι δικαίο να θέλουμε να αποκαταστήσουμε την αγοραστική δύναμη, «λέω μόνο αυτό στα συνδικάτα: είναι θέμα μεγέθους. Όλοι αισθάνονται πως τους ότι μια μισθολογική ζήτηση 7% δεν συμβαδίζει με την επιστροφή του πληθωρισμού στο 2%», πρόσθεσε.

Πτώση της ζήτησης για διαμάντια παγκοσμίως

Το μεγαλύτερο απόθεμα διαμαντιών από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 έχει συγκεντρώσει η De Beers, καθώς η πτώση της ζήτησης και η τόνωση του ανταγωνισμού ασκούν πίεση στον κολοσσό της εξόρυξης πολυτιμων λίθων. «Ήταν μια κακή χρονιά για τις πωλήσεις διαμαντιών», δήλωσε πρόσφατα στους Financial Times ο διευθύνων σύμβουλος Αλ Κουκ. Στο μεγαλύτερο μέρος του έτους η αξία του αποθέματος διαμαντιών ανερχόταν περίπου στα 2 δισ. δολάρια. Η De Beers, που είναι ο κορυφαίος όμιλος διαμαντιών στον κόσμο, αντιμετώπιζε προβλήματα ήδη από την πανδημία, καθώς έκτοσε η ζήτηση έχει υποχωρήσει και οι τιμές καταρρέουν. Έτσι, η εταιρεία αυξάνει τα αποθέματά της σε απούλητα διαμάντια.

Το μεγαλύτερο απόθεμα από το 2008 έχει συγκεντρώσει η De Beers, που είναι ο κορυφαίος όμιλος των πολυτιμων λίθων στον κόσμο.

«Ενισχύουμε τα αποθέματα, διότι είμαστε αισιόδοξοι ότι σε βάθος χρόνου η τιμή του διαμαντιού θα ανέβει και θα μπορέσουμε να πουλήσουμε αυτή την προμήθεια στην αυξανόμενη ζήτηση που πιστεύουμε ότι θα έρθει», είπε ο Κουκ πέρυσι. Μέχρι στιγμής, βέβαια, η προσδοκώμενη αυτή αύξηση της ζήτησης δεν έχει έρθει. Το πρόβλημα αυτό

αποδίδεται εν μέρει στην πτώση της κατανάλωσης στην Κίνα. Όσο ο κινεζικός πληθυσμός μειώνεται, τόσο περιορίζονται και οι γάμοι, με αποτέλεσμα το πρώτο εξάμηνο του 2024 οι εισαγωγές διαμαντιών στην Κίνα να συρρικνωθούν κατά 28% σε σύγκριση με έναν χρόνο νωρίτερα. Η De Beers διαπίστωσε ότι οι Κινέζοι κοσμηματοπώλες, προκειμένου να αντισταθμίσουν το πρόβλημα, χρησιμοποιούν τα αποθέματά τους σε διαμάντια και εξαγουν μέρος των επεξεργασμένων λίθων.

Επίσης, οι πιέσεις στην αγορά εντείνονται λόγω των διαμαντιών που αναπτύσσονται σε εργαστήρια. Παρότι οι διαφορές με τα φυσικά διαμάντια είναι ελάχιστες, το κόστος των διαμαντιών εργαστηρίου είναι πολύ χαμηλότερο

και έτσι έχουν διεισδύσει δυναμικά στην αγορά.

Πάντως, η πτώση της ζήτησης έχει επιπράξει και τα διαμάντια εργαστηρίου, με αποτέλεσμα ορισμένοι αναλυτές να «βλέπουν» μείωση των τιμών τους κατά διψήφιο ποσοστό το 2025. Επίσης, ορισμένοι προβλέπουν ότι η δημοφιλία τους θα περιοριστεί σε βάθος χρόνου, προσφέροντας «ανάσα» στην αγορά των φυσικών διαμαντιών.

Η De Beers έχει υποθετήσει αυτή την πρόβλεψη, εξ ου και προωθεί ακόμη περισσότερο το γεγονός ότι πουλάει φυσικά διαμάντια εξόρυξης. Ο Κουκ λέει ότι περιμένει μια «σταδιακή ανάκαμψη» το επόμενο έτος, όπως διαφαίνεται από τα δεδομένα των πιστωτικών καρτών στις ΗΠΑ.

Κατά το μεγαλύτερο μέρος του έτους η αξία του αποθέματος διαμαντιών της De Beers ανερχόταν περίπου στα 2 δισ. δολάρια.

WIZ GUIDE

20
24
wiz-guide.com

50 BEST

RESTAURANTS

BY

Bank of Cyprus

ΟΙ ΚΡΙΤΕΣ

28 Ιανουαρίου, 2025

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΟΔΗΓΟΥΜΕ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

ACQUA PANNA S.PELLEGRINO
— THE FINE DINING WATERS —

RENAULT

cyeni
cook & dine equipment
Professionalism at its best

foody

NICO LAZARIDI

π.β.
BREWED IN CYPRUS

Buondi
craft

Char Pilakoutas group

PETROLINA

Ο κατώτατος γίνεται σταδιακά μέσος μισθός

Οι αυξήσεις στις χαμηλότερες αποδοχές δεν συνοδεύονται από ανάλογες σε υψηλότερες

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Ένα πραγματικά δύσκολο παζλ καλείται να διαχειριστεί και να λύσει εντός του 2025 η κυβέρνηση, καθώς το στοίχημα της πραγματικής βελτίωσης των εισοδημάτων περνάει μέσα από την ενίσχυση των μεσαίων και υψηλών αμοιβών και όχι μόνο μέσα από την αύξηση του κατώτατου μισθού.

Οι ειδικοί εκτιμούν ότι η πραγματική αύξηση των μισθών, εντός του νέου έτους, θα κινηθεί περίξ του 3%, καθώς προβλέπουν ότι οι αυξήσεις θα «τρέξουν» φέτος με πιο αργούς ρυθμούς απ' ό,τι το 2024. Όπως φάνηκε, δε, μέσα από τον προϋπολογισμό του 2025 οι αμοιβές εξαρτημένων εργασιών θα ενισχυθούν κατά 3,4% (σωρευτικά +8,6% στη διετία 2024-2025) και των αμοιβών ανά εργαζόμενο από +2,7% έως +3,2% (σωρευτικά +7,5% στη διετία 2024-2025). Δεδομένου ότι ο πληθωρισμός για το 2024 θα κλείσει στο 2,7% και το 2025 θα υποχωρήσει στο 2,1%, σύμφωνα με τον προϋπολογισμό, το εύρος της πραγματικής αύξησης των μισθών θα κινηθεί περίξ του 3%.

Αντίστοιχα, αυξήσεις μισθών κατά 5,6% προβλέπει για φέτος και η Τράπεζα της Ελλάδος, ελαφρώς χαμηλότερες από τις αυξήσεις του 2024 σε ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, που κινήθηκαν πλησίον του πεδίου του 5,9%.

Συγκεκριμένα, στην ενδιάμεση έκθεσή της η ΤτΕ εκτιμά πως για το 2025 οι συνολικές αμοιβές και οι αμοιβές ανά μισθωτό θα επιβραδυνθούν ελαφρώς

έναντι του 2024, γεγονός που, σε συνδυασμό με τη μικρή επιτάχυνση της παραγωγικότητας, θα συντελέσει σε υποχώρηση του ρυθμού ανόδου του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος. Σημειώνεται, δε, ότι η άνοδος των αποδοχών το 2024 επηρεάστηκε από την αύξηση των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων, καθώς και από τη λήξη της αναστολής των επιδομάτων προϋπηρεσίας (τριετιών) των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα, η οποία είχε νομοθε-

Ο στόχος της κυβέρνησης για αυξήσεις που θα οδηγήσουν το 2027 σε μέσο μισθό της τάξης των 1.500 ευρώ μεικτά δεν φαίνεται εύκολος.

τηθεί κατά την περίοδο των προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής. Επιπλέον, χορηγήθηκε αύξηση 6,4% από 1ης Απριλίου 2024 στον κατώτατο μισθό. Στο σύνολο των αμοιβών εξαρτημένων εργασιών, σύμφωνα με την ΤτΕ, οι αυξήσεις ήταν της τάξης του 5,9% το 2024 και η πρόβλεψη για το 2025 είναι ότι θα αυξηθούν κατά 5,6%.

Τα πλέον πρόσφατα στοιχεία της ΕΛ-ΣΤΑΤ, βέβαια, κατέγραψαν για τον ιδιωτικό τομέα, κατά το τρίτο τρίμηνο του 2024, μισθολογικές αυξήσεις που σε ετήσια βάση ξεπέρασαν τις προσδοκίες του οικονομικού επιτελείου.

Για παράδειγμα, στις κατηγορίες Μεταφορά και αποθήκευση, Παροχή καταλύματος και εστίασης, Ενημέρωσης και επικοινωνίας, Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, Επαγγελματικές, Επιστημονικές, Τεχνικές, Διοικητικές και Υποστηρικτικές δραστηριότητες, ο δείκτης μισθών και ημερομισθίων έδειξε αύξηση της τάξης του 13,3%, κατά 10,4% στις Κατασκευές, κατά 8,1% σε Ορυχεία και λατομεία, Μεταποίηση, Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, Παροχή νερού, και κατά 7,3% σε Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο, Επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών.

Ακόμη όμως κι έτσι, ο στόχος της κυβέρνησης για μισθολογικές αυξήσεις τέτοιες που θα οδηγήσουν το 2027 σε μέσο μισθό της τάξης των 1.500 ευρώ μεικτά δεν φαίνεται εύκολος. Είναι χαρακτηριστικό, και ενδεικτικό των διλημμάτων που θα κληθεί να διαχειριστεί το οικονομικό επιτελείο, η πρόσφατη αναφορά του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) για συγκράτηση των μισθολογικών αυξήσεων από τη χώρα μας, παρότι σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, οι 1,7 εκατ. μισθωτοί (σε σύνολο 2.296.845) που αμείβονται με μισθό υψηλότερο από τον κατώτατο των 830 ευρώ μεικτά έλαβαν το 2023 αυξήσεις που κυμαίνονται κατά μέσον όρο 4%-5%, δηλαδή ελάχιστα πάνω από τον ετήσιο πληθωρισμό 3,5%. Με αποτέλεσμα, η Ελλάδα, με βάση τα στοιχεία του 2023, να πέσει ακόμη χαμηλότερα στην κατάταξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

κλάδοι με τις υψηλότερες αποδοχές ανά εργαζόμενο

	Εργαζόμενοι	Μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών	Ποσοστό συμβάσεων με κατώτατο μισθό	
	40.474	€2.648	3%	1 Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες
2 	Παροχή ρεύματος, αερίου, κλιματισμού	24.838	€2.419	7%
	43.397	€2.199	7%	3 Προγραμματισμός υπολογιστών
4 	Ερευνα και ανάπτυξη	11.204	€2.089	4%
	15.781	€2.023	3%	5 Φαρμακευτικά προϊόντα
6 	Τηλεπικοινωνίες	20.218	€1.888	16%
	61.977	€1.700	16%	7 Αποθήκευση, μεταφορές
8 	Παραγωγή χημικών προϊόντων	16.522	€1.634	9%
	10.232	€1.581	24%	9 Υπηρεσίες πληροφορίας
10 	Ποτοποιία	10.484	€1.537	12%

Σημείωση: Έχουν εξαιρεθεί κλάδοι με λιγότερους από 10.000 εργαζομένους

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μοχλός για την ενίσχυση και προστασία των αμοιβών οι συλλογικές συμβάσεις

Ισως ένα από τα ισχυρότερα θεσμικά εργαλεία για την αύξηση και προστασία των αμοιβών είναι οι συλλογικές συμβάσεις, γεγονός που αναγνωρίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και η κυβέρνηση, η οποία κυρώνοντας την κοινοτική οδηγία για αξιοπρεπείς μισθούς όρισε ρητά πως έπεται από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους θα εκπονείται πρόγραμμα δράσης που θα συμβάλει στην αποτελεσματική πρόωθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Η Ε.Ε. άλλωστε έχει ξεκαθαρίσει πως τα κράτη-μέλη στα οποία οι συλλογικές διαπραγματεύσεις δεν καλύπτουν το 80% των εργαζομένων έχουν υποχρέωση να εφαρμόσουν σχέδιο δράσης που θα τις προωθεί. Πρόκειται για μια νομική υποχρέωση των κρατών-μελών, όπως η χώρα μας, όπου οι συλλογικές διαπραγματεύσεις καλύπτουν ίσως και λιγότερο από το 25% με 30% των εργαζομένων, με μεγάλη όμως πίστωση χρόνου, καθώς η οδηγία προβλέπει πως οι χώρες-μέλη θα πρέπει ανά διετία να υποβάλλουν έκθεση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Είναι χαρακτηριστικό πως, με βάση τα δημοσιευμένα στοιχεία του ΟΟΣΑ και του Eurofound, στην Ελλάδα η πυκνότητα των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων και των εργοδοτών είναι χαμηλή (περί το 20% για τους εργαζομένους και υπολειπόμενο του 20% για τους εργοδότες για το έτος 2023, σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ) και είναι επίσης χαμηλή η κάλυψη με συλλογικές συμβάσεις εργασίας (ΣΣΕ) –περί το 30%, ίσως και πολύ χαμηλότερα για το έτος 2023, με βάση στοιχεία του

Οι συλλογικές διαπραγματεύσεις στην Ελλάδα καλύπτουν ίσως και λιγότερο από το 25% των εργαζομένων, όταν η Ε.Ε. έχει ξεκαθαρίσει πως θα πρέπει να καλύπτεται το 80%.

Eurofound. Η πολυετής δημοσιονομική κρίση και οι συνέπειες αυτής είχαν άλλωστε ως αποτέλεσμα τη δραματική αποδυνάμωση των συλλογικών συμβάσεων στην Ελλάδα, γεγονός που επιβάλλει πλέον σημαντικές παρεμβάσεις τόσο σε μια σειρά από θεσμικά ζητήματα, όπως είναι η μετενέργεια και η επεκτασιμότητα, όσο και σε θέματα όπως η λειτουργία του Οργανισμού Μεσολάβησης και Διαιτησίας (ΟΜΕΔ).

Όπως επισημαίνει μιλώντας στην «Κ» ο γνωστός δικηγόρος Γιάννης Καρούζος, που ειδικεύεται σε εργασιακά θέματα, σήμερα οι συλλογικές συμβάσεις στην Ελλάδα καλύπτουν περίπου το 25% των εργαζομένων και τούτο οφείλεται όχι μόνο στις δομικές μεταβολές του νομικού πλαισίου των συλλογικών διαπραγματεύσεων με το οποίο αντιμετωπίστηκε η οικονομική κρίση 2010-2018 και στη «σχεδόν» διακοπή της λειτουργίας οικονομικών δραστηριοτήτων για την αντιμετώπιση της πανδημίας της COVID-19, αλλά και στα εξής:

α) Τη δομή των ελληνικών επιχειρήσεων, που το 99,1% αυτών να είναι πολύ

Η δημοσιονομική κρίση και οι συνέπειες αυτής οδήγησαν στη δραματική αποδυνάμωση των ΣΣΕ.

μικρές ή μικρομεσαίες, απασχολώντας όμως το 85% των εργαζομένων στη χώρα. Οι δε εργοδότες και εργαζόμενοι αυτοί δεν έχουν τεκμήρια σε εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις αντι-στοιχώς.

β) Την αποχώρηση επιχειρήσεων από τις εργοδοτικές οργανώσεις για την αποφυγή της δέσμευσής τους από κλαδικές και ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις.

γ) Την πολυετή έλλειψη κλαδικών και ομοιοεπαγγελματικών συλλογικών συμβάσεων και την εκτεταμένη διαμόρφωση των αμοιβών εργασίας με ατομικές συμβάσεις εργασίας σύμφωνα με τη μισθολογική πολιτική των επιχειρήσεων.

δ) Την αδυναμία επέκτασης των κλαδικών και ομοιοεπαγγελματικών συλλογικών συμβάσεων, διότι δεν πληροίται η προϋπόθεση κάλυψης του 51% των εργαζομένων στον κλάδο ή στο επάγγελμα.

ε) Την έλλειψη διαπραγματευτικής πρωτοβουλίας από τους κοινωνικούς εταίρους.

στ) Την αποσταθεροποίηση της διαπραγματευτικής ισορροπίας μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων.

Σύμφωνα με τον κ. Καρούζο, με βάση την εμπειρία της λειτουργίας του συστήματος των συλλογικών συμβάσεων και συλλογικών διαπραγματεύσεων, επτά είναι οι παρεμβάσεις που ενδεχομένως να αποτελέσουν και το βασικό

περιεχόμενο του σχεδίου δράσης μέσω του οποίου θα δημιουργηθεί θετικό περιβάλλον ενθάρρυνσης της αποτελεσματικότητας των συλλογικών διαπραγματεύσεων:

1. Η νομοθετική διασφάλιση της σταθερότητας ισχύος των όρων των συλλογικών συμβάσεων για τα εξής:

α) Τη διατήρηση ως όρων ατομικής σύμβασης εργασίας, όλων των όρων ΣΣΕ, ακόμη και μετά τη λήξη της διάρκειας ισχύος της και τη μετενέργεια αυτής, με δυνατότητα τροποποιήσεων των όρων μόνο με συμφωνία εργοδότη - εργαζομένου εάν δεν συναφθεί νέα ΣΣΕ.

β) Την επαναφορά της διάρκειας της μετενέργειας των 6 μηνών για τους όρους της ΣΣΕ που έληξε, αντί των 3 μηνών.

2. Η νομοθετική ανάκληση - κατάργηση της αναστολής της συνδικαλιστικής ιδιότητας και της ικανότητας συλλογικής διαπραγματεύσεως των συνδικαλιστικών οργανώσεων εργαζομένων που δεν έχουν εγγραφεί στο μητρώο - ΓΕΜΗΣΟΕ, όπως ισχύει για τις εργοδοτικές οργανώσεις, και ο περιορισμός των απαιτούμενων στοιχείων εγγραφής στα μητρώα εργαζομένων και εργοδοτών (ΓΕΜΗΣΟΕ και ΓΕΜΗΟΕ) μόνον στα στοιχεία που προσδιορίζουν τη νομική ταυτότητα και τη νόμιμη εκπροσώπηση τους.

3. Η ανάπτυξη πρακτικής των κοινωνικών εταίρων να αιτούνται από κοινού την επέκταση των κλαδικών και ομοιοεπαγγελματικών συλλογικών συμβάσεων και να προτείνουν ειδικούς όρους για τους εργαζομένους σε επιχειρήσεις ιδίως με οικονομικά προβλήματα,

εάν στη συλλογική σύμβαση δεν περιλαμβάνονται σχετικοί όροι.

4. Ο νομοθετικός επανακαθορισμός του ποσοτικού κριτηρίου επέκτασης των συλλογικών συμβάσεων εργασίας σε πραγματικό ποσοστό, διότι το 51% δεν ανταποκρίνεται στην υπάρχουσα κατάσταση πυκνότητας των οργανώσεων των κοινωνικών εταίρων.

5. Η δημιουργία βάσεων δεδομένων για την ευκέρη και επίκαιρη πληροφόρηση των κοινωνικών εταίρων, ιδίως για:

α) Τους μισθούς πλήρους απασχόλησης κατά κλάδο της οικονομίας, τις μέσες καταβαλλόμενες αποδοχές και τις αποδοχές ανά επάγγελμα/ειδικότητα εργαζομένων.

β) Τις συλλογικές συμβάσεις και το επίπεδο των αμοιβών των εργαζομένων σε αυτές.

γ) Την απασχόληση και την κατανομή της στους κλάδους της οικονομίας και ανά γεωγραφική περιοχή της χώρας.

δ) Την εξέλιξη του πληθωρισμού, της απασχόλησης, της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και λοιπών παραγόντων της ελληνικής οικονομίας.

6. Η δημιουργία και διάδοση εύληπτων πληροφοριών για το περιεχόμενο και την εφαρμογή των συλλογικών συμβάσεων καθώς και οδηγίες για τη διαδικασία συλλογικών διαπραγματεύσεων και επίλυσης συλλογικών διαφορών με συμφιλίωση, μεσολάβηση ή διαιτησία.

7. Η αξιοποίηση του ΟΜΕΔ, που διοικείται αμιγώς από τους κοινωνικούς εταίρους, ως του κατάλληλου φορέα για την προώθηση των συλλογικών διαπραγματεύσεων.

Οι κερδισμένοι του 2025 που θα έχουν μικρότερα φορολογικά βάρη

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Σε περίπου δύο μήνες ξεκινάει το ραντεβού με την εφορία. Περισσότεροι από 8 εκατομμύρια φορολογούμενοι θα κληθούν να υποβάλουν τη δήλωσή τους για τα εισοδήματα που εισέπραξαν το 2024. Κερδισμένοι της φετινής χρονιάς είναι οι ιδιοκτήτες που άνοιξαν τα κλειστά ακίνητα (στις αρχές Σεπτεμβρίου) και όσοι προχώρησαν σε ανακαινίσεις, καθώς προβλέπεται μεγάλη έκπτωση από τον φόρο. Επίσης μειωμένο φόρο συγκριτικά με το περυσινό έτος θα πληρώσουν οι επαγγελματίες, καθώς καταργείται πλήρως το τέλος επιτηδεύματος, όπως επίσης και για τα «μυλοκάκια».

Το ηλεκτρονικό σύστημα Τaxis αναμένεται να ανοίξει στις 15 Μαρτίου και όσοι υποβάλουν νωρίτερα τη δήλωσή τους και πληρώσουν σε μία δόση τον φόρο που τους αναλογεί θα έχουν έκπτωση 4%. Στους κερδισμένους της φετινής χρονιάς συγκαταλέγονται:

1. **Οι επαγγελματίες.** Καταργείται οριστικά το τέλος επιτηδεύματος για όλα τα φυσικά πρόσωπα. Οι επαγγελματίες

Καταργείται πλήρως το τέλος επιτηδεύματος για τους ελεύθερους επαγγελματίες και για τα «μυλοκάκια».

που είχαν φορολογηθεί με τον νέο τεκμαρτό τρόπο θα διαπιστώσουν μείωση 325 ευρώ το 2025 από την κατάργηση του τέλους. Επίσης, όσοι αμείβονται με «μυλοκάκι» θα διαπιστώσουν στο εκκαθαριστικό της δήλωσης μείωση φόρου κατά 400-500 ευρώ λόγω της κατάργησης του τέλους επιτηδεύματος. Η κατάργηση αφορά όσους απασχολούνται σε έως 3 εργοδότες ή το 75% του εισοδήματός τους προέρχεται από έναν εργοδότη. Η κατάργηση αφορά τα εισοδήματα του 2024 που θα δηλωθούν το 2025 και μετά.

2. **Μικρότερο φόρο** θα πληρώσουν χιλιάδες ελεύθεροι επαγγελματίες, αυτοαπασχολούμενοι και ατομικές επιχειρήσεις. Οι διορθώσεις στο καθεστώς της τεκμαρτής φορολόγησης σε συν-

Το ηλεκτρονικό σύστημα Τaxis αναμένεται να ανοίξει στις 15 Μαρτίου και όσοι υποβάλουν νωρίτερα τη δήλωσή τους και πληρώσουν σε μία δόση τον φόρο που τους αναλογεί θα έχουν έκπτωση 4%.

δυασμό με την πλήρη κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος οβήνη τις επιβαρύνσεις που προκαλεί η αύξηση του ελάχιστου τεκμαρτού εισοδήματος από τα 10.920 ευρώ το 2023 στα 11.620 ευρώ

το 2024 λόγω της αναπροσαρμογής του κατώτατου μισθού και η επαναφορά στο 100% της προκαταβολής φόρου. Με τις αλλαγές στο σύστημα των τεκμαρτών κερδισμένοι θα είναι το επόμενο

έτος οι επαγγελματίες με έδρα και κατοικία σε οικισμούς με πληθυσμό έως 1.500 κατοίκους, καθώς το τεκμαρτό εισόδημα μειώνεται κατά 50%, όσοι απασχολούν εργαζομένους και όσοι έχουν τζίρο υψηλότερο του μέσου όρου.

3. **Έκπτωση φόρου** έως 3.200 ευρώ θα κερδίσουν όσοι εντός του 2024 ανακαινίσαν ή επισκεύασαν ακίνητα. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, οι δαπάνες για την αγορά αγαθών και τη λήψη υπηρεσιών που σχετίζονται με την ενεργειακή, λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση κτιρίων μειώνουν –ισόποσα κατανεμμένες σε περίοδο πέντε ετών– τον φόρο εισοδήματος των φυσικών προσώπων μέχρι την αναλογούντος για κάθε έτος φόρου, με ανώτατο συνολικά όριο δαπάνης τα 16.000 ευρώ. Οι δαπάνες για υλικά λαμβάνονται υπόψη μέχρι ποσού που αντιστοιχεί στο 1/3 του ποσού για δαπάνες υπηρεσιών. Αυτό σημαίνει ότι εάν κάποιος έχει δαπανήσει 16.000 ευρώ το 2024 για την ανακαίνιση του σπιτιού του, θα γλιτώσει φόρο εισοδήματος συνολικού ύψους 16.000 ευρώ, ποσό το οποίο επιμερίζεται ισόποσα σε πέντε χρόνια (3.200 ευρώ κάθε έτος),

αρκής γενομένης με το εκκαθαριστικό του 2025, έως το εκκαθαριστικό της φορολογικής δήλωσης του 2029. Για παράδειγμα, φορολογούμενος που διέθεσε 10.000 ευρώ για να επισκευάσει την κατοικία του και ο φόρος εισοδήματος που θα κληθεί να πληρώσει με το εκκαθαριστικό της φορολογικής δήλωσης του 2025 ανέρχεται σε 3.000 ευρώ, θα δει τον λογαριασμό της φορολογικής δήλωσης να περιορίζεται στα 1.000 ευρώ λόγω της έκπτωσης των 2.000 ευρώ (10.000:5=2.000) που προβλέπεται για τις δαπάνες ανακαίνισης του ακινήτου του.

4. **Ιδιοκτήτες** κενών κατοικιών. Οι φορολογούμενοι οι οποίοι μετά τις 8 Σεπτεμβρίου 2024 άνοιξαν κατοικίες που είχαν κλειστές τα τελευταία τρία χρόνια και τις νοίκιασαν ή επέστρεψαν από τη βραχυχρόνια στη μακροχρόνια μίσθωση θα διαπιστώσουν στο εκκαθαριστικό της φορολογικής δήλωσης ότι δεν θα πληρώσουν ούτε ένα ευρώ φόρο για τα νοίκια που θα έχουν εισπράξει το τελευταίο τρίμηνο του 2024. Σημειώνεται ότι η φοροαπαλλαγή ισχύει για 36 μήνες.

WIZ GUIDE

50 BEST

RESTAURANTS

BY
Bank of Cyprus

20
24

wiz-guide.com

— THE —
WINE
FAIR

28 Ιανουαρίου, 2025

ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΑ

ΑΗΣ ΑΜΠΕΛΗΣ
ALL AMBLES WINES & ALL OTHERS ORGANISATIONS

KYPEROUNDA WINERY

MALLIA WINERY

STERNA
EST. 1995 BOUTIQUE WINERY

Vasilikon
WINERY

VLASSIDES
WINERY

ZAMBARTAS
WINERIES

Ενίσχυση εξωστρέφειας μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Νέο πρόγραμμα χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ ύψους 200 εκατομμυρίων ευρώ

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Την ενίσχυση της εξωστρέφειας μικρο-μεσαίων επιχειρήσεων με ποσά έως 200.000 ευρώ θα χρηματοδοτήσει ένα νέο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ, συνολικού προϋπολογισμού 200 εκατ. ευρώ, η προ-δημοσίευσή του οποίου θα γίνει την προσεχή Δευτέρα, όπως ανακοίνωσαν χθες σε συνέντευξη Τύπου για τις χρηματοδοτήσεις των ευρωπαϊκών ταμείων ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Κωστής Χατζηδάκης και ο αναπληρωτής υπουργός Νίκος Παπαθανάσης.

Συγκεκριμένα θα χρηματοδοτούνται με ποσοστό έως 50% επιχειρηματικά σχέδια μέχρι 400.000 ευρώ, ενώ ειδικά για τις ήδη εξωστρέφεις επιχειρήσεις η χρηματοδότηση θα φθάνει στο 60%. Όπως τόνισε ο κ. Χατζηδάκης, το συγκεκριμένο πρόγραμμα «έχει ιδιαίτερη βαρύτητα, γιατί σε ταραγμένους καιρούς, όπως αυτοί που διανύουμε, είναι σημαντικό να έχουμε μια εξωστρεφή οικονομία». Οι όροι του προγράμματος θα γίνουν γνωστοί τη Δευτέρα.

Θα επιδοτούνται με ποσοστό έως 50% σχέδια μέχρι 400.000 ευρώ, ενώ ειδικά για τις ήδη εξωστρεφείς επιχειρήσεις η επιδότηση φθάνει στο 60%.

Εντός του Ιανουαρίου, εξάλλου, θα προκηρυχθεί και το πρόγραμμα «Αναβαθμίζω το Σπίτι μου» για εργασίες ανακαίνισης και ενεργειακής αναβάθμισης, σε κύρια ή εξοχική κατοικία, προϋπολογισμού 400 εκατ. ευρώ, με χρηματοδότηση 300 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης, που θα χορηγεί άτοκα δάνεια έως 25.000 ευρώ σχεδόν χωρίς περιοριστικά εισοδηματικά κριτήρια.

Όπως αναφέρθηκε χθες, το «Σπίτι μου II», προϋπολογισμού 2 δισ. ευρώ, εκ των οποίων το 1 δισ. ευρώ είναι οι δανειακοί πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης, είχε μεγάλη ανταπόκριση, καθώς μέσα σε 25 ώρες από το άνοιγμα της πλατφόρμας υποβλήθηκαν 25.000 αιτήσεις. Πρόκειται για 1.000 αιτήσεις την ώρα, σκόλασε ο κ. Παπαθανάσης.

Μικροποτισώσις
Από τις 27 Ιανουαρίου, τέλος, θα ξεκινήσει τη λειτουργία του το νέο Ταμείο Μικροπιστώσεων, 80 εκατ. ευρώ, το οποίο θα δίνει δάνεια σε πολύ μικρές επιχειρήσεις, έως 10 ατόμων, ύψους 3.000-25.000 ευρώ, άτοκα σε ποσοστό 60% για τη γενική επιχειρηματικότητα ή 75% για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα, ενώ το υπόλοιπο 40% ή 25% αντίστοιχα

8 βασικά έργα μεταρρυθμιστικού χαρακτήρα του Ταμείου Ανάκαμψης που έχουν προγραμματιστεί για το 2025

Μεταρρύθμιση της Δικαιοσύνης – νέος δικαστικός χάρτης
Ολοκλήρωση της Ψηφιακής Δικαιοσύνης, ανανέωση των κτιριακών και υλικοτεχνικών υποδομών και ενίσχυση του προσωπικού των δικαστικών υπαλλήλων κ.ά.

Πρόγραμμα εκπόνησης τοπικών και ειδικών πολεοδομικών σχεδίων σε 750 δημοτικές ενότητες σε όλη τη χώρα (προϋπολογισμός: 323 εκατ. ευρώ)

Ανακαίνιση 80 δημοσίων νοσοκομείων (προϋπολογισμός: 450 εκατ. ευρώ)

Επέκταση «Προσωπικού Ιατρού» και αναβάθμιση κτιριακών υποδομών 156 κέντρων υγείας (προϋπολογισμός: 365,4 εκατ. ευρώ)

Βόρειο τμήμα του E-65 Τρίκαλα - Εγνατία Οδός
Μήκους 70 χλμ. - έχει ολοκληρωθεί το 65% του έργου (προϋπολογισμός: 480 εκατ. ευρώ)

«Σπίτι μου II»: Πρόγραμμα χαμηλότοκων στεγαστικών δανείων για την αγορά πρώτης κατοικίας (προϋπολογισμός: 2 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 1 δισ. από τους δανειακούς πόρους του ΤΑΑ)

Ολοκλήρωση του Εθνικού Κτηματολογίου
Έχει ήδη ολοκληρωθεί πάνω από το 85% της κτηματογράφησης

85 έργα επεξεργασίας και καθαρισμού αστικών λυμάτων περιβαλλοντικά ευαίσθητων οικισμών (προϋπολογισμός: 455 εκατ. ευρώ)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Καμπανάκι» από UBS για μία νέα κρίση χρέους στην Ευρωζώνη

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Μπορεί ο κίνδυνος για το ξέσπασμα μιας νέας κρίσης χρέους στην Ευρωζώνη στα επόμενα δύο χρόνια να είναι χαμηλός, ωστόσο οι πιθανότητες αυξάνονται όσο πλησιάζουμε στο τέλος της τρέχουσας δεκαετίας, εκτιμά η UBS. Η Γαλλία (κυρίως), η Ιταλία και το Βέλγιο είναι οι πιο ευάλωτες στις ανησυχίες της αγοράς για τα δημοσιονομικά τους –αν και όχι οι μόνες–, ενώ χώρες όπως η Ελλάδα, οι οποίες βρέθηκαν αντιμέτωπες με μνημόνια, παρουσιάζουν βελτιωμένη ανθεκτικότητα, όπως επισημαίνει.

Ο κίνδυνος νέας κρίσης χρέους βραχυπρόθεσμα είναι περιορισμένος λόγω των μειώσεων των επιτοκίων και της περαιτέρω νομισματικής χαλάρωσης από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, τα οποία και στήριζουν τη βιωσιμότητα του χρέους, όπως εξηγεί ο ελβετικός οίκος.

Επιπλέον, οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες σημείωσαν ιστορικά χαμηλά κόστη δανεισμού την περίοδο 2015-2021, κάτι που σημαίνει ότι το απόθεμα του χρέους τους θα ανατιμολογηθεί πιο αργά ως απόπτωση στην αύξηση των αποδόσεων στην αγορά. Όπως τονίζει η UBS, αν και οι μεγάλοι όγκοι μετακλίσιου χρέους αποτελούν έναν παράγοντα κινδύνου, τα υψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα προσελκύουν ολόένα και μεγαλύτερη προσοχή και αυξάνουν την ευαισθησία στις πιέσεις στην αγορά ομολόγων.

Οι ευρωπαϊκές χώρες που είναι πιο ευαίσθητες στις ανησυχίες για τα δημοσιονομικά, κατά την άποψη της UBS, είναι η Γαλλία, η Ιταλία, το Βέλγιο, η Ουγγαρία, η Ρουμανία και η Σλοβακία. Αντίθετα, οι χώρες που βρέθηκαν στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής κρίσης χρέους και έλαβαν προγράμματα διάσωσης, δηλαδή η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Πορτογαλία και η Ισπανία, έχουν βελτιώσει σημαντικά τις δημοσιονομικές θέσεις τους, παρουσιάζοντας υγιή δημοσιονομικά ισοζύγια και μείωση των δεικτών χρέους. Αν και τα προγράμματα λιτότητας προκάλεσαν αρχικά οικονομικές δυσκολίες, αυτές οι οικονομίες αναπτύσσονται πλέον πάνω από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης και επιδεικνύουν βελτιωμένη ανθεκτικότητα.

Μεταξύ των τριών μεγαλύτερων οικονομιών της Ευρωζώνης, τόσο η Γαλλία όσο και η Ιταλία είναι πλέον ευαίσθητες στο αυξανόμενο κόστος δανεισμού, όπως τονίζει η UBS, ενώ η χαμηλή οικονομική ανάπτυξη και οι μεγάλες δημόσιες επενδύσεις της Γερμανίας εγείρουν ερωτήματα σχετικά με την ικανότητά της να διατηρεί υγιείς δημοσιονομικούς δείκτες.

Η κατάσταση του χρέους της

Γαλλίας αποτελεί τη σημαντικότερη ομολόγων βραχυπρόθεσμα, κατά τον ελβετικό οίκο. Ενώ η Ιταλία και το Βέλγιο διαχειρίζονται αυξημένα κρατικά χρέη εδώ και δεκαετίες, κάνοντας αρκετά για να περιορίσουν τους δημοσιονομικούς κινδύνους, η Γαλλία παρουσιάζει επίμονα ελλείμματα, ωθώντας το χρέος της συνεχώς υψηλότερα τα τελευταία 30 χρόνια. Η Γαλλία έχει εκπληρώσει το κριτήριο για το όριο του ελλείμματος του 3% της Συνθήκης του Μάαστριχτ μόνο σε επτά από τα τελευταία 24 χρόνια και δεν έχει καταγράψει πλεόνασμα ποτέ από το

Πιο ευάλωτες χώρες η Γαλλία και η Ιταλία. Στον αντίποδα, ο άλλοτε αδύναμος ευρωπαϊκός Νότος σημειώνει ισχυρές επιδόσεις.

1974, όπως παρατηρεί ο οίκος. Και αυτή τη στιγμή, όπως προσθέτει, υπάρχει έλλειψη πολιτικής και δημόσιας υποστήριξης για υγιή δημόσια οικονομικά στη χώρα.

Πάντως, η UBS θεωρεί ότι η κατάσταση του χρέους της Γαλλίας επιδεινώνεται μεν αλλά σε μέτριους ρυθμούς, αφήνοντας σημαντικό δημοσιονομικό περιθώριο για πιο θετικά δημοσιονομικά αποτελέσματα. Ετσι, ακόμη και αν επιμείνουν οι δυσμενείς συνθήκες χρηματοδότησης και τα υψηλά ελλείμματα, τα κρίσιμα επίπεδα που θα ενισχύσουν τις ανησυχίες δεν επενδύονται «σε επικίνδυνα» επίπεδα, θα επιτευχθούν αργότερα μέσα στην τρέχουσα δεκαετία.

Σε ένα τέτοιο σενάριο, η κεντρική τράπεζα θα αποτελέσει την πρώτη γραμμή άμυνας, αλλά σε αντίθεση με τις ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο ή την Ιαπωνία, η απάντηση της ΕΚΤ περιπλέκεται από νομικούς περιορισμούς και αποκλίνουσες προοπτικές.

Στους κορυφαίους προορισμούς για Γερμανούς, Βρετανούς και Γάλλους η Ελλάδα

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Πολύ ψηλά στις προτιμήσεις των μεγάλων ευρωπαϊκών αγορών, από τις οποίες έλκει ταξιδιώτες η χώρα, βρίσκεται η Ελλάδα, ωστόσο ο ανταγωνισμός με την Ισπανία αλλά και άλλες χώρες όπως η Πορτογαλία και η Κροατία εντείνεται. Σε κάθε περίπτωση, η χώρα αποτελεί πλέον ισχυρότατο brand και ώριμο προορισμό για τουρισμό υψηλού επιπέδου, ενώ έχει αφήσει πολύ πίσω της την εποχή που η Τουρκία και η Αίγυπτος αποτελούσαν ανταγωνιστές της. Για τις μεγάλες αγορές της Ευρώπης το brand «Ελλάδα» βρίσκεται πλέον στο top 5.

Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 3η θέση προτίμησης για ταξίδια στο εξωτερικό τους επόμενους 12 μήνες για την αγορά της Γερμανίας, στην 4η θέση για την αγορά της Γαλλίας, στην 5η θέση για την αγορά του Ην. Βασιλείου και στην 7η θέση για την αγορά της Ισπανίας. Σε σχέση με το 2023 η Ελλάδα έπεσε κατά δύο θέσεις στην αγορά του Ην. Βασιλείου, ενώ η θέση της δεν μεταβλήθηκε στις άλλες αγορές.

Σχετικά με τις άλλες χώρες του εξωτερικού που ενδιαφέρονται να επισκεφθούν όσοι απάντησαν ότι ενδιαφέρονται να επισκεφθούν την Ελλάδα τους επόμενους 12 μήνες, η εικόνα είναι αρκετά όμοια στις υπό μελέτη αγορές με μικρές διαφοροποιήσεις. Η Ισπανία και η Ιταλία βρίσκονται στις κορυφαιές δύο θέσεις και ακολουθεί η Πορτογαλία στην 3η θέση, με εξαίρεση τη Γερμανία όπου στην 3η θέση είναι η Κροατία και η Πορτογαλία βρίσκεται στην 6η θέση, με μικρή ωστόσο διαφορά από τις προηγούμενες δύο θέσεις.

Τα συμπεράσματα αυτά βασίζονται σε έρευνα που διενεργήθηκε από την εταιρεία GWI με βασικό θέμα τις προ-

Ισχυροποιείται το brand «Ελλάδα», αλλά εντείνεται και ο ανταγωνισμός.

τιμήσεις των επισκεπτών αναφορικά με πιθανούς προορισμούς τους επόμενους 12 μήνες και παρουσιάζονται ενδελεχώς σε μελέτη του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ) με τίτλο: «Το brand Ελλάδα: Πόσο ελκυστική είναι η Ελλάδα ως τουριστικός προορισμός; Σύγκριση με ανταγωνιστικούς μεσογειακούς προορισμούς».

Αναλυτικότερα ανά αγορά, οι top 5 χώρες που σκέφτονται να επισκεφθούν οι υπό μελέτη αγορές στο εξωτερικό τους επόμενους 12 μήνες είναι:

– **Για τους Γερμανούς:** Ιταλία (29,1%), Ισπανία (28,5%), Ελλάδα (20,3%), Αυστρία (18,4%), Γαλλία (17,4%). Να σημειωθεί ότι η Ιταλία, η Γαλλία και η Αυστρία συννορεύουν με τη Γερμανία και συνεπώς ευνοούνται από εύκολη οδική πρόσβαση.
– **Για τους Γάλλους:** Ισπανία (31,4%), Ιταλία (21,6%), Πορτογαλία (16,6%), Ελλάδα (12,9%), Ην. Βασίλειο (11,8%). Να σημειωθεί ότι η Ιταλία και η Ισπανία συννορεύουν με τη Γαλλία και συνεπώς ευνοούνται από εύκολη οδική πρόσβαση.
– **Για τους Βρετανούς:** Ισπανία (34,1%), Ιταλία (22,2%), Γαλλία (20,0%), ΗΠΑ (19,8%), Ελλάδα (19%).

– **Για τους Ισπανούς:** Ιταλία (29,7%), Γαλλία (23,8%), Πορτογαλία (20,6%), Ην. Βασίλειο (15,0%), ΗΠΑ (11,8%). Να σημειωθεί ότι η Πορτογαλία και η Γαλλία συννορεύουν με την Ισπανία και συνεπώς ευνοούνται από εύκολη οδική πρόσβαση.

Στις επιμέρους αγορές, και συγκρίνοντας με το 2023, Πορτογαλία και Κρο-

Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 3η θέση προτίμησης για ταξίδια στο εξωτερικό τους επόμενους 12 μήνες για την αγορά της Γερμανίας, στην 4η θέση για τη Γαλλία, στην 5η θέση για το Ην. Βασίλειο και στην 7η θέση για την Ισπανία.

ατία ανέβηκαν κατά μία θέση για την αγορά της Γερμανίας το 2024. Αντίθετα, η Κροατία έπεσε κατά μία θέση για την αγορά της Γαλλίας, ενώ η Τουρκία ανέβηκε κατά δύο θέσεις. Για την αγορά του Ην. Βασιλείου, η Ελλάδα έπεσε κατά δύο θέσεις σε σχέση με το 2023, ενώ η Κροατία ανέβηκε κατά δύο θέσεις. Για την αγορά της Ισπανίας, η Κροατία ανέβηκε κατά μία θέση, ενώ η Τουρκία έπεσε οκτώ θέσεις.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι αγορές που παρουσιάζονται, δηλαδή Γερμανία, Ην. Βασίλειο, Γαλλία και Ισπανία, το 2019 εισέφεραν σχεδόν το 40% των συνολικών εσόδων του εισερχόμενου τουρισμού, ενώ το 2023 το ξεπέρασαν, αγγίζοντας το 43%.

«Επίκεντρο της μελέτης είναι οι προτιμήσεις των επισκεπτών αναφορικά με πιθανούς προορισμούς τους επόμενους 12 μήνες, εμπεριέχοντας συνεπώς

τους καλοκαιρινούς μήνες που είναι καίριες σημασίες για τον ελληνικό τουρισμό», διευκρινίζεται στη μελέτη που υπογράφουν ο επιστημονικός διευθυντής του ΙΝΣΕΤΕ Άρνης Ικκος και η αναλύτρια Γιαννίνα Ρασούλη. «Συγκρίνοντας τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, και επαναλαμβάνοντας την εργασία κάθε φορά, σε κοινό που έχει προτίμηση σε έναν συγκεκριμένο ανταγωνιστικό προορισμό, προκύπτουν ενδιά-

φέροντα συμπεράσματα που συγχρόνως φανερώνουν την ισχύ του τουριστικού brand Ελλάδας», σημειώνουν. Τα ευρήματα της μελέτης αντικατοπτρίζονται όμως και στις ταξιδιωτικές αφίξεις και εισπράξεις, σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος: Για το δεκάμηνο του 2024, που καλύπτουν τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία, δηλαδή την περίοδο από τον Ιανουάριο έως και τον Οκτώβριο, οι εισπράξεις από τη Γερμανία αυξήθηκαν κατά 3,9% στα 3,6 δισ., ενώ οι εισπράξεις από τη Γαλλία μειώθηκαν κατά 10% στο 1,261 δισ. ευρώ. Αυξημένες κατά 15,7% ήταν οι εισπράξεις από την Ιταλία, οι οποίες διαμορφώθηκαν στο 1,204 δισ. ευρώ. Από τις λοιπές χώρες, μείωση κατά 1,3% παρουσίασαν οι εισπράξεις από το Ην. Βασίλειο στα 3,214 δισ., ενώ οι εισπράξεις από τις ΗΠΑ αυξήθηκαν κατά 10,1% στο 1,416,2 δισ. ευρώ.

Στο σύνολο του δεκαμήνου, δηλαδή από τον Ιανουάριο έως και τον Οκτώβριο του 2024, η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση κατέγραψε άνοδο κατά 9,2% και διαμορφώθηκε σε 33,788 εκατομμύρια ταξιδιώτες, έναντι 30,933 εκατομμυρίων την αντίστοιχη περίοδο του 2023. Ανά χώρα, στα μεγέθη του εισερχόμενου τουρισμού ξεχωρίζουν η αύξηση των αφίξεων από τη Γερμανία κατά 14,9% σε 5,219 εκατομμύρια ταξιδιώτες, η αύξηση κατά 7,3% από τη Γαλλία σε 1,912 εκατομμύριο και η αύξηση κατά 10,3% της κίνησης από την Ιταλία, η οποία διαμορφώθηκε σε 1,937 εκατομμύριο ταξιδιώτες. Αναφορικά με τις λοιπές χώρες, η ταξιδιωτική κίνηση από το Ην. Βασίλειο μειώθηκε κατά 2,2% και διαμορφώθηκε σε 4,393 εκατομμύρια ταξιδιώτες, ενώ αυτή από τις ΗΠΑ αυξήθηκε κατά 7,9% σε 1,369 εκατομμύριο.

Υψηλά οι τιμές παρά τη μείωση πληθωρισμού

Τρόφιμα, κόστος στέγασης, ηλεκτρικό ρεύμα, θέρμανση και μια σειρά υπηρεσιών παραμένουν ακριβά για τα νοικοκυριά

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Στα τέλη του 2021, εποχή που η οικονομία και η παραγωγή αλλά και η καθημερινότητα άρχιζαν να μπαίνουν στην πολυπόθητη, μετά την πανδημία, «κανονικότητα», ένα λίτρο επώνυμο φρέσκο γάλα κόστιζε 1,35 ευρώ και ένα κιλό αλεύρι για όλες τις χρήσεις 1,28 ευρώ. Με 7,50 ευρώ αγόραζες άνετα ένα λίτρο ελαιόλαδο από το σούπερ μάρκετ, καθώς και ένα κιλό φέτα. Τα ενοίκια ήταν σε ανεκτά επίπεδα και η αναζήτηση παρόχου για το ηλεκτρικό ρεύμα και το πιο συμφέρον τιμολόγιο δεν αποτελούσε δύσκολο γρίφο. Οι περισσότεροι, άλλωστε, δεν έμπαιναν καν στον κόπο.

Τέσσερα χρόνια μετά, το ίδιο επώνυμο γάλα κοστίζει 1,68 ευρώ –και μάλιστα αυτή είναι η τιμή έπειτα από προσφορά, διότι κανονικά θα κόστιζε 1,78 ευρώ–, το ίδιο αλεύρι κοστίζει 1,70 ευρώ, επίσης έπειτα από προσφορά, ενώ εάν θέλεις να φας φέτα και να ριζεις και λίγο ελαιόλαδο από πάνω, καλύτερα να το ξανασκεφθείς. Το ελαιόλαδο κοστίζει περί τα 10 ευρώ/λίτρο –πέρυσι τέτοια εποχή κόστιζε 12-13 ευρώ/λίτρο– και η φέτα 12 ευρώ/κιλό. Το χειρότερο; Για να μπορέσεις να καταναλώσεις τα παραπάνω σε ένα σπίτι στην Αθήνα το οποίο δεν είναι δικό σου, θα πρέπει να καταβάλεις περίπου το 56% του μηνιαίου εισοδήματός σου. Μετά αυτό, μάλλον δεν θα έχουν μείνει και πολλά χρήματα για να αγοράσεις φέτα και ελαιόλαδο, αλλά θα στραφείς στο «λευκό τυρί» και θα περιμένεις να σου δώσει κάνας συγγενής από το χωριό έναν τενεκέ λάδι.

Οι προαναφερθείσες τιμές –με εξαίρεση τα ενοίκια– είναι σχετικά χαμηλότερες σε σύγκριση με αυτές που πληρώσαμε το 2023, καθώς οι τιμές στην ενέργεια, μετά και τις κρατικές παρεμβάσεις (αναστολή εφαρμογής ρήτρας αναπροσαρμογής και κρατικές επιδοτήσεις), αποκλιμακώθηκαν, για να ακολουθήσουν με πολύ βραδύτερους ρυθμούς και οι τιμές στα τρόφιμα. Μάλιστα, τον Δεκέμβριο του 2024 καταγράφηκε αρνητικός πληθωρισμός στα τρόφιμα με την έστω και οριακή μείωση τιμών κατά 0,3% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2023. Αν και σαφώς η ε-

Οι πόλεμοι, η κλιματική κρίση και οι γεωπολιτικές εντάσεις προκαλούν νέες αναταράξεις στο δύσκολο μέτωπο των τιμών.

ξέλιξη αυτή είναι θετική, όχι τόσο διότι υπήρξε μια θεαματική μείωση τιμών, αλλά κυρίως διότι ανακόπηκε η άνοδος τους, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί επαρκής. Πολλώ δε μάλλον, να δίνει έναυσμα για πανηγυρισμούς. Από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για τον μέσο ετήσιο πληθωρισμό προκύπτει ότι σε σύγκριση με το 2021 οι τιμές των τροφίμων το 2024 ήταν αυξημένες κατά περίπου 29%, με την εικόνα να μην είναι πολύ καλύτερη εάν συγκρίνουμε τις τιμές του Δεκεμβρίου του 2024 με αυτές του Δεκεμβρίου του 2021, αφού είναι υψηλότερες περίπου κατά 25%. Το παραπάνω επιβεβαιώνει, βεβαίως, αυτό που επαναλαμβάνουν με κάθε ευκαιρία τα στελέχη των αλυσίδων σούπερ μάρκετ, ότι δηλαδή οι τιμές δεν θα επανέλθουν ποτέ στα προ του 2021 επίπεδα.

Το κόστος στέγασης είναι υψηλότερο σήμερα κατά 15,40% σε σύγκριση με το 2021, χωρίς αυτό να ανταποκρίνεται απολύτως στην πραγματικότητα. Υπάρχουν δύο λόγοι που δεν είναι ακόμη μεγαλύτερη η απόκλιση: Πρώτον, σε σύγκριση με το 2022 έχουν υποχωρήσει οι τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος που πληρώνουν τα νοικοκυριά, ενώ υποχώρησε και η τιμή του φυσικού αερίου που είχε εκτοξευθεί στα ύψη μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Δεύτερον, δυστυχώς είναι συχνή η δήλωση χαμηλότερων μισθωμάτων από τα πραγματικά που καλούνται να πληρώσουν οι ενοικιαστές, με συνέπεια να μην αποτυπώνονται με ακρίβεια οι υπερόγκες αυξήσεις στα ενοίκια κατοικιών που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια.

Πολύ υψηλότερες σε σύγκριση με τρία χρόνια πριν είναι οι χρεώσεις στα τουριστικά καταλύματα και στην εστίαση (19,20%), οι μεταφορές, κυρίως λόγω

των πολύ μεγάλων ανατιμήσεων σε αεροπορικά και ακτοπλοϊκά εισιτήρια (17,96%), οι τιμές στα είδη ένδυσης - υπόδησης (17,83%), ενώ ακριβότερα κατά 14,41% είναι τα διαρκή αγαθά, τα είδη νοικοκυριού και υπηρεσίες, καθώς και οι χρεώσεις στις υπηρεσίες υγείας (11,03%).

Πιέσεις για νέες αυξήσεις

Ο βασικός λόγος που η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού δεν επιτρέπει πανηγυρισμούς και εφσυσυχασμό είναι ότι όχι μόνο δεν έχουν εκλείψει οι περισσότεροι από τους κύριους παράγοντες που προκάλεσαν την τελευταία πλη-

θωριστική κρίση, αλλά σε αυτούς προστίθενται και άλλοι.

Παρά την πρόσφατη συμφωνία για εκκευρία στη Γάζα, καθώς και τις δηλώσεις των Χούθι ότι θα σταματήσουν τις επιθέσεις στα πλοία στην Ερυθρά Θάλασσα, η κατάσταση στη Μέση Ανατολή είναι βέβαιο ότι θα παραμείνει έκρυθμη. Κατ' αρχάς, η συμφωνία θα πρέπει να εγκριθεί, να εφαρμοστεί και να τηρηθεί, ενώ για την ώρα προβλέπεται ότι είναι διάρκειας έξι εβδομάδων. Ουδείς μπορεί να αποκλείσει ότι δεν θα υπάρξει κάποια νέα εστία έντασης στην πολυπαθή περιοχή. Την ίδια ώρα οδεύουμε στη συμπλήρωση τριών ετών από την

έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία και ήδη η πρόσφατη εξέλιξη με το οριστικό κλείσιμο της διέλευσης ρωσικού φυσικού αερίου μέσω Ουκρανίας προκαλεί αναταράξεις στην τροφοδοσία της Ευρώπης. Εξάλλου, οι συνέπειες της κλιματικής κρίσης θα είναι πλέον συνεχείς, προκαλώντας κατά καιρούς ελλείψεις στην παραγωγή βασικών αγροτικών πρώτων υλών, από σιτηρά μέχρι κακάο και καφέ.

Στα παραπάνω ήρθε να προστεθεί η εκλογή Τραμπ στην προεδρία των ΗΠΑ, στο πρόγραμμα του οποίου περιλαμβάνονται μέτρα εμπορικού προστατευτισμού (δασμοί κ.ά.). «Τα γεωπολιτικά

ρήγματα, ο γεωοικονομικός κατακερματισμός και οι τάσεις εμπορικού προστατευτισμού εάν ενταθούν μπορεί να προκαλέσουν εκ νέου άνοδο στις τιμές των εισαγομένων προϊόντων, πλύνοντας το διεθνές εμπόριο και τις επενδύσεις και υποσκάπτοντας την παραγωγικότητα και την ανθεκτικότητα των οικονομιών μακροπρόθεσμα», επισημαίνεται χαρακτηριστικά στην τελευταία ενδιάμεση έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος για τη νομισματική πολιτική. Στην ίδια έκθεση, μάλιστα, υπογραμμίζεται ο αρνητικός ρόλος του πληθωρισμού στην ανάπτυξη: «Η ανάπτυξη θα μπορούσε να επηρεαστεί δυσμενώς σε περίπτωση βραδύτερης υποχώρησης του πληθωρισμού, που θα οδηγούσε σε μικρότερη αποκλιμάκωση των βασικών επιτοκίων έναντι των αρχικών εκτιμήσεων. Αντίθετα, η ανάπτυξη μπορεί να υπερβεί τις προσδοκίες εάν ο πληθωρισμός μειωθεί ταχύτερα, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη, τα πραγματικά εισοδήματα και τις καταναλωτικές δαπάνες».

Στην Ελλάδα, πολύ περισσότερο από ό,τι στην Ευρώπη, παρατηρείται τους τελευταίους μήνες υψηλός πληθωρισμός στον τομέα των υπηρεσιών. Είναι μάλιστα αυτή η συνιστώσα που επιδόσει μεγαλύτερη και ταχύτερη αποκλιμάκωση του γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή. Σύμφωνα με την ΤτΕ, «η αργή αποκλιμάκωση του πληθωρισμού των υπηρεσιών αποδίδεται σε έναν συνδυασμό παραγόντων, όπως υψηλή ζήτηση λόγω τουρισμού, μισθολογικές αυξήσεις, έμμεση φορολογία (επιβολή του "τέλους ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση", που αντικατέστησε τον φόρο διανυκτέρευσης, με αυξημένους όμως συντελεστές, επιβολή ΦΠΑ με συντελεστή 13% στα καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης, επαναφορά του συντελεστή ΦΠΑ στο 24% για συγκεκριμένες υπηρεσίες εστίασης), καθώς επίσης και σημαντικές αυξήσεις των ενοικίων». Δεδομένου μάλιστα ότι θα υπάρξουν μέσα στο 2025 νέες μισθολογικές αυξήσεις, ενώ δεν αναμένεται κάποια μείωση των έμμεσων φόρων με τους οποίους επιβαρύνονται οι υπηρεσίες, εκτιμάται ότι ο πληθωρισμός των υπηρεσιών θα αποκλιμακωθεί με αργούς ρυθμούς.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΜΕ ΑΠΟΨΗ

ΣΠΟΡ FM 95.0

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

Φωτεινή Βελεσιώτου

Παναγιώτης Μάργαρης

Ριάλτο

Σάββατο 01

Φεβ 2025, 20:30

Λόφος Λαϊκός

Φωτεινή Βελεσιώτου

Παναγιώτης Μάργαρης

Μεγάλοι Χορηγοί: **ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ**, **medochemie**, **Island Oil**

Χορηγοί Επικοινωνίας: **RIK**, **KANALI 5**, **Litmasco**

Πληροφορίες / Εισιτήρια **www.rialto.com.cy** ή στο **77 77 77 45** (δευ-παρ 10:00-15:00)

Ψηφιακός χάρτης με αξίες ακινήτων σε κάθε περιοχή

Η εφαρμογή *price map* θα υπολογίζει μέσω των συμβολαίων πώλησης την τιμή τους

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Πόσο ακριβώς κοστίζει η αγορά ενός ακινήτου σε μια περιοχή, για παράδειγμα των Αθηνών; Τι πρέπει να ξέρει ο υποψήφιος αγοραστής ή και ο πωλητής ενός διαμερίσματος; Οι αγγελίες δίνουν την πραγματική αξία του ακινήτου; Όλα αυτά τα ερωτήματα θα επιχειρήσει να απαντήσει η νέα εφαρμογή *price map*, που θα «βγει» στον αέρα στα τέλη Μαρτίου και έχει σχεδιαστεί από το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Συγκεκριμένα, οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να μάθουν τη μέση τιμή πώλησης ενός ακινήτου σε κάποιο δημοτικό διαμέρισμα, όπως για παράδειγμα στη Λαμπρινή στο Γαλάτσι ή στα Ίλιστα κ.λπ., όπως αυτή έχει προκύψει από τα συμβόλαια πώλησης ακινήτων.

Μάλιστα, ο υποψήφιος αγοραστής μπορεί με τη χρήση φίλτρων να μάθει ακριβώς την αξία ενός ακινήτου. Δηλαδή, μπορεί να ζητήσει στοιχεία για ένα διαμέρισμα τρίτου ορόφου με δύο προσόψεις και έτος κατασκευής, για παρά-

Συγκράτηση τιμών

Η **κυβέρνηση** και το αρμόδιο υπουργείο υποστηρίζουν ότι με τη νέα εφαρμογή είναι εφικτό να «ξεφουσκώσουν» οι τιμές των ακινήτων ή διαφορετικά να συγκρατηθούν σε λογικά επίπεδα, καθώς οι διαφορές μεταξύ τιμών αγγελίας και πραγματικών τιμών συναλλαγής είναι πολύ μεγάλες.

Τεχνητή νοημοσύνη

Με τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης η εφαρμογή έχει τη δυνατότητα να «διαβάσει» όλα τα συμβόλαια και να δώσει και ιστορικά στοιχεία πωλήσεων. Όπως, για παράδειγμα, ποια ήταν η μέση πραγματική τιμή πώλησης το 1980 ή το 1990 και ούτως καθ' εξής.

δείγμα, μετά το 2020. Η εφαρμογή θα «ψάξει» σε όλα τα συμβόλαια που έχουν συναφθεί και θα απαντήσει στον ενδιαφερόμενο.

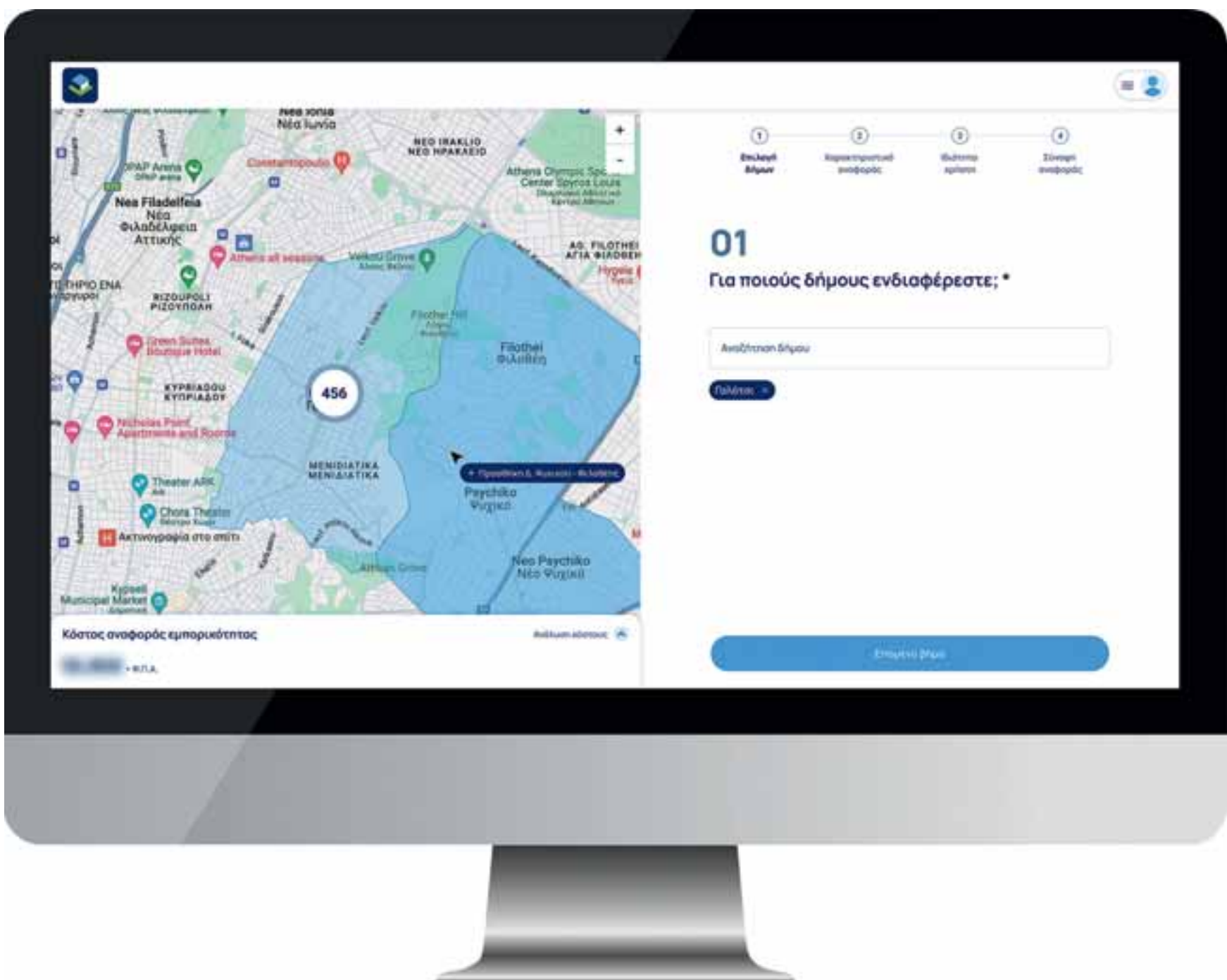
Ουσιαστικά θα τον ενημερώσει για τη μέση τιμή πώλησης ακινήτων με τα ανωτέρω χαρακτηριστικά. Μέσα από το *price map* θα δίνεται η δυνατότητα πρόσβασης στις πραγματικές τιμές συναλλαγής για όλη την κτηματογραφημένη επικράτεια. Μέχρι σήμερα η εκτίμηση της αξίας για ένα ακίνητο γίνεται κυρίως μέσα από τις σχετικές αγγελίες, οι οποίες ενδεχομένως αφορούν τιμές προσδοκίας. Η πλατφόρμα θα επιτρέπει την ανάλυση των διαφορών μεταξύ δηλωμένων και πραγματικών τιμών, ενισχύοντας τον υγιή ανταγωνισμό. Οι εκτιμήσεις των ακινήτων θα βασίζονται

σε αξιόπιστα δεδομένα, μειώνοντας τις αβεβαιότητες. Οι πληροφορίες θα προέρχονται από πηγές όπως το Κτηματολόγιο και η ΑΑΔΕ, ενώ θα καλύπτουν στοιχεία όπως η τοποθεσία, η έκταση, οι υποδομές και η εμπορικότητα κάθε ακινήτου. Η πρόσβαση θα διευκολύνεται με διαδραστικούς χάρτες και φίλτρα αναζήτησης. Βέβαια, μπορεί οι αγγελίες να έχουν τεράστια απόσταση από τις τιμές που αναγράφονται στα συμβόλαια, ωστόσο και οι τιμές των συμβολαίων δεν είναι πάντα οι πραγματικές, καθώς συνήθως τα συμβόλαια προσγειώνονται στις αντικειμενικές αξίες των ακινήτων. Σε κάθε περίπτωση θα είναι πιο κοντά στην πραγματική τιμή πώλησης του ακινήτου. Με τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης η εφαρμογή έχει τη δυνατότητα να «διαβάσει» όλα τα συμβόλαια και να δώσει και ιστορικά στοιχεία πωλήσεων. Όπως για παράδειγμα ποια ήταν η μέση πραγματική τιμή πώλησης το 1980 ή το 1990 και ούτως καθ' εξής.

Η κυβέρνηση και το αρμόδιο υπουργείο υποστηρίζουν ότι με τη νέα εφαρμογή είναι εφικτό να «ξεφουσκώσουν» οι τιμές των ακινήτων ή διαφορετικά να συγκρατηθούν σε λογικά επίπεδα. Όπως αναφέρει ο υφυπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης Κ. Κυρανάκης: «Με το *price map* θέλουμε να διορθώσουμε στρεβλώσεις στην αγορά ακινήτων που σήμερα λειτουργούν εις βάρος όσων θέλουν να αποκτήσουν το δικό τους σπίτι. Οι διαφορές μεταξύ τιμών αγγελίας και πραγματικών τιμών συναλλαγής είναι πολύ μεγάλες και ο πολίτης έχει δικαίωμα να γνωρίζει με διαφάνεια την πραγματική αξία, ώστε να λάβει μια απόφαση ζωής. Μέχρι το τέλος Μαρτίου αυτό το νέο ψηφιακό εργαλείο θα είναι διαθέσιμο σε πολίτες και επιχειρήσεις χάρη στην κοινή προσπάθεια Κτηματολογίου και ΑΑΔΕ».

Η νέα εφαρμογή μπορεί να οδηγήσει στον εξορθολογισμό των τιμών των ακινήτων και να βοηθάει όσους επιθυμούν να αγοράσουν ή να πωλήσουν κάποιο διαμέρισμα, ταυτόχρονα όμως θα αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο για τράπεζες, μεσίτες, funds, συμβολαιογράφους. Γενικότερα όποιοι επιθυμεί μπορεί να έχει μαζικά στοιχεία για όλη την επικράτεια για τις πραγματικές τιμές πώλησης ακινήτων.

Η υπηρεσία θα είναι δωρεάν για όσους θέλουν να δουν την αξία ενός ακινήτου σε μια περιοχή, αλλά θα έχει κόστος και θα πρέπει να εγγραφούν συνδρομητές εάν επιθυμούν να έχουν ένα ολοκληρω πακέτο πληροφοριών. Εάν δηλαδή θέλει κάποιος δεδομένα για την Αττική ή τη Βόρεια Ελλάδα ή για κάποια δημοτικά διαμερίσματα ή για όλη την επικράτεια. Το ύψος της συνδρομής θα καθοριστεί το προσεχές διάστημα, αναφέρουν από το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Οι μεγαλύτεροι χρήστες αυτής της εφαρμογής, όπως τράπεζες και μεσιτικά γραφεία θα μπορούν να αποκτούν πρόσβαση σε δεδομένα τιμών ανά γεωγραφική περιοχή και ανά χρονολογία.

Εικόνα από τη νέα εφαρμογή *price map* που σχεδιάστηκε από το υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και αναμένεται να τεθεί σε λειτουργία στα τέλη Μαρτίου. Οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν με τη χρήση φίλτρων να μάθουν ακριβώς την αξία ενός ακινήτου. Δηλαδή, μπορεί κάποιος να ζητήσει στοιχεία για ένα διαμέρισμα τρίτου ορόφου, με δύο προσόψεις και έτος κατασκευής, για παράδειγμα, μετά το 2020. Η εφαρμογή θα «ψάξει» σε όλα τα συμβόλαια που έχουν συναφθεί και θα απαντήσει στον ενδιαφερόμενο.

Τι μπορούν να αναζητήσουν οι ενδιαφερόμενοι

Στόχος της εφαρμογής είναι να λειτουργεί απλά και να είναι χρηστική προς κάθε ενδιαφερόμενο. Για παράδειγμα, ένας υποψήφιος αγοραστής ενδιαφέρεται να αγοράσει ένα ακίνητο στο 7ο διαμέρισμα της Αθήνας. Θα επιλέξει την περιοχή και θα συμπληρώσει τα κριτήρια που θέλει. Π.χ. πρώτου ορόφου, μία πρόσοψη και κατασκευής από το 1985 και μετά. Η αναζήτηση αυτή δεν θα έχει κανένα κόστος για το φυσικό πρόσωπο. Ουσιαστικά η πρόσβαση θα είναι δωρεάν για πολίτες που επιθυμούν να δουν την εκτιμώμενη αξία των ακινήτων τους, με δυνατότητα προβολής της τρέχουσας και διαχρονικής αξίας. Ο πωλητής ενός διαμερίσματος θα έχει δωρεάν πρόσβαση στην εφαρμογή και μπορεί επίσης να αναζητήσει τις τιμές πώλησης των ακινήτων στην περιοχή που βρίσκεται το διαμέρισμά του. Οι μεσίτες μπορούν να συμβουλευθούν πλέον καλύτερα τους πελάτες και τους αγοραστές με βάση τα δεδομένα που θα έχουν από την εφαρμογή.

Το *price map*, σύμφωνα με πληροφορίες, σε δεύτερη φάση θα επεκταθεί και στα ενοίκια. Με την επέκταση της εφαρμογής οι πολίτες μπορούν να μάθουν τα ενοικιοστάσια σε κάθε περιοχή. Παράλληλα, η νέα εφαρμογή δεν αποκλείεται να αποτελέσει εργαλείο για τη φορολόγηση των ακινήτων, καθώς πλέον δεν θα χρειάζονται οι αντικειμενικές αξίες, αφού θα υπάρχει η μέση τιμή πώλησης ανά δημοτικό διαμέρισμα. Ωστόσο, προς το παρόν η κυβέρνηση αναμένει να «τρέξει» η εφαρμογή και εν συνεχεία θα ληφθούν οι σχετικές αποφάσεις.

Το αυτοματοποιημένο σύστημα υπολογισμού των αντικειμενικών αξιών

Σε δεύτερη φάση η εφαρμογή θα επεκταθεί και στα ενοίκια, ενώ δεν αποκλείεται να αποτελέσει εργαλείο για τη φορολόγηση των ακινήτων.

σε όλη τη χώρα δρομολογεί η κυβέρνηση με στόχο αυτές να αναπροσαρμόζονται ανάλογα με τις εξελίξεις στην αγορά ακινήτων. Στην περίπτωση που αυξάνονται οι εμπορικές τιμές πώλησης θα αυξάνονται και οι τιμές ζώνης, ενώ όπου διαπιστώνονται μειώσεις οι τιμές θα ακολουθούν καθοδική πορεία.

Αν και το ηλεκτρονικό σύστημα είχε υπολογιστεί να είναι έτοιμο από το προηγούμενο έτος, όπως φαίνεται η σύνδεση της νέας ηλεκτρονικής πύ-

λης με βάσεις δεδομένων δεν κατέστη εφικτή, με αποτέλεσμα να έχει καθυστερήσει σημαντικά και να τεθεί σε παραγωγική λειτουργία το 2026. Όπως αναφέρουν πηγές του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, με την ψηφιοποίηση όλων των στοιχείων που σχετίζονται με τα ακίνητα και η διαλειτουργικότητα με βάσεις δεδομένων θα επιτρέψουν την ολοκλήρωση του νέου αυτοματοποιημένου συστήματος. Το πρώτο βήμα γίνεται με την αναβάθμιση της ηλεκτρονικής πύλης valuemaps.gov.gr. Όπως ορίζεται στο νομοσχέδιο, η ειδική ψηφιακή πλατφόρμα - γεωπύλη «valuemaps.gov.gr - Αντικειμενικός προσδιορισμός αξιών ακινήτων σε χάρτη» αποτελεί το ψηφιακό μπρόντσο απεικόνισης του συστήματος Αντικειμενικού Προσδιορισμού Αξιών Ακινήτων (ΑΠΑΑ) του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Συνιστά εργαλείο πληροφοριακού χαρακτήρα, από το οποίο λαμβάνονται οι τιμές εκκίνησης, οι συντελεστές αυξομειώσεων των τιμών εκκίνησης, οι χάρτες, οι πίνακες τιμών και ο τρόπος υπολογισμού της αξίας ακινήτων, όπως αυτά ισχύουν σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις του υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Στην πλατφόρμα αποτυπώνονται οι ζώνες του συστήματος ΑΠΑΑ πάνω

σε δορυφορικό χάρτη, παρουσιάζονται όλα τα δεδομένα που σχετίζονται με τις ζώνες αυτές και παρέχεται λειτουργία υπολογισμού της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων, ενώ με αποφάσεις καθορίζονται οι τεχνικές προδιαγραφές για τη λειτουργία της πλατφόρμας - γεωπύλης, οι αναγκαίες διαλειτουργικότητες με άλλα πληροφοριακά συστήματα και μπρόντσο του δημοσίου τομέα, ο τρόπος ελέγχου της εγκυρότητας των δεδομένων, ο αλγόριθμος για τον υπολογισμό της αξίας ακινήτου, τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα ασφαλείας, η επεξεργασία των δεδομένων και κάθε άλλο θέμα.

Το προσεχές διάστημα αναμένεται να ξεκινήσουν οι διαδικασίες για την επέκταση του αντικειμενικού συστήματος προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων για 2.167 περιοχές που αντιστοιχούν στο 1,5% της επικράτειας όπου έλειπαν τα απαιτούμενα πολεοδομικά στοιχεία. Η επέκταση του συστήματος αντικειμενικών αξιών στην Αττική αγγίζει περιοχές από τη Βάρκιζα έως τα Λεγγραϊνά, την Αγία Μαρίνα, τον Χάρακα και το Δασκαλείο, το Πόρτο Ράφτη, τη Σαλαμίνα, τα Κύθηρα και την Αίγινα. Στην υπόλοιπη Ελλάδα αναμένεται να αποκτήσουν για πρώτη φορά αντικειμενικές αξίες περιοχές στην Αχαΐα, στην Ηλεία, στα Τρίκαλα και στη Φλώρινα.

Μικρή πτώση στις τιμές ακινήτων στη Βρετανία

Υποχώρησαν τον Δεκέμβριο οι τιμές των κατοικιών στο Ηνωμένο Βασίλειο, για πρώτη φορά έπειτα από εννέα μήνες, παρότι το 2024 ήταν η καλύτερη χρονιά από την πανδημία για την αγορά ακινήτων. Η μέση τιμή των κατοικιών ήταν 297.166 λίρες τον Δεκέμβριο, μειωμένη κατά 0,2% σε σχέση με τα επίπεδα ρεκόρ του προηγούμενου μήνα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Halifax. Για το σύνολο του έτους οι τιμές αυξήθηκαν κατά 3,3%.

Το 2024 ήταν η καλύτερη χρονιά από το 2019 για τη βρετανική αγορά ακινήτων.

Πρόκειται για την καλύτερη ετήσια επίδοση από το 2021, όταν η αγορά στέγασης εκτοξεύθηκε με το τέλος του lockdown και μια τεράστια φορολογική

ελάφρυνση για τους αγοραστές κατοικιών. Η πτώση των τιμών τον Δεκέμβριο ήρθε εν μέσω αδύναμης οικονομικής ανάπτυξης και με τα επιτόκια των στεγαστικών δανείων να παραμένουν επίμονα ακριβά, παρότι έχουν αποκλιμακωθεί κάπως από τα υψηλά του 2023. Το κόστος δανεισμού αυξήθηκε αφότου ο προϋπολογισμός των Εργατικών απείλησε να επιβραδύνει τις μειώσεις επιτοκίων της Τράπεζας της Αγγλίας. Η

κεντρική τράπεζα μείωσε τα επιτόκια μόλις δύο φορές πέρυσι και οι αγορές προεξοφλούν άλλες δύο κινήσεις μέχρι το τέλος του 2025. Ο αριθμός των εγκεκριμένων στεγαστικών δανείων μειώθηκε τον Νοέμβριο, όπως ανακοίνωσε η Τράπεζα της Αγγλίας την περασμένη εβδομάδα, αν και μια διαφορετική έρευνα από τη Nationwide Building Society παρουσίασε πιο καλή εικόνα, με τις τιμές να αυξάνονται ξανά τον Δεκέμβριο.

Τον Δεκέμβριο σημειώθηκε η πρώτη υποχώρηση έπειτα από εννέα μήνες. Ετησίως καταγράφεται αύξηση 3,3%.

ΑΠΟ
€236.000
ΜΕ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΑΠΟΔΟΣΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ROI) 6%

8000 57 57 www.cyfieldgroup.com [in](#) [f](#) [@](#) [@cyfieldgroup](#) **CYFIELD**

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ FREDERICK

Νέο Μνημόνιο Συνεργασίας

Το Πανεπιστήμιο Frederick υπέγραψε Μνημόνιο Συνεργασίας με την Κυπριακή Ακαδημία Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών, με στόχο την πραγματοποίηση κοινών δράσεων αμοιβαίου οφέλους. Η τελετή υπογραφής του Μνημονίου πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Frederick στη Λευκωσία την Πέμπτη 9 Ιανουαρίου. Το Μνημόνιο υπέγραψαν ο πρύτανης του Πανεπιστημίου Frederick, καθηγητής Γιώργος Δημοσθένους, και ο πρόεδρος της Κυπριακής Ακαδημίας, καθηγητής Αχιλλεύς Αιμιλιανίδης.

Στόχος του Μνημονίου είναι η συνεργασία του Πανεπιστημίου με την Κυπριακή Ακαδημία Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών, με βασικούς πυλώνες την έρευνα, την εκπαίδευση και την επιστημονική αριστεία, με απώτερο στόχο η Κύπρος να αποτελέσει περιφερειακό κέντρο στους βασικούς αυτούς τομείς. Ανάμεσα στις επιδιώξεις των δύο μερών στο πλαίσιο του Μνημονίου βρίσκονται η συνδιοργάνωση κοινών επιστημονικών συνεδρίων και εκπαιδευτικών εκδηλώσεων, η συνεργασία στο πλαίσιο συμβουλευτικών υπηρεσιών, παροχής εμπειρογνομosύvης και διεξαγωγής μελετών, η από

κοινού συμμετοχή σε χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος και η ανταλλαγή πληροφοριών και τεχνογνωσίας σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Ο πρόεδρος της Κυπριακής Ακαδημίας, καθηγητής Αχιλλεύς Αιμιλιανίδης, αναφέρει: «Είμαστε ιδιαίτερα ευτυχείς για την υπογραφή Μνημονίου Συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Frederick. Ένας από τους κεντρικούς ρόλους της Κυπριακής Ακαδημίας είναι να ενεργεί συντονιστικά και να συνεργάζεται με όλα τα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα. Σε αυτό το πλαίσιο, επιδιώκουμε την ουσιαστική συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Frederick και τα μέλη του ακαδημαϊκού και ερευνητικού του προσωπικού, στα τρία πεδία που αντανακλούν τις τάξεις της Ακαδημίας: στις θετικές επιστήμες, στις τέχνες, στις κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες».

Ο πρύτανης του Πανεπιστημίου Frederick, καθηγητής Γιώργος Δημοσθένους, ανέφερε: «Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και ικανοποίηση παρακολουθούμε τις δράσεις και πρωτοβουλίες της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων. Το Μνημόνιο Συνεργασίας

που υπογράψαμε έρχεται σε μια κομβική στιγμή για το Πανεπιστήμιό μας, καθώς φέτος συμπληρώνουμε 60 χρόνια συνεχούς προσφοράς στην εκπαίδευση

και την έρευνα. Είμαστε ιδιαίτερα χαρούμενοι για τη συνεργασία μας με το Ανώτατο Πνευματικό Ίδρυμα της χώρας μας».

FORD & MICHAELS AUTOMOTIVE

20 χρόνια επιτυχιών στην Κύπρο

Στις 10 Ιανουαρίου, η Michaels Automotive γιόρτασε τα 20 χρόνια επιτυχίας της ως επίσημος εισαγωγέας και διανομέας των οχημάτων Ford στην Κύπρο. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο Radisson Beach Resort στη Λάρνακα, συγκεντρώνοντας κόσμο που ήρθε για να τιμήσει αυτή τη σημαντική στιγμή στην ιστορία της εταιρείας. Από το 2004, όπου ξεκίνησε η πορεία της με τον Μιχάλη Μιχαήλ και τη Βάσω Μιχαήλ, η Michaels Automotive έχει καταφέρει να καθιερωθεί ως μια από τις κορυφαίες εταιρείες εισαγωγείς αυτοκινήτων στην Κύπρο, καταλαμβάνοντας για πολλά χρόνια την πρώτη θέση στις πωλήσεις αυτοκινήτων. Η εταιρεία έχει αναπτύξει πολλές επιτυχημένες συνεργασίες, προσφέροντας όχι μόνο ποιοτικά οχήματα αλλά και εξαιρετικές υπηρεσίες υποστήριξης. Επίσης, έχει συνεισφέρει σημαντικά στην κοινότητα,

σε διάφορες φιλανθρωπικές πρωτοβουλίες και κοινωνικά έργα, είτε μέσω δωρεών, χορηγιών ή εθελοντικών προσπαθειών. Η Michaels Automotive Ltd έχει επιδιώσει όλα αυτά τα χρόνια να έχει θετική επίδραση στις ζωές των πολιτών της χώρας.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, ο Στέλιος Ασημένιος, Operations Manager, και ο Χρίστος Μιχαήλ, ένας από τους ιδιοκτήτες της εταιρείας, απύθυναν χαιρετισμό στους παρευρισκομένους, ευχαριστώντας τους για την υποστήριξη τους όλα αυτά τα χρόνια. Ο Στέλιος Ασημένιος επισήμανε ότι η εταιρεία από την πρώτη μέρα είχε πάντα στο επίκεντρο τους πελάτες της, προσφέροντάς τους την καλύτερη εξυπηρέτηση, ενώ τονίστηκε ότι η εταιρεία θα παραμείνει πιστή στις αρχές της, θα συνεχίσει να καινοτομεί και να επενδύει στους ανθρώπους της.

LIDL ΚΥΠΡΟΥ

€108.307 στον Αντικαρκινικό Σύνδεσμο

Η Lidl Κύπρου, παραμένοντας πιστή στις διαχρονικές εταιρικές της αξίες, στηρίζει και ενισχύει σταθερά το σημαντικό φιλανθρωπικό έργο του Αντικαρκινικού Συνδέσμου Κύπρου. Στο πλαίσιο αυτό, η εταιρεία παρέδωσε στον Σύνδεσμο επιταγή συνολικής αξίας 108.307,80€, κατά τη διάρκεια δημοσιογραφικής διάσκεψης που πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη, 16 Ιανουαρίου 2024, στα γραφεία του Συνδέσμου στη Λευκωσία. Το ποσό αυτό θα διατεθεί για τη στήριξη του Επιστημονικού Προγράμματος του Κέντρου Ανακουφιστικής Φροντίδας «Αροδαφνούσα» και τη δημιουργία ενός χώρου ξεκούρασης για τους επισκέπτες του Κέντρου.

Το εν λόγω χρηματικό ποσό συγκεντρώθηκε με την πολύτιμη συμβολή του κοινού στην ενέργεια της Lidl Κύπρου με τίτλο «Δίνουμε μεγάλη χαρά με μία μόνο μικρή κίνηση» κατά την οποία από τις 16 Δεκεμβρίου μέχρι τις 29 Δεκεμβρίου 2023, με κάθε σκανάρισμα της ψηφιακής κάρτας Lidl Plus, η εταιρεία προσέφερε €0,60 στον Αντικαρκινικό Σύνδεσμο Κύπρου. Συγκεκριμένα, κατά το διάστημα αυτό, πραγματοποιήθηκαν συνολικά 180.513

σκαναρίσματα από τα οποία συγκεντρώθηκε συνολικά το ποσό των 108.307,80€. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Lidl Κύπρου, πέρα από αυτή την ενέργεια, πραγματοποιεί ποικίλες δράσεις και ενέργειες συγκεντρώσεως πόρων για την ενίσχυση του Αντικαρκινικού Συνδέσμου Κύπρου. Η εταιρεία, για πάνω από μία δεκαετία, παραμένει ενεργά στο πλευρό των ατόμων με εμπειρία καρκίνου μέσω του Αντικαρκινικού Συνδέσμου Κύπρου με συνολικά συνεισφορά που ξεπερνά το ένα εκατομ. ευρώ.

CYFIELD

Adonis Heights - Η νέα ανάπτυξη

Στο πιο ψηλό σημείο της Αγλαντιζάς, θα δεσπόζει η νέα, σύγχρονη και εντυπωσιακή ανάπτυξη του Ομίλου Cyfield. Ο λόγος για το «Adonis Heights», ένα κτηριακό συγκρότημα που βρίσκεται στην οδό Κωνσταντινουπόλεως στην Αγλαντιζά. Η ανάπτυξη που ξεχωρίζει, έρχεται για να προσφέρει άνεση, αισθητική και μία πανοραμική θέα της περιοχής στους κατοίκους της.

Το Adonis Heights φέρει την υπογραφή ποιότητας και αξιοπιστίας της Cyfield και είναι κατασκευασμένο σύμφωνα με τα υψηλότερα πρότυπα Ενεργειακής Απόδοσης Κατηγορίας A'. Προσφέρει οικονομικά οφέλη μέσω της θερμικής και ηχητικής μόνωσης, του φωτισμού LED, των φωτοβολταϊκών πάνελ και των ηλιακών θερμοσίφωνων που διαθέτουν όλα τα διαμερίσματα. Η ανάπτυξη αυτή αποτελεί

την ιδανική επιλογή για οικογένειες και όσους αναζητούν άνεση και ηρεμία, χωρίς να απομακρύνονται από το κέντρο της πόλης και τις απαραίτητες υπηρεσίες, σχολεία και καταστήματα.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

BAILOUT

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ & POWER GAMES

Listen on Apple Podcasts Spotify

ΜΕ ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΟ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ

LOVE LIES BLEEDING

KRISTEN STEWART KATY O'BRIAN ED HARRIS

A FILM BY ROSE GLASS

REVENGE GETS RIPPED

SUNDAY NIGHT MOVIE

MOVIES BEST HD

THE HOME OF MOVIES

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 21:00

LOVE LIES BLEEDING / ΜΑΤΩΜΕΝΟΣ ΔΕΣΜΟΣ

ΔΡΑΣΗ

Η Λου, η μοναχική μάντιζερ ενός γυμναστηρίου, ερωτεύεται παράφορα την Τζάκι, μια φιλόδοξη body-builder. Ο έρωτας τους είναι η αρχή ενός ανεξέλεγκτου κύκλου βίας.

Το Κανάλι Διατίθεται:

cable.net cytavision MOVIES HD MESIMVRIA

Θέση 101 Θέση 49

www.mesimvria.com

Συνέχισε την ανοδική πορεία το Χρηματιστήριο Αθηνών

Ο Γενικός Δείκτης ενισχύθηκε 0,56% και διαμορφώθηκε στις 1.539,48 μονάδες

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ανοδικά συνέχισε το Χρηματιστήριο Αθηνών, με τις ενδοσυνεδριακές ρευστοποιήσεις αλλά και επιλεκτικές τοποθετήσεις να μη λείπουν μία ημέρα μετά την ορκωμοσία Τραμπ, η οποία έχει οδηγήσει σε στάση αναμονής τους επενδυτές διεθνώς, που περιμένουν να ξετυλίξει τις πολιτικές αποφάσεις του και κατά πόσον θα υλοποιήσει τις δεσμεύσεις του. Το διεθνές κλίμα είναι ξεκάθαρα αυτό που θα καθορίσει την πορεία του Χ.Α. βραχυπρόθεσμα, ωστόσο η λεωφόρος Αθηνών δείχνει ανθεκτικότητα, διατηρώντας και διευρύνοντας ελαφρώς το ρεκόρ 14 ετών του Γενικού Δείκτη. Όπως σημειώνει και η Derolas Investment Services, οι εξελίξεις σχετικά με τη νέα κυβέρνηση των ΗΠΑ θα βρεθούν στο επίκεντρο της παγκόσμιας επενδυτικής κοινότητας το επόμενο διάστημα και φυσιολογικά θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αύξηση της μεταβλητότητας. Για τον Γενικό Δείκτη η χρηματιστηριακή εκτιμά ότι ο βραχυπρόθεσμος στόχος των 1.570 μονάδων είναι

Η εικόνα του Χ.Α. ξεπερνάει και τις πιο αισιόδοξες εκτιμήσεις για τον πρώτο μήνα του έτους.

πιθανός. Πιο αναλυτικά, στα στατιστικά της δεύτερης συνεδρίασης της εβδομάδας, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 1.539,48 μονάδες με κέρδη 0,56%, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 112,86 εκατ. ευρώ.

Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε κατά 0,53% στις 3.758,45

μονάδες, ενώ με κέρδη 1,15% έκλεισε η μεσαία κεφαλαιοποίηση, στις 2.433,94 μονάδες. Στα μη τραπεζικά blue chips, ανοδικά ξεχώρισε η Aegean με κέρδη 5,75% και ακολούθησαν η Titan στο +3,37% και η Jumbo στο +2,22%, ενώ με κέρδη 1,12% έκλεισε η Metlen. Στον αντίποδα, με απώλειες άνω του 1% έκλεισαν οι Βιοχάλκο, ΟΠΑΠ και Cenergy. Ο τραπεζικός δείκτης κατέγραψε άνοδο 0,25% κλείνοντας στις 1.422,87 μονάδες, με τη Eurobank να ενισχύεται κατά 1,06% και την Alpha Bank κατά 0,14%, ενώ πτώση 0,46% σημείωσε η Optima Bank, απώλειες 0,11% παρουσίασε η Τράπεζα Πειραιώς και στο -0,07% έκλεισε η Εθνική Τράπεζα.

Όπως σημειώνει και ο κ. Δημήτρης Τζάνας, σύμβουλος διοίκησης στην «Κύκλος ΑΧΕΠΕΥ», ο Γενικός Δείκτης έχει ήδη ξεπεράσει τις 1.530 μονάδες, επιδοση-ρεκόρ των τελευταίων 14 ετών, με τις 1.550 μονάδες να αποτελούν το μόνο ορατό σημείο αντίστασης. Οδηγός είναι ο τραπεζικός κλάδος που καταγράφει επιδόση πάνω από 10%, υπερδιπλάσια του Γενικού Δείκτη, με τα blue

chips ωστόσο να ακολουθούν. Σε γενικές γραμμές, όπως προσθέτει, η εικόνα του Χ.Α. ξεπερνάει και τις πιο αισιόδοξες εκτιμήσεις για τον πρώτο μήνα του έτους. Οι συναλλαγές είναι κατά 37% υψηλότερες σε σχέση με εκείνες του Ιανουαρίου 2024.

Οι τιμές-στόχοι που αναγγέλλονται από τους επενδυτικούς οίκους, διεθνείς και ελληνικούς, για τις τράπεζες και τα βασικά blue chips (Metlen, ΔΕΗ, Aegean, ΜΟΗ, Cenergy, ΑΔΜΗΕ κ.ά.) διαμορφώνουν πολύ υψηλά περιθώρια ανόδου, ενώ κινητικότητα έχει αρχίσει να καταγράφεται και στους τίτλους μεσαίας και μικρής κεφαλαιοποίησης. Παράλληλα, συνεχείς σημαντικές επιχειρηματικές ανακοινώσεις δημιουργούν θετικό κλίμα.

Πάντως, αν και το ελληνικό αφήγημα –αναπτυξιακές προοπτικές και θετικές προοπτικές εταιρικών μεγεθών– είναι ελπιδοφόρο, πρέπει να επισημανθεί ότι η εποχή Τραμπ αναμένεται να αποτελέσει πραγματικό τυφώνα για την ευρωπαϊκή οικονομία, επισημαίνει ο κ. Τζάνας.

Μεικτά πρόσημα στις ευρωπαϊκές αγορές

Μεικτά ήταν η χθεσινή εικόνα των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων, ενώ ο πανευρωπαϊκός δείκτης STOXX 600 ενισχύθηκε από την άνοδο των ομίλων στους κλάδους περιθαλψης και ειδών πολυτελείας και υψηλής ραπτικής. Παρά ταύτα, η ενίσχυση του αποδείχθηκε μέτρια, δεδομένου ότι η αβεβαιότητα παραμένει σχετικά με την εμπορική πολιτική του νέου προέδρου των ΗΠΑ. Αν και απέφυγε να ανακοινώσει τιμωρητικά μέτρα αμέσως μετά την ορκωμοσία του, ο Ντόναλντ Τραμπ ήδη χθες αναφέρθηκε στο ενδεχόμενο επιβολής δασμών σε Μεξικό και Καναδά ύψους 25% από την 1η Φεβρουαρίου. Ο STOXX 600 ολοκλήρωσε τις χθεσινές συναλλαγές με 0,40% στις 525,98 μονάδες, αγγίζοντας τα υψηλότερα επίπεδά του μέσα στους τελευταίους τρεις μήνες. Η χθεσινή συνεδρίαση ήταν και η πέμπτη διαδοχική με κέρδη, σημειώνοντας την πιο μακρά ανοδική περίοδο σε ένα μήνα και πλέον. Στο Λονδίνο ο FTSE 100 έκλεισε με 0,33%, με 0,25% ο DAX στη Φρανκφούρτη, με 0,48% ο CAC 40 στο Παρίσι, ενώ πτώση σημείωσαν ο FTSE MIB στο Μιλάνο κατά 0,23% και ο IBEX στη Μαδρίτη κατά 0,14%.

Ο μεγαλύτερος μοχλός τόνωσης του STOXX 600 αποδείχθηκαν οι όμιλοι παροχής υπηρεσιών υγείας και υψηλής

ραπτικής και ειδών πολυτελείας, των οποίων οι αντίστοιχοι κλαδικοί δείκτες ανήλθαν κατά 1,5%. Στην περίπτωση των φαρμακευτικών εταιρειών η Novo Nordisk είχε κέρδη στη μετοχή της κατά 4%, ενώ 5,3% ενισχύθηκε η μετοχή του οίκου μόδας και ειδών πολυτελείας Burberry. Σύμφωνα με τους αναλυτές του οίκου αναλύσεων και επενδυτικών συμβούλων Bernstein, «ο κλάδος ειδών πολυτελείας επανήλθε στη μόδα μετά από αρκετούς μήνες, που δεχόταν τιμωρητικές επιθέσεις». Επίσης, χθες κέρδη εμφάνισαν και οι επιχειρήσεις στον τομέα της ατομικής φροντίδας και των ειδών νοικοκυριού. Ο δείκτης τους είχε κέρδη 1,2%, ενώ συνολικά οι διεθνείς αγορές τελούσαν σε κατάσταση αναμονής και νευρικότητας αναφορικά με τις προθέσεις του νέου προέδρου των ΗΠΑ. Ο Τραμπ, πέραν των πιθανών δασμών σε Μεξικό και Καναδά, αναφέρθηκε και στο σχέδιό του να αντιστρέψει το εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ με την Ε.Ε. Το ευρώ υποχώρησε 0,16% προς το δολάριο στο 1,034 δολ., ενώ υπό πίεση βρέθηκαν χθες οι ευρωπαϊκές αυτοκινητοβιομηχανίες, που είναι ευπρόσβλητες σε δασμούς. Τέλος, οι μετοχές των Volkswagen, BMW και Stellantis είχαν απώλειες από 0,8% έως 2% στις αξίες τους.

REUTERS, BLOOMBERG

(Τιμή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	147,75	4,7649
ALCOA CORP	39,08	-1,1384
ALTRIA GROUP	51,395	-0,8966
AMAZON COM	230,655	2,0868
AMER EXPRESS C	317,86	1,6957
AMER INTL GROU	75,48	0,5194
AMGEN	275,145	1,1154
APPLE INC	221,14	-3,8438
BANK OF AMERIC	46,73	0,4298
BAXTER INTL IN	31,34	1,162
BOEING CO	175,72	2,7062
BRISTOL MYERS	56,97	1,208
CATERPILLAR IN	397,4123	3,3286
THE CIGNA GP O	287,61	1,2747
CHEVRON	158,84	-1,6288
CISCO SYSTEMS	61,0128	1,2997
CITIGROUP	81,425	1,794
CERVECERIAS	11,735	0,6432
COCA-COLA CO	62,415	-0,4704
COLGATE PALMOL	88,07	-0,1361
DANAOS CORP	76,9874	-0,6101
DIANA SHIPPING	1,805	-2,4324
DOW INC	41,64	1,462
DUPONT DE NMOU	78,25	1,0068
GLBL X EM MR E	26,3775	0,7302
ENTERGY CP	84	2,4515
EXXON MOBIL	111,445	-0,779
FEDEX CORP	274,245	-0,3108
FORD MOTOR CO	10,3979	2,1405
INTL BUS MACHI	223,89	-0,4004
GENERAL DYNAMI	272,375	2,1393
GE AEROSPACE O	188,3575	0,3012
GOLDM SACHS GR	628,39	0,3914
HALLIBURTON CO	29,745	-0,5184
HARTFORD FINL	112,275	0,3082
HP INC	32,945	1,338
HOME DEPOT INC	417,17	1,9029
INTEL CORP	22,0401	2,5598
JOHNSON JOHNSO	148,05	0,6937
JPMORGAN CHASE	263,615	1,719
LAZARD INC ORD	52,71	3,0499
MCDONALD'S COR	280,4	-0,1958
MERCK & CO	96,125	-1,8331
MICROSOFT CP	427,54	-0,3473
3M COMPANY	147,68	4,7153
MORGAN STANLEY	136,025	-1,3382
NIKE INC CL B	72,79	2,7527
NORFOLK SOUTHE	250,51	2,1073
PFIZER INC	26,545	0,9316
PROCTER & GAMB	161,6	0,2917
ROCKWELL AUTOM	291,095	1,5684
SCHLIMBERGER L	43,69	0,2524
SOUTHERN	85	1,3111
STEALTHGAS	5,87	0,1706
UNISYS CORP	6,812	0,6204
UNITEDHEALTH G	524,33	2,8582
US BANCORP	49,135	1,6026

VERIZON COMMS	39,0447	0,6826
WALT DISNEY CO	108,9595	1,8123
WELLS FARGO & C	77,795	0,9276
WALMART INC	92,55	0,6635
London/Λονδίνο		
Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	2574	-1,507
A.B.FOOD	1953,5	-2,647
ADMIRAL GRP	2650	1,759
ASHTED GRP	5478	2,552
ANTOFAGASTA	1754,5	-0,983
AVIVA	493,7	-0,04
ASTRAZENECA	11016	2,39
BABCOCK INTL	494,6	0,662
BAE SYS.	1233,5	1,96
BARCLAYS	293,85	1,405
BRAMERJOB.	2948	-0,203
BERKELEY GRPL	3740	0,59
BRLAND	355,2	-0,223
BUNZL	3424	0,234
BP	426,75	-0,663
BURBERRY GRP	1000	4,441
BT GROUP	141	-0,492
COCACOLA HBC A	2820	0,571
CARNIVAL	1953	1,955
CENTRICA	137,55	0,545
COMPASS GROUP	2687	0,897
CAPITA GROUP	13,9	2,203
CRH	8114	1,356
DCC	5465	0,46
DIAGEO	2423	-0,349
DIRECT LINE	261,8	0,076
EXPERIAN	3824	0,3012
EASVJET	506,2	0,828
FRESNILLO	693,5	1,167
GLENCORE	380,6	-1,705
GSK	1361,5	0,332
HIKMA	2088	1,248
HAMMERSON	284,8	0
HARGREAVES LAN	1103	0
HSBC HLDGS.UK	826,5	0,024
INTL CONSOL AI	327,6	1,797
INTERCON. HOTE	10390	0,145
3I GRP	3820	0,766
IMBRRANDS	2600	0,192
INTERTEK GROUP	5000	-0,1
ITV	71,05	-0,49
JOHNSON MATTHE	1372	-0,291
KINGFISHER	249,9	0,807
LAND SECS.	565,5	-0,176
LEGAL&GEN.	232,2	0,258
LLOYDS GRP	61,33	3,989
MARKS & SP.	859	1,064
MONDI	1216	-1,143
NATIONAL GRID	971,8	1,118
NEXT	9408	0,299
PRUDENTIAL	655,8	-0,998

PERSIMMON	1209,71426	-0,7
PEARSON	1279,5	0,708
RELX	3995,99995	0,782
RIO TINTO	5035	-1,336
ROLLS-ROYCE HL	593,8	-0,235
SAINSBURY(U)	259,6	-1,586
SCHROEDERS	329	0,858
SAGE GRP	1320,1511	0,038
ST.JAMES'S PLA	904	1,882
SMITHS GROUP	1851	0,108
SMITH&NEPHEW	1036,5	0,827
SSE	1587,5	0,882
STAND.CHART.	1077,5	0,093
SEVERN TRENT	2525	1,61
TRAVIS PERKINS	693,5	-0,787
TESCO	366,4	0,218
TAYLOR WIMPEY	115,65	0,129
UNILEVER	4614	0,304
UTO. UTILITIES	992,6	0,766
VODAFONE GRP	69,38	-0,229
WPP	745,875	0,188
WHITBREAD	2892	-0,448

Zurich/Zupixn		(€ Ελ. Φπ.)
Eταιρείες	XBeawd	Met.%
ABB LTD N	51,64	1,29
RICHEMONT N	166	1,19
GEBERIT NI	505,4	-0,2
NOVARTIS N	89,36	0,15
ROCHE HOLDING	270,2	1,24
SGS N	85,92	1,03
SWATCH GROUP I	165,6	1,25
ADECCO N	21,7	-0,91
JULIUS BAER N	61,56	0,98
GIVALUDAN N	3960	-0,08
NESTLE SA	74,74	0,38
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	515	0,49
SWISS RE N	135,85	0,18
UBS GROUP N	31,54	-0,66
ZURICH INSURAN	532,6	0,41

Frankfurt/Φρανκφούρτη		
Εταιρείες	Χθες	(% επί του Μετ.%)
ADIDAS N	243,4	0,1
ALLIANZ SE	304,5	-1,6
BASF SE	45,61	0,125
BAY MOT WERKE	77,84	-1,42
BEIERSDORF	124,75	-0,7
BAYER N AG	21,44	0,16
COMMERZBANK	179,25	-0,17
CONTINENTAL AG	67,38	-0,38
DEUTSCHE BANK	18,742	-0,064
DT BOERSE N	231,8	2,2
DT LUFTHANSA A	5,95	0,05

DT TELEKOM N	30,33	0,09
E.ON SE NA	11,05	-0,005
FRESENIUS MEDI	44,34	-0,16
FRESENIUS SE	36,21	-0,17
HEIDELBERG MAT	131,95	1,45
HENKEL AG&CO V	83,36	0,78
INFINION TECH	34,44	0,305
K S NA	11,67	0,21
MERCK KGAA	144,3	2,3
MUENCH. RUECK	501,6	-1,6
RWE AG	29,4	-0,11
THYSSENKRUPP A	4,165	0,002
VOLKSWAGEN VZ	94,26	-0,74
VONOVIA SE	28,5	-0,06
SIEMENS N	204,15	2,35
SAP SE	256,75	0,75

Tokyo/Τόκιο		(Σε ευρώ)
Εταιρείες	Χθες	Μετ.%
AIJNOMOTO	6222	1,06
ASAHI GROUP HL	1605,5	1,13
ASTELLAS PHARM	1488	0,17
BRIDGESTONE CO	5332	0,95
CANON INC	4900	-0,53
CASIO COMPUTER	1272,5	1,27
CITIZEN WATCH	922	1,43
CREDIT SAISON	3667	-0,14
DAIWA SEC GROU	1025	-1,2
SUBARU	2627	-0,68
FUJIFILM HOLDI	3307	0,43
FUJITSU	2737,5	0,53
HINO MOTORS	610,7	1,26
HITACHI	3773	-0,68
HONDA MOTOR	1478	-0,27
HIH	8497	-2,03
ISUZU MOTORS	2077,5	0,27

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Πηγή ανησυχιών
ο πληθωρισμός στις ΗΠΑ

Εν αναμονή της ορκωμοσίας του νέου προέδρου Ντόναλντ Τραμπ στις 20 Ιανουαρίου, τα στοιχεία από τις ΗΠΑ συνεχίζουν να υποδεικνύουν ότι η οικονομία διατηρεί ισχυρή αναπτυξιακή δυναμική. Κύριος μοχλός της ανάπτυξης παραμένει η ισχυρή καταναλωτική δαπάνη, η οποία στηρίζεται στα θετικά θεμελιώδη μεγέθη των νοικοκυριών, όπως καταδεικνύεται από τα πρόσφατα στοιχεία λιανικών πωλήσεων που έδειξαν επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης του δομικού δείκτη –ο οποίος εμφανίζει υψηλότερη συσχέτιση από ό,τι ο κύριος δείκτης με τη συνιστώσα της καταναλωτικής δαπάνης του ΑΕΠ– στο 0,7% μηνιαίως τον Δεκέμβριο, από 0,4% τον προηγούμενο μήνα. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο καθарός πλούτος των νοικοκυριών ανήλθε το τρίτο τρίμηνο του 2024 σε νέο ιστορικά υψηλό επίπεδο 168,8 τρισ. δολαρίων, διευρύνοντας την αύξησή του σε σχέση με τα προ πανδημίας επίπεδα στα 51 τρισ., υποστηριζόμενος από τα σημαντικά κέρδη στις αμερικανικές χρηματιστηριακές αγορές. Ενδεικτικά, ο S&P 500 κατέγραψε συνολική απόδοση 25% περίπου το 2024, σημειώνοντας για πρώτη φορά από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 διαδοχικές ετήσιες αποδόσεις άνω του 20%. Σύμφωνα με την εκτίμηση της αγοράς, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης της οικονομίας των ΗΠΑ αναμένεται να παραμείνει τα αμέσως επόμενα τρίμηνα ελαφρώς υψηλότερα από τον συντηκτικό 1,8% –όπως εκτιμά η ομο-

σπονδιακή τράπεζα Fed–, ενώ παράλληλα η αποπληθωριστική πορεία φαίνεται ότι έχει χάσει δυναμική τους τελευταίους μήνες. Ο δομικός δείκτης τιμών καταναλωτή υποχώρησε τον Δεκέμβριο κατά 0,1 ποσοστιαία μονάδα (π.μ.), στο 3,2% ετησίως. Εντούτοις, ο κύριος δείκτης αυξήθηκε από το 2,7% στο 2,9% επιστρέφοντας στα επίπεδα του Ιουλίου, ενώ σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της αγοράς δεν αποκλείεται η πιθανότητα περαιτέρω ενίσχυσης λόγω της πρόσφατης αύξησης των τιμών των πρώτων υλών (ο σχετικός δείκτης του Bloomberg ανήλθε στο υψηλότερο επίπεδο από τον Ιανουάριο του 2023) και της πιθανότητας επιβολής υψηλότερων δασμών και αυστηρότερων κανονισμών στο μεταναστευτικό από την κυβέρνηση Τραμπ. Παράλληλα, η αγορά εργασίας συνεχίζει να παρουσιάζει σημάδια στενότητας, με τις νέες θέσεις εργασίας εκτός γεωργικού τομέα να ανέρχονται τον Δεκέμβριο στις 256.000, η μεγαλύτερη αύξηση των τελευταίων εννέα μηνών, και το ποσοστό ανεργίας να υποχωρεί εκ νέου κατά 0,1 π.μ., στο 4,1%. Δεδομένων αυτών των συνθηκών, ο πληθωρισμός παραμένει πηγή ανησυχιών για τις αγορές, οι οποίες εκτιμούν ότι η Fed δεν θα προχωρήσει σε περαιτέρω μείωση των επιτοκίων ύψους 25 μ.β. πριν από τον Ιούνιο, με το βασικό παραμβατικό επιτόκιο να υποχωρεί ελαφρώς χαμηλότερα του 4,00% μέχρι το τέλος του έτους. * Eurobank Research

Περιθώρια νέων φορολογικών
ελαφρύνσεων, υπό προϋποθέσεις

Πρωτογενές πλεόνασμα κοντά στο 3% του ΑΕΠ το 2024, έναντι στόχου για 2,5%

της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Υπέρβαση δημοσιονομικών στόχων σημειώθηκε για άλλη μία φορά το 2024, ισχυροποιώντας το χαρτί της δημοσιονομικής σταθερότητας της χώρας έναντι των αγορών και δημιουργώντας περιθώρια περαιτέρω φορολογικών ελαφρύνσεων, υπό προϋποθέσεις.

Πρωτογενές πλεόνασμα κοντά στο 3% του ΑΕΠ, έναντι στόχου για 2,5% του ΑΕΠ, και συνολικό δημοσιονομικό έλλειμμα που αγγίζει το μηδέν, έναντι στόχου για έλλειμμα 0,7% του ΑΕΠ, πέτυχε η Ελλάδα το 2024, είπε ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Κωστής Χατζηδάκης διερχόμενος τα στοιχεία εκτέλεσης κρατικού προϋπολογισμού 12μήνου Ιανουαρίου - Δεκεμβρίου, που δόθηκαν χθες στη δημοσιότητα.

Μάλιστα, ο κ. Χατζηδάκης προανήγγειλε και περαιτέρω μειώσεις φόρων και ειδικότερα άμεσων φόρων για τη μεσαία τάξη. «Αν τα πράγματα εξελιχθούν κανονικά και λίγο χειρότερα, καθώς είμαστε πάντοτε συντηρητικοί στις προβλέψεις μας», είπε, «θα προχωρήσουμε σε περαιτέρω αυξήσεις αποδοχών και μειώσεις φόρων, που θα ανακοινωθούν από τον πρωθυπουργό το φθινόπωρο στη ΔΕΘ». Το σχέδιο του οικονομικού επιτελείου προβλέπει παρεμβάσεις κυρίως στην περιοχή των εισοδημάτων 20.000-50.000 ευρώ.

Σημειώνεται ότι οι στόχοι για την αύξηση δαπανών έχουν ήδη

Το οικονομικό επιτελείο σχεδιάζει παρεμβάσεις κυρίως στην περιοχή των εισοδημάτων 20.000-50.000 ευρώ.

Ο κ. Χατζηδάκης προανήγγειλε περαιτέρω μειώσεις φόρων και ειδικότερα άμεσων φόρων για τη μεσαία τάξη.

κλείσει για την 4ετία με βάση το μεσοπρόθεσμο Διαρθρωτικό Δημοσιονομικό Σχέδιο 2025-2028 του περασμένου Οκτωβρίου, που συνηντήθηκε με την Κομισιόν. Βάσει αυτού του σχεδίου, τα περιθώρια περαιτέρω δαπανών για το 2026

(που θα ανακοινωθούν στη ΔΕΘ το φθινόπωρο) είναι περίπου 500 εκατ. ευρώ επιπλέον όσων έχουν ήδη ανακοινωθεί (αυξήσεις δημοσίων υπαλλήλων, ενσώλων). Για να εγκριθεί μεγαλύτερη αύξηση, ώστε να αξιοποιηθεί π.χ. η υπερπόδοση του 2024, πρέπει η Κομισιόν να αποδεχθεί ότι η υπέρβαση εσόδων που την εξασφάλισε έχει μόνιμο χαρακτήρα και δεν ήταν συγκυριακή. Κάτι που προφανώς θα αποτελέσει αντικείμενο διαπραγματεύσεων το προσεχές διάστημα.

Τα στοιχεία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού που δόθη-

καν χθες στη δημοσιότητα έδειξαν ότι το πρωτογενές πλεόνασμα, μετά από προσαρμογές, ήταν συσαστικά 735 εκατ. ευρώ ή 0,3% του ΑΕΠ πάνω από τον στόχο που έθετε για το 2024 η εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού του 2025. Αυτό σημαίνει ότι (αν δεν αλλάξει κάτι προς το χειρότερο στα αποτελέσματα των φορέων γενικής κυβέρνησης) το πρωτογενές πλεόνασμα σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης θα είναι 2,8% του ΑΕΠ, έναντι πρόβλεψης για 2,5% του ΑΕΠ.

Τα φορολογικά έσοδα (αφαιρούμενης της σύμβασης παραχώρησης

της Αττικής Οδού) ήταν 67,273 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 371 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου που είχε περιληφθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2025.

Ο κ. Χατζηδάκης μιλώντας στην ιδρυτική εκδήλωση του think tank Synergia είπε ότι το δημοσιονομικό αποτέλεσμα «στελνει ένα πολύ ισχυρό μήνυμα σε καιρούς αστάθειας, όπως είναι οι καιροί που ζούμε τώρα, ότι η Ελλάδα μπορεί να αντέξει και σε ισχυρούς ανέμους, αν προκύψουν».

Ο ίδιος υποστήριξε ότι τα αποτελέσματα του 2024, που θα πιστοποιηθούν στις αρχές του τρέχοντος έτους, οφείλονται μεταξύ άλλων στα επιπλέον έσοδα που προέρχονται από τη μείωση της φοροδιαφυγής, τα οποία αγγίζουν πλέον τα 2 δισ. ευρώ, επίδοση που δεν έχει ιστορικό προηγούμενο μετά τη Μεταπολίτευση, αλλά και από την υψηλότερη σε σχέση με την πρόβλεψη του προϋπολογισμού ανάπτυξη της οικονομίας. Σημειώνεται ότι η προηγούμενη εκτίμηση της κυβέρνησης για τα έσοδα της φοροδιαφυγής το 2024 ήταν 1,8 δισ. ευρώ. «Αυτή η χρονιά θα είναι χρονιά με σημαντικές περαιτέρω μειώσεις φόρων για τη μεσαία τάξη», είπε ο κ. Χατζηδάκης. «Επιμένουμε στους άμεσους φόρους γιατί θεωρούμε ότι οι μειώσεις σε αυτούς δεν ενθυλακώνονται από κάποιους ενδιάμεσους, όπως συμβαίνει με τους έμμεσους, αλλά πηγαίνουν κατευθείαν στην τσέπη των φορολογουμένων».

Στους πρωταγωνιστές της ανάπτυξης
η Ελλάδα, λέει η Moody's

της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΛΑΗ

Στους πρωταγωνιστές της ανάπτυξης και της μείωσης χρέους στην Ευρωζώνη το 2025 τοποθετεί την Ελλάδα ο οίκος αξιολόγησης Moody's. Ειδικότερα, όπως επισημαίνει, η Γερμανία, η Γαλλία και η Ιταλία, οι τρεις μεγαλύτερες οικονομίες του μπλοκ, θα έχουν τις χειρότερες επιδόσεις το 2025. Αυτό θα διατηρήσει τον συνολικό ρυθμό ανάπτυξης της Ευρωζώνης στον σχετικά χαμηλό ρυθμό του 1,2% του ΑΕΠ, από 0,7% το 2024. Η βιομηχανία θα συνεχίσει να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις ενόψει των διαρθρωτικά υψηλότερων τιμών της ενέργειας, της πιθανής επιβολής εμπορικών δασμών στις ΗΠΑ και του έντονου ανταγωνισμού τιμών από τις κινεζικές εταιρείες, περιορίζοντας την ανάπτυξη σε οικονομίες με μεγάλη μεταποίηση, όπως η Γερμανία, η Ιταλία και η Αυστρία.

Όπως τα τελευταία χρόνια, οι ρυθμοί ανάπτυξης θα παραμείνουν υψηλότεροι για τις μικρότερες και προσανατολισμένες στις υπηρεσίες οικονομίες, με την Ελλάδα (άνω του 2%), την Πορτογαλία (άνω του 2%) και την Ισπανία (κοντά στο 2%) να συνεχίζουν να επεκτείνονται με ταχύτερους ρυθμούς από τις περισσότερες οικονομίες του Βορρά, τονίζει η Moody's. Οι συγκριτικά υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης των νοτίων χωρών της ζώνης του ευρώ θα εξακολουθήσουν να υποστηρίζονται από μεγάλες εισροές επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε., καθώς το RRF εισέρχεται στο προτελευταίο έτος εφαρμογής του. Μέχρι το τέλος του 2024 οι 10 χώρες της ζώνης του ευρώ που είναι οι κύριοι δικαιούχοι του RRF σε σχέση με το ΑΕΠ είχαν λάβει, κατά μέσον όρο, το 44% της χορηγηθείας χρηματοδότησης, ενώ μέχρι και το 9% του ΑΕΠ απομένει να απορροφηθεί για τους μεγαλύτερους δικαιούχους, όπως η Ελλάδα και η Ισπανία.

Σύμφωνα με τη Moody's, μέχρι το τέλος του 2025 περισσότερο από τα δύο τρίτα του

Η Γερμανία, η Γαλλία και η Ιταλία, οι τρεις μεγαλύτερες οικονομίες της Ευρωζώνης, θα έχουν τις χειρότερες επιδόσεις το 2025, σημειώνει Moody's.

συνόλου των δεικτών χρέους προς ΑΕΠ των κρατών της ζώνης του ευρώ θα εξακολουθούν να είναι πάνω από το προ πανδημίας επίπεδό τους, ενώ εκείνοι του Βελγίου, της Σλοβακίας, της Λετονίας, της Μάλτας, της Εσθονίας, της Φινλανδίας και της Γαλλίας θα είναι 10 έως 20 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότεροι.

Αντίθετα, το χρέος θα συνεχίσει να μειώνεται με σχετικά γρήγορο ρυθμό στην Ελλάδα, στην Κύπρο, στην Ιρλανδία και στην Πορτογαλία, επισημαίνει η Moody's. Μάλιστα, όπως τονίζει, ο δείκτης χρέους της Ελλάδας θα μειωθεί κατά περισσότερο από 6% το 2025 –η μεγαλύτερη μείωση στην Ε.Ε.–, όπως και στην Κύπρο, κατά 5% στην Ιρλανδία και κατά 4% στην Πορτογαλία. Οι δείκτες χρέους θα συνεχίσουν να μειώνονται με παρόμοιους ρυθμούς το 2026 λόγω ενός συνδυασμού πολύ σημαντικών πρωτογενών πλεονασμάτων και ισχυρής οικονομικής ανάπτυξης. Μέχρι το τέλος του 2025 αναμένει ότι το χρέος της Ελλάδας, της Κύπρου και της Ιρλανδίας θα είναι περισσότερο από 30% του ΑΕΠ κάτω από τα προ πανδημίας επίπεδα, ενώ στην Πορτογαλία θα είναι 26% χαμηλότερο.

Η λιανική τραπεζική
την τελευταία εικοσαετία

Του ΑΛΕΚΟΥ ΛΙΑΔΡΙΚΗ

Μπορεί το θέμα των προμηθειών και των επιτοκίων στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα να βρίσκεται σήμερα στο επίκεντρο, αλλά δεν είναι κάτι νέο. Ανατρέχοντας στις εξελίξεις του εγχώριου τραπεζικού συστήματος πριν από είκοσι ακριβώς χρόνια, διαπιστώνουμε ότι και τότε αποτελούσε βασικό σημείο στρατηγικής. Εκείνη την περίοδο η λιανική τραπεζική έθετε τις νέες βάσεις που θα την οδηγούσαν στη σημερινή της μορφή. Διοικητικά στελέχη τραπεζών σε δημόσιες παρεμβάσεις έδιναν έμφαση στη στρατηγική που στόχευε στην εξομολόγηση του εγχώριου τραπεζικού συστήματος στην τιμολόγηση των προϊόντων, ειδικά των δανείων και των πιστωτικών καρτών, ακόμη και για τους ιδιώτες πελάτες. Όπως ανέφεραν τραπεζικά στελέχη, ο στόχος ήταν ο πελάτης να μπορεί να απολαμβάνει διαφορετικό επιτόκιο για το ίδιο δάνειο, βάσει κριτηρίων όπως η συνολική του σχέση με την τράπεζα.

Τότε οι τράπεζες ανακοίνωναν ότι θα δώσουν ακόμη μεγαλύτερη έμφαση στην προσέγγιση πελατών ανά κατηγορίες, ανάλογα με το επάγγελμα, το εισόδημα και άλλα χαρακτηριστικά. Ξεκίνησαν να δημιουργούν εξειδικευμένα πακέτα προϊόντων για επαγγελματίες ομάδες, όπως δικηγόροι, φαρμακοποιοί και έμποροι.

Στα τέλη του 2004 και στις αρχές του 2005 άρχισε να αναδεικνύεται με έντονο τρόπο ένας νέος ρόλος που φιλοδοξούσαν να αποκτήσουν οι τράπεζες: αυτός του συμβούλου τόσο για τις επιχειρήσεις, και ιδιαίτερα τις μικρομεσαίες που στη χώρα μας διαχρονικά αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας μας, όσο και για τα απλά νοικοκυριά. Για πρώτη φορά οι τράπεζες στελέχωναν ολόενα και περισσότερο τα καταστήματά τους με επιχειρηματικούς και επαγγελματικούς συμβούλους, οι οποίοι μάλιστα στον τομέα του επιχειρείν επισκέπτονταν επιχειρήσεις για

να συνδράμουν στη διευθέτηση ζητημάτων που ανέκυπταν κατά την παραγωγική διαδικασία.

Στον τομέα της στεγαστικής πίστης οι τράπεζες προχώρησαν σε μια σημαντική καινοτομία: συνέδεσαν την ακίνητη περιουσία με την καταναλωτική πίστη. Οι πελάτες μπορούσαν να προσφέρουν εξασφαλιστές βασισμένες στην ακίνητη περιουσία τους για τη λήψη προσωπικών δανείων. Οι εξασφαλιστές αυτές παρείχαν τη δυνατότητα χαμηλότερων επιτοκίων, ενώ ταυτόχρονα προσδοκούσαν ότι θα μειώναν τον κίνδυνο παραφροσύνης για τις τράπεζες. Την ίδια περίοδο ξεκίνησε σταδιακά και ο εκσυγχρονισμός του δικτύου ATM που αποτελούσε το βασικό εναλλακτικό δίκτυο εκτός του παραδοσιακού τραπεζικού γκισέ. Οι τράπεζες στόχευαν στη διεύρυνση των υπηρεσιών και προϊόντων που παρέχονταν μέσω των ATM. Η εξέλιξη αυτή έγινε εφικτή με τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό του πλαστικού χρήματος. Οι υπάρχουσες χρεωστικές και πιστωτικές κάρτες αντικαθιστούσαν σταδιακά τις παραδοσιακές κάρτες με μαγνητική ταινία, παρέχοντας αυξημένη ασφάλεια και νέες λειτουργίες, χωρίς τότε να μπορεί κανείς να προβλέψει το μέγεθος της ανάπτυξης που θα ακολουθήσει, η οποία οδήγησε στη διείσδυση τους στο σύνολο του γενικού πληθυσμού. Στη διάρκεια της εικοσαετίας που μεσολάβησε οι τράπεζες βρέθηκαν μπροστά σε δύο πρωτοφανή γεγονότα: τη δεκαετή οικονομική κρίση της χώρας και την παγκόσμια υγειονομική πανδημία που σάρωσε τον πλανήτη. Όπως επισημαίνουν από την πλευρά τους όμως τραπεζικά στελέχη σε δημόσιες παρεμβάσεις τους, με μεγάλο κόστος, με τη συμβολή της πολιτείας και των εποπτικών αρχών και των δικών τους προσπάθειών, σήμερα είναι πιο έτοιμες και δραματίζουν τον διπλό τους ρόλο: χρηματοδοτούν την οικονομία και συμβουλευούν επιχειρήσεις και νοικοκυριά, προσαρμοσμένες στις απαιτήσεις της σύγχρονης οικονομίας.

Deloitte.

Φορολογικές Πληροφορίες 2025

Ο απαραίτητος οδηγός για το φορολογικό τοπίο της Κύπρου.

Κατεβάστε τον οδηγό σε ελληνικά και αγγλικά.

